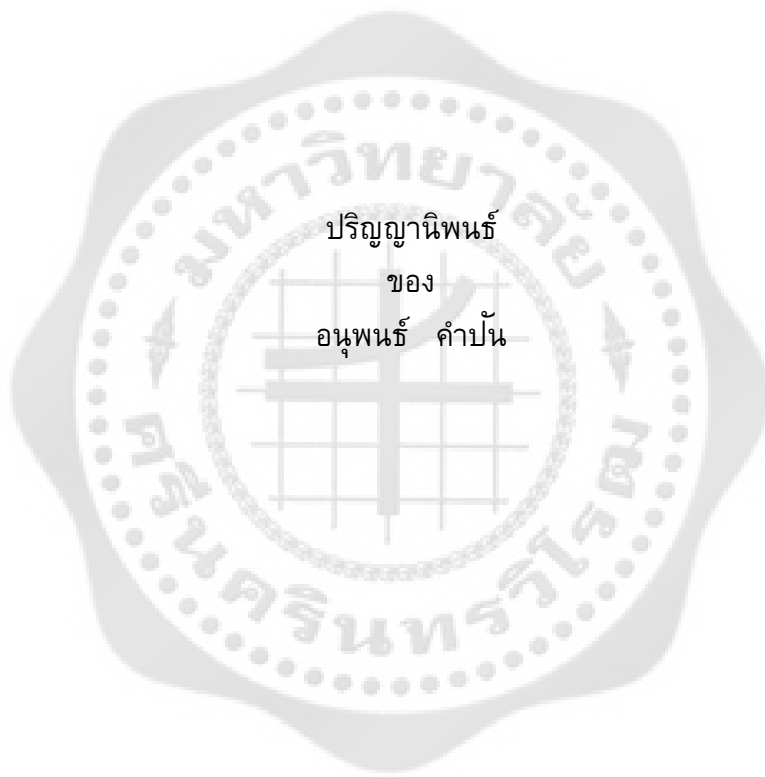

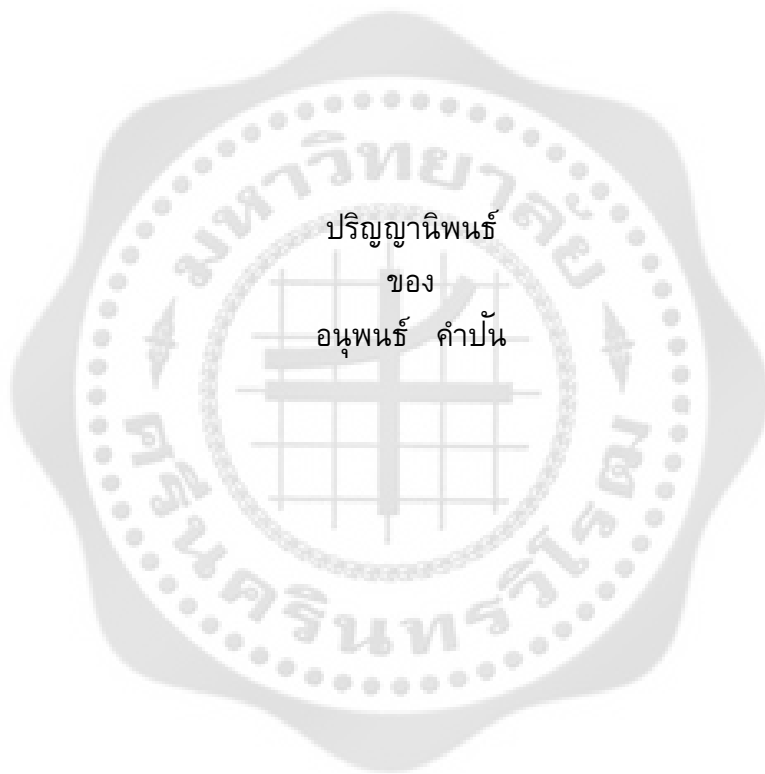
การศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท
ของ
อนุพนธ์ คำปิ่น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
สิงหาคม 2559

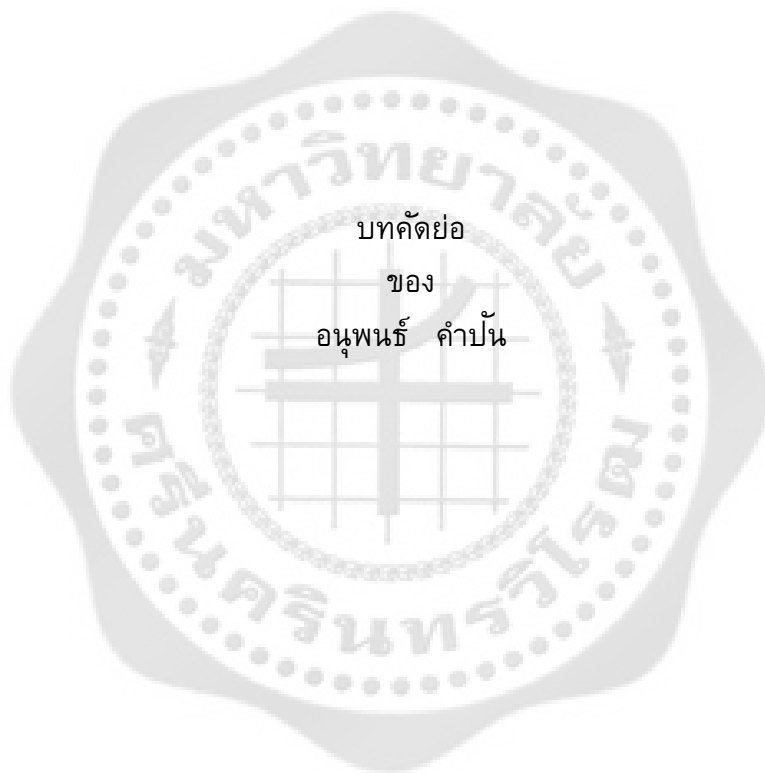
การศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท
ของ
อนุพนธ์ คำปิ่น

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
สิงหาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฐ์บัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
สิงหาคม 2559

อนุพันธ์ คำปัน. (2559). การศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์
ดร.จากรวรรณ สกุลคู, อาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิสุข, อาจารย์ ดร.จันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์
องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อ
ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 3) เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมสร้าง
จิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม
คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2557 จำนวน 624 คน 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาระดับ
จิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2557 จำนวน
300 คน 3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้าง
จิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 30 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้มา
อย่างสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1. แบบสอบถามจิตสาธารณะ 2. แบบสังเกต
พฤติกรรมจิตสาธารณะ 3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกิจกรรมฝึกอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
หาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การ
ทดสอบที (t one sample) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การทดสอบเชฟเฟ่ และการ
ทดสอบที (t-test dependent) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจิตสาธารณะ ประกอบด้วย
8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น 2. ความรัก ความเอื้อ
อาทรและความสามัคคี 3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม 4. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ 5. การ
ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น 6. การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 7. การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง
และเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ 8. การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้
มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา
ในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครได้

2. การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด พบว่าอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. กิจกรรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสม หลังการฝึกอบรมนิสิตมีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการ
ฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า กิจกรรมฝึกอบรมมีผลทำให้นิสิตมีจิตสาธารณะสูงขึ้น

A STUDY OF FACTOR ANALYSIS OF PUBLIC CONSCIOUSNESS OF
UNIVERSITY STUDENTS IN BANGKOK AREA

AN ABSTRACT
BY
ANUPON KAMPAN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

August 2016

Anupon Kampan. (2016). *A Study of Factor Analysis of Public Consciousness of University Students in Bangkok Area*. Doctoral Thesis, Ed.D. (Higher Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Jarawan Skulkhu, Dr. Annop Pothisook, Dr. Jantararat Phutiariyawat.

The purposes of this research were to investigate the public consciousness of undergraduate students in higher education institutes in Bangkok. The specific objectives were 1) to study the components of public consciousness of students in higher education institutes in Bangkok, 2) to study public consciousness among Srinakharinwirot University students and 3) to establish a training program to enhance public consciousness of Srinakharinwirot University students. The subjects were randomly selected from higher education institutes in Bangkok in the 2015 academic year. The samples were divided into three groups: 1) The six hundred and twenty four were selected by stratified random sampling to participate in a public consciousness component study; 2) the second group of three hundred Srinakharinwirot University students to participate in a study of public consciousness levels; and 3) the third group of thirty Srinakharinwirot University students participated in the program validation process. The instruments used to collect the data included 1) A Likert-type, five-point rating scale questionnaire of ninety six items regarding public consciousness; 2) an observation checklist; 3) a questionnaire on satisfaction regarding the training program. The statistical methods used to analyze data included percentage, mean, standard deviation, confirmatory factor analysis t-test (one-sample), one way analysis of variance with Scheffé test, and dependent t-test.

The results were as follows:

The results showed that confirmatory factor analysis significantly confirmed that public consciousness could be characterized into eight factors: co-problem awareness vision, love generosity and unity, social participation, public responsibility, praising and honoring others, standard of work, continuous communication and cooperative network, knowledge and knowledge acquisition. These eight factors had a high loading with a significant level of .05 and could be used to measure the public consciousness of university students in Bangkok.

Srinakharinwirot University students had a high level of public consciousness, which was significantly higher than the criterion set by the researcher at a level of .05.

The public consciousness training program for Srinakharinwirot University students was appropriate, based on the results that the students showed significantly higher public consciousness scores after participation in the program. The students also showed a high level of satisfaction towards the training program.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ ดร.จรรุวรรณ สกุลคู ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อรรรณพ โพธิสุข กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.จันทร์ศมภ์ ภูติอริยวัฒน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร และอาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งท่านทั้งหลายได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จรรุวรรณ ขำเพชร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศยรัตน์ บุญโยปษ์ภูมิภักดิ์ และอาจารย์ ดร.อัจฉรา ประเสริฐสิน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ แห่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ที่ให้โอกาสทางการศึกษาที่มีค่าอย่างยิ่งและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ จนทำให้ผู้วิจัยได้รู้จักตนเอง รู้จักโลก รู้จักชีวิต สมเป็นศิษย์ดีแห่งการอุดมศึกษา และมีความเหมาะสมแก่การเป็นบัณฑิตของมหาวิทยาลัยที่เป็นศรีสง่าแห่งมหานคร นามศรีนครินทรวิโรฒ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อนุสรณ์ สกุลคู และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์ ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็ประโยชน์และกำลังใจที่เข้มแข็ง ขอขอบคุณ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณ นิสิตรุ่นพี่ เพื่อน ๆ สาขาวิชาการอุดมศึกษา เพื่อนร่วมงานที่คณะสังคมศาสตร์และเพื่อนร่วมงานที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณาจารย์คณะสังคมศาสตร์ นิสิตรุ่นน้องคณะวิทยาศาสตร์และนิสิตคณะสังคมศาสตร์ ที่คอยให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจเป็นอย่างดี

การศึกษาคือความเจริญงอกงาม ดังนั้น การศึกษาที่แท้จริงมิได้ถูกจำกัดให้อยู่แต่ในเพียงแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือ หยุค ฌ ที่ใดที่หนึ่ง หากแต่การศึกษาที่แท้จริงนั้นเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ คุณค่าต่าง ๆ ให้กับตนเองและคืนสู่สังคมเมื่อมีโอกาส ขอระลึกถึง คุณตา-คุณยาย ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ น้องสาว คุณน้า วงศาคุณาญาติทุกท่าน รวมทั้งกัลยาณมิตรแห่งมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งบุคคลทั้งหลายได้คอยเป็นกำลังใจที่ดีให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

อนุพนธ์ คำปัน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของโครงการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
สมมติฐานในโครงการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ.....	13
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสาธารณะ.....	13
ความหมายของจิตสาธารณะ.....	16
ความสำคัญของจิตสาธารณะ.....	18
องค์ประกอบของจิตสาธารณะ.....	24
การวัดจิตสาธารณะ.....	30
แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ.....	32
การจัดกิจกรรมฝึกอบรมพัฒนาจิตสาธารณะ.....	38
รูปแบบการฝึกอบรม.....	40
การพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักพุทธศาสนา.....	42
การวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	48
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	51
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	51
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	56
ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	112
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	112
วิธีดำเนินการวิจัย.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	115
อภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะ.....	123
บรรณานุกรม	125
ภาคผนวก	137
ภาคผนวก ก	138
ภาคผนวก ข	140
ภาคผนวก ค	154
ภาคผนวก ง	157
ภาคผนวก จ	180
ภาคผนวก ฉ	185
ประวัติย่อผู้วิจัย	188

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสาธาณะที่ใช้ในการวิจัย.....	28
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถาบันการศึกษา.....	52
3 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูล เชิงประจักษ์ขององค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงจิตสาธาณะ.....	56
4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	56
5 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธาณะของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	65
6 ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.....	67
7 องค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม(Total variance explained)ขององค์ประกอบตัวชี้วัดจิต สาธาณะ.....	68
8 การแปลผลของตัวแปรสังเกตได้และค่านำหนักของแต่ละตัวแปรสังเกตได้ใน องค์ประกอบจิตสาธาณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร.....	69
9 จำนวนตัวชี้วัดองค์ประกอบจิตสาธาณะ.....	78
10 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธาณะในองค์ประกอบที่ 1.....	79
11 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธาณะในองค์ประกอบที่ 2.....	80
12 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธาณะในองค์ประกอบที่ 3.....	81
13 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธาณะในองค์ประกอบที่ 4.....	82
14 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธาณะในองค์ประกอบที่ 5.....	83
15 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธาณะในองค์ประกอบที่ 6.....	84
16 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธาณะในองค์ประกอบที่ 7.....	85
17 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธาณะในองค์ประกอบที่ 8.....	86
18 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ด้วยสถิติเชิงบรรยาย.....	87
19 ค่าสหสัมพันธ์ขององค์ประกอบจิตสาธาณะ.....	88
20 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูล เชิงประจักษ์ขององค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงจิตสาธาณะ.....	91

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ผลการประเมินค่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงจิต สาธาณะ.....	92
22 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของ นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	93
23 ค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.....	94
24 ค่าคะแนนเฉลี่ยรวมในแต่ละด้านขององค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	101
25 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละตัวชี้วัดและโดยรวมทุกตัวชี้วัดด้านการติดต่อสื่อสาร อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ จำแนกตามสาขาวิชา	102
26 การเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการ ติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือโดยรวมทุกตัวชี้วัด จำแนกตามสาขาวิชา.....	104
27 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะของนิสิต ในด้านการติดต่อสื่อสารอย่าง ต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ จำแนกตามสาขาวิชา.....	106
28 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก่อนและหลังการทดลอง ด้านการติดต่อสื่อสาร อย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ	110
29 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม.....	110

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม.....	16
2 แบบแผนการทดลอง.....	60
3 องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงจิตสธารณะครั้งแรก.....	89
4 องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงจิตสธารณะครั้งสุดท้าย.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมปัจจุบัน อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีลักษณะพลวัต และกระแสการพัฒนา โลกภิวัตน์ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมมีค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม มากกว่าที่จะให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ จึงส่งผลให้สภาพสังคมเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัด และนับวันยิ่งรุนแรง และชัดเจน นับตั้งแต่ปัญหาโลกร้อน ปัญหาความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ ปัญหาความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากร และปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรมจนเกิดอาชญากรรม จนเป็นที่มาทำให้เกิดกระแสเรียกร้องให้บุคคลในสังคมมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม มีจิตสาธารณะ หรือมีจิตอาสา ที่สามารถกระทำการเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับสังคม และส่งผลให้เกิดการผลักดันขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) และส่งผลในมหาวิทยาลัยหลายแห่งมีการผลักดันขับเคลื่อนเรื่อง มหาวิทยาลัยเพื่อสังคม (University Social Responsibility: USR) ด้วยเช่นกัน (อำนาจ เย็นสบาย. 2551: 167-168)

จิตสาธารณะ (Public Consciousness) เป็นการแสดงความรู้สึกที่มีต่อกิจกรรมและปัญหาของส่วนรวม เพื่อแสดงความรับผิดชอบและช่วยเหลือต่อสาธารณะสมบัติ ไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม ร่วมกันปกป้องดูแลรักษา ร่วมแก้ไขปัญหา ติดตาม ประเมินผล รับอาสาทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม จิตสาธารณะ ยังเป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบง่าย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2542: 14) และจิตที่มีการเสียสละ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงถึงการเป็นรูปธรรมของความเป็นเพื่อนมนุษย์ที่มีความเมตตา กรุณา และมีส่วนสำคัญทำให้เกิดสิ่งดีงามในสังคม (ประเวศ วะสี. 2551: 11) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมชาวพุทธ การเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือส่วนรวม การคิดถึงประโยชน์สุขของบุคคลอื่น การลดละตัวตน เสมือนเป็นการปฏิบัติธรรมอย่างหนึ่งในพุทธศาสนา ซึ่งจิตสาธารณะจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเรามีความตระหนักว่าเราเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะฉะนั้นจิตสาธารณะไม่ได้มีความหมายแค่การช่วยเหลือคนที่เดือดร้อนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การปฏิรูปสังคมหรือช่วยให้สังคมดีขึ้น จิตที่ไม่นิ่งดูตายต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้อื่น และปรารถนาเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการให้ทานให้เงิน แต่ด้วยการสละเวลา แรงงานเข้าไปช่วย จะส่งผลให้จิตเป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น (พระไพศาล วิสาโล. 2554: 11-12)

การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของบุคคล ต้องปลูกฝังความรัก ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคม ตลอดจนการมีคุณธรรมจริยธรรม มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาไปสู่สังคมที่สงบสุขและ

ประเทศชาติที่พัฒนาอย่างยั่งยืน จิตสาธารณะ เป็นคุณธรรมที่สำคัญของส่วนรวม ที่มีส่วนกระตุ้นความคิดและพฤติกรรมแต่ละอย่างของมนุษย์ให้เกิดการพึ่งพาอาศัยกัน โดยบุคคลที่มีสำนึกสาธารณะจะรู้คุณค่าของผลประโยชน์ส่วนรวม รู้ปัญหาส่วนรวม ตระหนักว่าหากส่วนรวมได้รับผลประโยชน์หรือผลเสีย ผลเหล่านั้นก็จะตกอยู่กับสมาชิกทุกคนด้วย และเมื่อมีสำนึกต่อส่วนรวมแล้ว สิ่งก็ตามมาก็คือการรับใช้หรือการให้บริการแก่ส่วนรวม เช่น การให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวม (ชเนศวร์ เจริญเมือง. 2551: 175 - 179) และในการที่จะให้สังคมได้รับผลลัพธ์ดังกล่าว จำเป็นที่จะต้องปลูกฝังลักษณะจิตสาธารณะตั้งแต่วัยเด็ก เนื่องจากหากวางแผนทางที่ถูกต้องแล้ว เมื่อเด็กเหล่านั้นเติบโตมาสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ จิตสาธารณะที่ถูกปลูกฝังไว้ จะช่วยลดผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อบุคคล ครอบครัว สังคม เช่น ปัญหาการสร้างความปลอดภัยให้กับตนเอง และการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ช่วยลดปัญหา ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา ลดการมีอาชญากรรมในชุมชน ลดปัญหาการทำลายทรัพยากรและสาธารณะสมบัติ การเห็นแก่ประโยชน์กลุ่มตนเอง และลดเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นต้น (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัจจกร. 2543: 22 - 29) จิตสาธารณะทำให้มนุษย์มีความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคม ตลอดจนการมีคุณธรรม จริยธรรม จิตสร้างสรรค์ มุ่งทำความดี คิดดีทำดี เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อพัฒนาไปสู่สังคมที่สงบสุขและประเทศชาติพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งที่ว่า “จิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความปรารถนาดี และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกคนทุกฝ่าย ทำให้ข้าพเจ้าเห็นแล้วมีกำลังใจมากขึ้น นึกถึงคุณธรรมซึ่งเป็นที่ตั้งของความรักความสามัคคี ที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง” (สำนักราชเลขาธิการ. 2552: ออนไลน์) สังคมที่น่าอยู่จะเกิดขึ้นได้จากการร่วมมือของทุกคนในสังคม สถาบันต่าง ๆ ต้องร่วมสร้างจิตสาธารณะและถ่ายทอดสำนึกที่ดีเหล่านั้นแก่ประชาชนให้อยู่ในฐานะ “พลเมืองผู้ตื่นรู้” จนเกิดการพัฒนา “คุณธรรมแบบพลเมือง” ขึ้นมา จะส่งผลให้เกิดความสามารถในการอยู่ร่วมกับความแตกต่าง เสียดุล ความกล้าหาญทางจริยธรรม คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งสิ่งทั้งหลายเหล่านี้จะทำให้บุคคลในสังคมเกิดการตระหนักในการมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม (ยุทธนา วรฺณปิติ. 2542: 178 -179) สอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้อัจริยธรรม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง การทำงานเพื่อส่วนรวม การเป็นพลเมืองดีของประเทศ พฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งต้องประกอบด้วย สติปัญญา ประสพการณ์ สุขภาพจิต และจิตลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม มุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติ คุณธรรมและค่านิยม (ดวงเดือน พันธุมนาวิณ. 2538: 1 - 16)

ในหลักพุทธศาสนา การตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ นับว่าเป็นการช่วยเหลือสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ให้มีความสงบสุขหนทางหนึ่ง สมาชิกที่ดีของสังคมจะเป็นผู้ช่วยสร้างสรรค์สังคม มีธรรม คือหลักความประพฤติ เช่น มีหลักพรหมวิหาร คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวางดุจพระพรหม 4 อย่าง คือ มีเมตตา คือความรักความปรารถนาดี มีไมตรีจิตที่ดี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข มีความกรุณา คือความสงสาร

อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใส่ใจที่จะปลดปล่อยบ่วงบาศความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง มีมุทิตา คือความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีใจแจ่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำดีงามประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย พร้อมที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุน และมีอุเบกขา คือความมีใจเป็นกลาง มองตามความเป็นจริง ไม่เอนเอียงหรือมีอคติ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). 2550: ออนไลน์)

จิตสาธาณะ มีองค์ประกอบหลายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กัน เช่น จากการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธาณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงของ เรียม นมรักษ์ (2552: บทคัดย่อ) ได้สรุปว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธาณะ ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับจิตสาธาณะ เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม กลุ่มเพื่อน สุขภาพจิต ความเชื่ออำนาจในตน วิธีการอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์ทางสังคม และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (ศิกานต์ เพียรธัญญาภรณ์. 2557: 9 - 10) ซึ่งองค์ประกอบหรือปัจจัยเหล่านี้ ล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และส่งผลต่อบุคคลให้เกิดจิตสาธาณะ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนเอง การส่งเสริมให้บุคคลมีจิตสาธาณะ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลตระหนักในคุณค่าตนเองและส่วนรวมต่อสังคมและประเทศชาติ

การมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา มุ่งเน้นความเจริญด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ ทำให้เกิดค่านิยมในการแข่งขันการประสบความสำเร็จ เกิดผลกระทบต่อบุคคลและสังคมไปอย่างกว้างขวาง สถาบันอุดมศึกษา ก็เป็นองค์กรหนึ่งที่ได้รับผลกระทบเหล่านี้ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ผลิตจัดการเรียนการสอนและบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีจิตสาธาณะ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงมีแผนนโยบายเพื่อให้มีการปลูกฝังจิตสาธาณะขึ้นในสังคม โดยมุ่งเน้นในด้านการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาจิตสำนึกภายในเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ เน้นปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เยาวชน หยุดสร้างค่านิยมด้านวัตถุ แต่ควรเน้นการสร้างสำนึกคุณธรรมจริยธรรมให้เข้มแข็ง ดังปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 บททั่วไป ที่ว่าด้วยความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 7 ที่แสดงถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการปลูกจิตสำนึก สรุปความว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: ออนไลน์) และสถาบันอุดมศึกษา ยังได้นำแผนนโยบายดังกล่าว

มาเป็นกรอบในการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตอันพึงประสงค์ เช่น จะต้องมีความกตัญญูกตเวที รู้จักกาลและเทศะ ให้เกียรติผู้อื่น มีจิตใจที่ดีงาม พร้อมช่วยเหลือสังคม ประพฤติตนอยู่ในกรอบของศีลธรรม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมีความสำคัญเหนือประโยชน์ของส่วนรวม และประเทศชาติ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. 2558: ออนไลน์)

ในสภาพปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษา ยังไม่สามารถสร้างความรู้เพื่อนำเสนอชี้ทางออกทางเลือกที่ดี และความรับผิดชอบให้กับสังคม และช่วงวิกฤติของประเทศที่ผ่านมา จะเห็นได้ชัดเจนว่า มหาวิทยาลัย ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม บทบาทของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยยังขาดการเชื่อมโยงเพื่อหาทางออก ขาดการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านคุณธรรมความดี และการป้องกันการคอร์รัปชัน ตลอดจนการสร้างพลเมืองที่ดีให้มีจิตสาธารณะ (ผู้จัดการออนไลน์. 2557: ออนไลน์) และ นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ยังมีจิตสาธารณะไม่เหมาะสม เช่น ไม่ช่วยกันรักษาสมบัติของสถาบัน การใช้น้ำ ใช้ไฟฟ้าอย่างฟุ่มเฟือย การทิ้งขยะไม่ถูกที่ และยังพบว่าจิตสาธารณะยังไม่ได้ฝังลึกในจิตใจ เป็นเพียงความรู้สึกชั่วครู่ แม้ว่าในช่วงที่ทำกิจกรรมจิตสาธารณะ นิสิตส่วนใหญ่จะมีอารมณ์ร่วม และมีความรู้สึกเสียสละ แต่เมื่อเวลาผ่านไป จะสังเกตว่า ถ้าให้ริเริ่มทำกิจกรรมจิตสาธารณะด้วยตนเอง จะไม่ทำ และยังขาดการเสียสละเพื่อส่วนรวม (นลินา ประไพรัชสิทธิ์. 2557: สัมภาษณ์) และจากสภาพยุคปัจจุบันที่ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรมต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามา มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน สถาบันอุดมศึกษายังบกพร่องในด้านการเตรียมการพร้อมรับกับสิ่งต่าง ๆ นิสิตนักศึกษาเองมักเรียนเพื่อสอบผ่านเพื่อให้ได้ แต่ขาดจิตสำนึกในค่านิยมที่จะต้องเรียนให้ดีที่สุด มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีและให้มีความรู้อย่างกว้างขวางและลึก นิสิตนักศึกษาจำนวนมากที่มีค่านิยมความฟุ้งเฟ้อสูงจนกระทั่งมีข่าวการขายบริการทางเพศเพื่อให้มีเงินมาใช้จ่ายมาก ๆ และเมื่อในวัยเรียนไม่มีจิตสำนึกที่จะให้บรรลุผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำ ส่งผลให้เมื่อไปทำงานก็จะขาดจิตสำนึกในการทำงานให้ดีมีผลสัมฤทธิ์สูง ผลคือเราจะมีบุคคลที่ทำงานที่ขาดจิตสาธารณะและค่านิยมที่ทำงานเพื่อประโยชน์ของชาติและประชาชนอย่างแท้จริง (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา. 2556: ออนไลน์) และยังพบว่า สภาพสังคมภายในสถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้นเนื่องจากปัจจัยจากการแข่งขันทางการเรียน การบริโภคนิยมการพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้ความสนใจในการช่วยเหลือผู้อื่นลดน้อยลง พร้อมทั้งประสิทธิภาพในการเป็นพลเมืองที่ดีของรัฐยังลดลง เพราะฉะนั้นนิสิตนักศึกษามุ่งแต่สนใจเรื่องการเรียน จนทำให้ไม่มีเวลาที่จะคิดช่วยเหลือสังคม จึงทำให้เห็นความชัดเจนของสังคมไทยในกลุ่มนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาว่าขาดจิตอาสา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งเพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาสังคม (วิศวะ ชาตรีกุล. 2556: ออนไลน์)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาสถาบันหนึ่งที่มองเห็นความสำคัญในเรื่องจิตสาธารณะและการเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม จึงได้จัดตั้งสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (Innovative Learning Center) ขึ้น เพื่อมุ่งสร้างบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีสติปัญญา และความกล้าหาญ สามารถสร้างสรรค์ความรู้เพื่อนำไปปรับใช้ในการทำงานและพัฒนาสังคม โดย

จัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ควบคู่กับการเสริมสร้างความรู้พื้นฐานและทักษะในการดำรงชีวิตตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ อดทน ขยันหมั่นเพียร มีจิตสำนึกในการแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ได้แบบบูรณาการหรือแบบองค์รวม และก้าวสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง (สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. 2558: ออนไลน์) อีกทั้งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังได้กำหนดอัตลักษณ์นิสิตไว้ โดยประการหนึ่งนั้นมีข้อที่กล่าวถึง “เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ” ซึ่งเป็นการกำหนดคุณภาพและความดีงามของบุคคล นิสิตนักศึกษา ต้องหลอมรวมไว้ในทุกศาสตร์ ทุกคณะฯ สถาบัน สำนัก ทุกรายวิชา ทุกกิจกรรม ครูอาจารย์ทุกคนทุกรายวิชาต้องรับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2552: ออนไลน์) และได้จัดตั้งศูนย์บริการวิชาการแก่ชุมชน (Swu Academic Outreach Services) ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งในการทำหน้าที่หลักสำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยคือ การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มหาวิทยาลัยมีอยู่ร่วมกับชุมชนและสังคม โดยการจัดโครงการบริการวิชาการร่วมกับชุมชน เช่น โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการศิลปะการแสดงเพื่อสร้างจิตสำนึกต่อสังคม โครงการพัฒนาคุณลักษณะนิสิต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมความมีอัตลักษณ์ในข้อดังกล่าวให้มากขึ้นอีกด้วย (ศูนย์บริการวิชาการแก่ชุมชน. 2551: ออนไลน์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังได้จัดตั้ง วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย ขึ้น โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและแนวคิดและปรัชญาอื่นที่นำไปสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน รวมทั้งเพื่อให้การบริการวิชาการแก่สังคม โดยความร่วมมือแบบภาคีเครือข่ายหรือเบญจภาคี โดยเริ่มโครงการโพธิวิชชาลัยที่จังหวัดสระแก้ว ประกอบด้วย ภาคีภาควิชาการ ภาคีภาคราชการและความมั่นคง ภาคีภาคเอกชน ภาคีภาคประชาสังคมและสื่อ ภาคีภาคประชาชน ซึ่งภารกิจหลักของหน่วยงานนั้น จะมุ่งเน้นการพัฒนาร่วมกับชุมชน สังคมและประเทศชาติ อีกทั้งมีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้โดยใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐาน รวมทั้ง แนวคิดหรือปรัชญาอื่น ๆ ที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาความเป็นมนุษย์ มีการสร้างพื้นที่และเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ของการศึกษาในระบบ การศึกษาทางเลือก และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม บนฐานของความร่วมมือสู่สมาชิกที่ยังประโยชน์ต่อชุมชน การบริการวิชาการที่มีคุณภาพ และทำนุบำรุงวัฒนธรรม ศิลปะ ด้วยจิตสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคม (วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย. 2555: ออนไลน์)

จากการสอบถามความคิดเห็นเบื้องต้นในเรื่องที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ให้ความคิดเห็นว่า นิสิตยังขาดการเสียสละเพื่อส่วนรวม หากนิสิตทุกคนมีจิตสาธารณะ ก็จะทำให้เป็นคนดีของสังคม นอกจากนี้มหาวิทยาลัยฯ ควร มีกิจกรรมพัฒนาหรือปลูกฝังจิตสาธารณะให้มากขึ้นเพื่อยกระดับจิตสำนึกในส่วนรวมของนิสิตและบุคลากร (กิตติภาส ศักดาภัมปนาท. 2557: สัมภาษณ์) สอดคล้องกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินา ประไพรักษ์สิทธิ์ (2557: สัมภาษณ์) ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่จะต้องมีความตั้งใจจริงในการจะทำประโยชน์แก่สังคม หรือผู้อื่น

ในทางที่ถูกต้องทั้งทางกฎหมายและศีลธรรม มีความกล้าที่จะทำกิจกรรม หรือกิจการที่เป็นจิต
 สาธารณะ โดยไม่ต้องรอให้เพื่อนหรือบุคคลรอบกายร่วมทำกิจกรรมด้วย และสามารถแนะนำหรือ
 โน้มน้าวให้ผู้อื่นทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สังคมด้วยกัน แต่ปัญหาที่พบคือความรู้สึกของจิต
 สาธารณะ มักจะเป็นความรู้สึกที่ยังไม่ได้ฝังลึกในจิตใจของนิสิตเท่าไรนัก เป็นเพียงความรู้สึกชั่วครู่
 ชั่วยาม ถึงแม้ว่าในช่วงที่ทำกิจกรรมจิตสาธารณะ นิสิตส่วนใหญ่จะมีอารมณ์ร่วม และมีความรู้สึก
 เสียสละ แต่เมื่อเวลาผ่านไป จะสังเกตว่า ถ้าให้ริเริ่มทำกิจกรรมจิตสาธารณะด้วยตนเอง จะไม่ทำ
 และยังเสนอแนวทางการส่งเสริมว่า ควรสร้างและสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นตัวอย่างให้นิสิตใหม่ และ
 สนับสนุนกิจกรรมที่เน้นให้นิสิตปี 2 - 4 ริเริ่มกิจกรรมจิตสาธารณะด้วยตนเอง ทำนองเดียวกับ
 ธนพนธ์ สุทรสีมะ (2557: สัมภาษณ์) ที่ให้ความคิดเห็นว่า นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ปัจจุบันมีระดับจิตสาธารณะที่ลดลง และยังเสนอแนวทางปรับปรุงว่า ควรให้นิสิตลงพื้นที่ชุมชน
 นำความรู้เฉพาะทางของตนไปพัฒนาท้องถิ่น และทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา
 กิจกรรมของนิสิต นอกจากนี้ ผกาภาศ อุตตะรอด (2557: สัมภาษณ์) ยังได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมอีก
 ว่า จิตสาธารณะจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลทำเพื่อสังคมและส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน แต่ใน
 สภาวะปัจจุบัน นิสิตสนใจแต่เรื่องของตัวเอง เห็นเรื่องของชุมชนเป็นเรื่องที่ไม่สำคัญซึ่งมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ จะต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากจะทำให้ นิสิตสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมี
 ความสุข นิสิต ต้องกล้าที่จะทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยการปลูกฝังผ่าน
 กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้สู่สังคม และทุกภาคส่วนควรให้การสนับสนุน เช่น ให้ทุนสนับสนุนใน
 การจัดทำค่ายกิจกรรมต่าง ๆ และจากข้อคิดเห็นต่อสภาพปัญหาด้านจิตสาธารณะของนิสิต
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนิตา ทองมีเหลือและคณะ
 (2550: 103 - 105) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผลจากการศึกษาในด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนกับจิตสาธารณะ ไม่สามารถ
 ทำนายจิตลักษณะของนิสิตเพศหญิงมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ หมายความว่า อิทธิพลของ
 เพื่อนต่อเพศหญิงมีผลไม่มากพอที่จะทำนายพฤติกรรมต่างๆ และยังพบว่าเอกลักษณ์แห่งตน ไม่
 สามารถทำนายจิตลักษณะของนิสิตเพศชายได้ เนื่องจากนิสิตเพศชายได้รับอิทธิพลมาจากเพื่อน
 มาก ทำให้พฤติกรรมต่าง ๆ ของวัยรุ่นเพศชายส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากอิทธิพลของเพื่อน และยังมี
 ความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุษกร เขียวมัน (2555: 56 - 57) ได้ศึกษาความมีจิตสาธารณะ
 ในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษายังพบ
 ความมีจิตสาธารณะแตกต่างกันในบางเรื่อง เช่น นิสิตบางคนเห็นว่าการ การเคลื่อนย้ายโต๊ะเก้าอี้
 การจับจองที่นั่งอ่านหนังสือ และการชาร์ตแบตเตอรี่ของคอมพิวเตอร์แบบพกพา ไม่ส่งผลกระทบต่อ
 บุคคลอื่น นิสิตบางคน เมื่อพบเห็นเก้าอี้บางตัวในห้องสมุดอยู่ในสภาพที่ชำรุด จะไม่แจ้ง
 แก่บุคลากรห้องสมุด เนื่องจากเห็นว่าการดูแลสภาพของโต๊ะเก้าอี้ในห้องสมุดเป็นหน้าที่ความ
 รับผิดชอบของบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่จะตรวจดูความเรียบร้อยของโต๊ะเก้าอี้ที่ใช้นั่ง
 อ่านหนังสือมากกว่าที่จะเป็นหน้าที่ของนิสิต และยังพบปัญหาด้านจิตสาธารณะของมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒในการศึกษาของ สุคนธ์ธา เส็งเจริญ (2556: 106) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการ

วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อจิตสำนึกสาธารณะในนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งยังพบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากมหาวิทยาลัย ยังมีระดับต่ำถึงปานกลาง อาจเกิดจากการที่นิสิตได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย ทั้งในด้านอารมณ์ การเห็นคุณค่า การให้ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย และอาจมีสาเหตุมาจากมหาวิทยาลัยฯ ยังไม่มีเครือข่ายในการเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

จากสภาพปัญหาด้านจิตสาธารณะของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างให้นิสิตมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นคือ กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยมุ่งเน้นการใช้กลไกที่สร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงสาระหลักที่เป็นพื้นฐานในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เช่น การมองโลกในแง่บวก จะเอื้ออำนวยต่อการโน้มน้าวให้นิสิตทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจและมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ หรือ การมีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เห็นคุณค่าของการเกื้อกูลกันอย่างกลมกลืน การสร้างความรัก การสร้างความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกลไกและความก้าวหน้าของโลกด้วยเหตุและผล ไม่หลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก (วิโพภรณ์ วัฒนานิมิตกุล. 2553: 25 - 34) โดยลักษณะกิจกรรม จะเป็นการพัฒนาหรือปลูกฝังจิตสาธารณะ การใช้บทบาทผู้นำ การให้นิสิตลงพื้นที่ชุมชน การใช้บทบาทของสื่อมวลชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือและทางผ่านข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสื่อ การผลักดันสำนึกที่ดีให้กระจายไปยังทุกส่วนของสังคม การสร้างคนดี และสนับสนุนคนดีให้มีโอกาสเป็นต้นแบบ (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม; และสังคม สัจจร. 2543: 55 - 61)

ในการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ตัวแปรที่น่าสนใจจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า เรียม นมรักษ์ (2552: 4 - 5) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กร นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ได้ องค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ ซึ่งจัดลำดับจิตสาธารณะที่นักศึกษาในองค์กร นักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและ เชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีองค์ความรู้และความสามารถในการ แสวงหาความรู้ ตามลำดับ

การศึกษาดังนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและ วิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขต กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ แบบ จำกักรับ ในเขตกรุงเทพมหานคร และมีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรี จำนวน 19 สถาบัน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยศึกษา จากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากทุกสาขาวิชา และ ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยนำผล

การศึกษาในชั้นตอนที่ 2 มาประยุกต์ใช้กับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการพัฒนา กิจกรรมเพื่อนำมาจัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะและประเมินความเหมาะสมของ กิจกรรมตามลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. พัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยจะมีความสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สอดคล้องกับสภาพในปัจจุบัน
2. ด้านการประยุกต์ เป็นข้อมูลป้อนกลับให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้
  - 2.1 อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานิสิตนักศึกษา สามารถนำไปใช้ เป็นแนวทางในการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรม ตลอดจนการวัดและการประเมินผลให้ส่งเสริมการ พัฒนาจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้อย่างยั่งยืน
  - 2.2 ผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นสารสนเทศ เพื่อทบทวนและพัฒนาอัตลักษณ์ของ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในประเด็นด้านจิตสาธารณะ และกำหนดนโยบายจัดกิจกรรม ให้ตอบสนองต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขต กรุงเทพมหานครและนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตของการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ชั้นตอน ได้แก่

1. การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. การพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์ห้วงองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ นิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แบบจำกัดรับ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 19 สถาบัน ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 324,862 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

จิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 19,446 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

จิตสาธารณะนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพการพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคปกติ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ

ตัวแปรตาม ได้แก่ จิตสาธารณะนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่มีต่อกิจกรรมและปัญหาของส่วนรวม เพื่อแสดงความรับผิดชอบและช่วยเหลือ ต่อสังคม และกระทำการอันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม โดยแสดงออกด้วยการปฏิบัติของตนเองไปสู่สาธารณะ การมีความรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะร่วมกัน การมีจิตสำนึก ความใส่ใจ และลงมือกระทำโดยวิธีการต่าง ๆ ที่ถูกต้อง เหมาะสมตามสิทธิ หน้าที่ และความสามารถของตน เพื่อรักษาสมบัติสาธารณะ ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในการวางแผนทางแก้ไข รวมทั้งติดตามประเมินผลปัญหานั้น

1.1 การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หมายถึง การมีแนวคิดร่วมกัน รับรู้และตระหนักถึงทิศทางและเป้าหมายในอนาคตเพื่อการลดความขัดแย้งในสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน การนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาปรับปรุงในการดำเนินกิจกรรม และการยึดมั่นในกฎระเบียบที่กำหนดร่วมกัน

1.2 ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกต่อการช่วยเหลือสังคม การปรับปรุงทัศนคติ การมีความรักและความเอื้ออาทรต่อสังคม ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความรับผิดชอบ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสุขและสำเร็จตามแผนงานที่กำหนด

1.3 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม หมายถึง การรับรู้ในกิจกรรมของสังคม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้ความร่วมมือเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ การใช้สิทธิและการเคารพสิทธิของผู้อื่นในกิจกรรมเพื่อสังคม การรู้จักคิดริเริ่มกิจกรรม การพิจารณาและการวางแผนในกิจกรรมเพื่อสังคม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดกิจกรรมเพื่อสังคม

1.4 ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ หมายถึง การรับรู้ความรู้ความสามารถของตนเองเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมจนสำเร็จโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความกล้าเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ และจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ใช้สิ่งของส่วนรวมด้วยความระมัดระวัง ไม่ทำให้เกิดความเสียหาย และมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ รวมทั้งดูแลให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ

1.5 การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น หมายถึง การรับรู้ในบทบาทของตนเอง ยอมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างเสมอภาค การยกย่องผู้อื่นด้วยความจริงใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน ยกย่องและชมเชยกลุ่มบุคคลที่ทำกิจกรรมเพื่อสังคม ไม่กล่าวตำหนิหรือพาดพิงบุคคลอื่นให้เกิดการกระทบกระเทือนจิตใจหรือแสดงการมีอำนาจ

1.6 การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน หมายถึง การรับรู้และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการในปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รู้จักเชื่อมโยงปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วางแนวทางแก้ไขปัญหามีระบบ รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแนวทางป้องกันในอนาคต มีข้อกำหนดและเป้าหมายในกิจกรรมสาธารณะอย่างชัดเจน และการให้ความสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามนโยบายจิตสาธารณะต่อสังคมของสถาบันการศึกษา

1.7 การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือในการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา การเชื่อมโยงปัญหาและวิธีการที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย มีการเรียนรู้ ปฏิบัติร่วมกันอย่างเต็มที่ และติดต่อสื่อสารเพื่อประสานการทำงานอย่างต่อเนื่อง การให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมที่นำไปสู่การอยู่ร่วมกันที่ดีในชุมชน สังคม การกระตือรือร้นในการมองหาโอกาสหรือแนวทางในการทำประโยชน์เพื่อสังคม การแบ่งปันทรัพยากรในการจัดกิจกรรม

1.8 การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ หมายถึง การแสวงหาข้อมูลและความรู้เพื่อทำกิจกรรม การเรียนรู้จากการร่วมกิจกรรม การแลกเปลี่ยนความรู้ และการรับฟังความคิดเห็น ข้อทักท้วง เพื่อนำมาปรับเป็นองค์ความรู้ของตนเอง การสร้างความรู้

ขึ้นมาใหม่เพื่อปรับใช้ การเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหา การคิดวิเคราะห์ ปัญหา การกำหนดเงื่อนไขในการจัดกิจกรรม การส่งเสริมการใช้เหตุผลและแนวคิดใหม่ในการจัดการกิจกรรม และการพัฒนาความรู้ในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างจิต

สาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้ทฤษฎีประชาสังคม (civil society theory) ซึ่งองค์ประกอบของกิจกรรมอบรมประกอบด้วย สภาพปัญหาและความจำเป็นของกิจกรรมฝึกอบรม หลักการของกิจกรรมฝึกอบรม จุดมุ่งหมายของกิจกรรมฝึกอบรม เนื้อหาของกิจกรรมฝึกอบรม กิจกรรมฝึกอบรม เทคนิคกิจกรรมฝึกอบรม สื่อกิจกรรมฝึกอบรม การวัดและประเมินผลกิจกรรมฝึกอบรม ใช้เวลาในการดำเนินการ 4 วัน โดยเนื้อหาการฝึกอบรมประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย และกิจกรรมสำรวจตนเอง และ 2) การเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีม เช่นกิจกรรมกรณีศึกษา เรื่อง เรื่องของหนู การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ และการต่อสู้อุปสรรคเพื่อความสำเร็จ สำหรับการประเมินผลการฝึกอบรมใช้การประเมินผลกิจกรรมฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ และใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมฝึกอบรมฯ ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ

3. นิสิตนักศึกษา

3.1 ในการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร **นิสิตนักศึกษา** ในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง นิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 19 สถาบัน ในปีการศึกษา 2557

3.2 ในศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ **นิสิต** หมายถึง นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

3.3 ในการศึกษาการพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ **นิสิต** หมายถึง นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคปกติ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน

4. **สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร** หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรี จำนวน 19 สถาบัน ตามการจัดแบ่งของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้แก่ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 4) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 5) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 6) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 7) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 8) มหาวิทยาลัยศิลปากร 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 10) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 11) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม 12) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร 13) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

14) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 15) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ 16) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 17) สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน 18) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 19) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

สมมติฐานในการวิจัย

1. โมเดลโครงสร้างองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีระดับจิตสาธารณะสูงกว่าเกณฑ์
3. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เข้ารับการฝึกอบรม มีระดับจิตสาธารณะหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
  - 1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสาธารณะ
  - 1.2 ความหมายของจิตสาธารณะ
  - 1.3 ความสำคัญของจิตสาธารณะ
  - 1.4 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ
  - 1.5 การวัดจิตสาธารณะ
  - 1.6 แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ
  - 1.7 การพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักพุทธศาสนา
  - 1.8 การวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

การวิเคราะห์และอธิบายจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) โดยธัญญา ลือชากิตติกุล (ธัญญา ลือชากิตติกุล. 2546: 19 – 24; อ้างอิงจาก Magnusson; & Endler. 1977: 3 - 4) ศึกษาลักษณะทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานด้านบริการของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ในกรุงเทพมหานคร สรุปแนวคิดเพื่ออธิบายจิตสาธารณะได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคล เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม และวัฒนธรรม ลักษณะ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และ 2) เป็นสาเหตุจากภายในตัวบุคคลที่เป็นลักษณะทาง จิต เช่น เจตคติ บุคลิกภาพ การรับรู้ด้านต่าง ๆ เป็นต้น ดังนั้นสำหรับรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมซึ่งเป็นแนวคิดรูปแบบหนึ่งที่ใช้สำหรับศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์นั้น จะเน้นความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งเป็นลักษณะทางจิตที่เป็นสาเหตุภายในตัวบุคคลกับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคล ปฏิกริยาหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น จะมีความเชื่อมโยงและต่อเนื่องซึ่งกันและกัน เนื่องจากปัจจัยด้านบุคคลหรือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เพียงด้านใดด้านหนึ่ง ไม่สามารถเป็นตัวบ่งชี้พฤติกรรมของแต่ละบุคคลได้ เพราะพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากการกระทำของกระบวนการต่อเนื่องของปฏิสัมพันธ์หลายทิศทาง หรือเป็นผลสะท้อนกลับระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลเผชิญอยู่ และยังสรุปอีกว่า กระบวนการปฏิสัมพันธ์เป็นกระบวนการที่เป็นพลวัตและมีความต่อเนื่อง (Dynamic Interaction) กล่าวคือ เป็น

กระบวนการร่วมกันระหว่างตัวแปรแทรกซ้อนของบุคคล ตัวแปรปฏิภิกิริยาของบุคคล และ สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมของบุคคลที่อยู่ในโครงสร้างนั้น เพื่ออธิบายพัฒนาการของพฤติกรรม ของบุคคล ตลอดจนการคงไว้ซึ่งพฤติกรรมนั้น กระบวนการดังกล่าวอาจเกิดภายในสถานการณ์ เดียว หรือเกิดในสถานการณ์หลาย ๆ สถานการณ์ที่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ภายใน สถานการณ์ การกระทำตามสถานการณ์จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกัน การ กระทำตามสถานการณ์จะมีการโน้มน้าแต่ละบุคคลให้มีการเลือกแปลผล และส่งต่อไปถึง กระบวนการในสถานการณ์ที่จะเป็นข้อมูลแก่บุคคลต่อไป ในทำนองเดียวกัน ก็จะส่งผลต่อพฤติกรรม ของบุคคลอื่น ๆ แสดงว่า บุคคลกับสถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อม มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเป็นพลวัตร และมีความต่อเนื่องกัน ปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยทั้ง 2 ร่วมกันส่งผลอย่างแยกกันไม่ได้ต่อพฤติกรรมของ บุคคลในโครงสร้างนั้น (ณัฐยา ลือชาภิตติกุล. 2546: 20 - 21 อ้างอิงจาก Magnusson and Endler. 1977: 18 - 21) รูปแบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction Model) จะมุ่งเน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทางจิตใจของบุคคล (สาเหตุภายใน) กับสถานการณ์ที่ประสบอยู่ (สาเหตุภายนอก) จัดเป็นรูปแบบที่พยายามอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์อย่างครอบคลุมมากที่สุด และงามตา วรินทร์านนท์ (2528: 5 - 6) ได้กล่าวถึงแนวทางการศึกษาทางจิตวิทยาในรูปแบบดังกล่าวว่า การศึกษาปฏิสัมพันธ์ สามารถทำการศึกษาใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก เป็นการศึกษา ปฏิสัมพันธ์เชิงสถิติวิเคราะห์แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two - way ANOVA) ซึ่งเป็นการศึกษาอิทธิพลร่วมระหว่างลักษณะทางจิตของผู้กระทำ 1 ตัวแปรกับสถานการณ์ที่จะ กระทำ 1 ตัวแปร ซึ่งส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของคะแนนพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งในบุคคล และลักษณะที่สอง ศึกษาปฏิสัมพันธ์เชิงจิตลักษณะตามสถานการณ์ หมายถึง การศึกษาลักษณะทาง จิตใจของบุคคลที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์หรือมีความไวต่อสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญ เป็น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะจิตใจเดิมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ปฏิสัมพันธ์นี้เกิดภายในจิตใจของบุคคล ตัวอย่างเช่น การที่ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อการรักษาความสะอาดบนท้องถนน อาจเกิดการณรงค์ ไม่ทิ้งขยะในท้องถนนของฝ่ายเทศบาล ผู้เรียนเกิดความวิตกกังวลสูงในสถานการณ์การสอบเพื่อ วัตถุประสงค์การเรียน หรือนักธุรกิจเกิดความรู้สึกเสี่ยงต่อการลงทุนเมื่ออยู่ในภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำ เป็นต้น

ทฤษฎีประชาสังคม (Civil Society Theory) (เจียม นมรัช. 2552: 23 - 24; อ้างอิงมา จาก ชาย โพธิ์สิตา, อุไรวรรณ คะเนิงชุกเกษม; และอมราสุนทรธาดา. 2540: ข) เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่สามารถอธิบายและใช้เป็นแนวทางในการศึกษาจิตสาธารณะ โดยมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านคุณธรรม และสิทธิหน้าที่ของบุคคลในสังคมที่มีจิตสำนึกในการช่วยเหลือสังคมเพื่อแก้ไขปัญหา โดย ประชา สังคม (civil society) หมายถึง การให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการช่วยเหลือสังคมโดยองค์กรที่ ไม่หวังผลกำไร การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม หรือจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อชุมชน เป็นเครื่องมือทาง สังคม เช่น แม่บ้าน มูลนิธิ ชมรม ชุมนุม มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เน้นความสัมพันธ์เป็นกลุ่มสมาชิก ต้องมีอุดมการณ์และหลักการร่วมกัน 2) มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย การดูแลผลประโยชน์ การ

ตรวจสอบสาธารณะ และการรับผิดชอบต่อสาธารณะ 3) ความเป็นธรรมต่อสังคม 4) มีความยุติธรรมต่อสังคม 5) เป็นเครือข่ายสังคม 6) การติดต่อสื่อสาร และ 7) มีวิสัยทัศน์ และลักษณะบางประการของทฤษฎีประชาสังคมนั้น ยังมีความเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ดังนี้ (เรียม นมรักษ์. 2552: 27- 29; อ้างอิงมาจาก ชูชัย ศุภวงศ์. 2540: 22)

1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คือ ความเป็นกลุ่ม เป็นองค์กรที่ร่วมกันมองถึงอนาคต รับรู้และเข้าใจร่วมกันในเรื่องจิตสาธารณะหรือสำนักต่อสาธารณะ การร่วมกันทำกิจกรรม หรือกำหนดทิศทางต่าง ๆ ร่วมกัน จะเป็นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของกลุ่ม และเป็นเงื่อนไขกำหนดให้กลุ่มมีพลัง มีทิศทางและเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการคิดแปรปรับเปลี่ยนกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

2. มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง คือ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทุกคน ให้เกิดการรับรู้ ตัดสินใจ แล้วร่วมลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงร่วมกันจะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้องค์กรประกอบของประชาสังคมนั้น มีความหลากหลาย และเกิดการร่วมสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. ความเป็นธรรมชาติที่ไม่ได้การจัดตั้งแต่งขึ้น คือ ประชาสังคมมีความเป็นองค์กรที่ไม่ได้อยู่ใต้ความควบคุมของรัฐ ความเป็นอิสระ และพัฒนาขึ้นตามระดับความสำคัญของความเป็นพลเมือง (Civil Consciousness) ซึ่งสามารถแสดงศักยภาพในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนของชุมชนหรือสังคมได้

4. มีความรัก ความเอื้ออาทร สมานฉันท์ คือ การรวมกลุ่มของประชาสังคมบนพื้นฐานที่หลากหลาย จำเป็นต้องสร้างบนพื้นฐานของความเมตตา สามัคคี จะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง

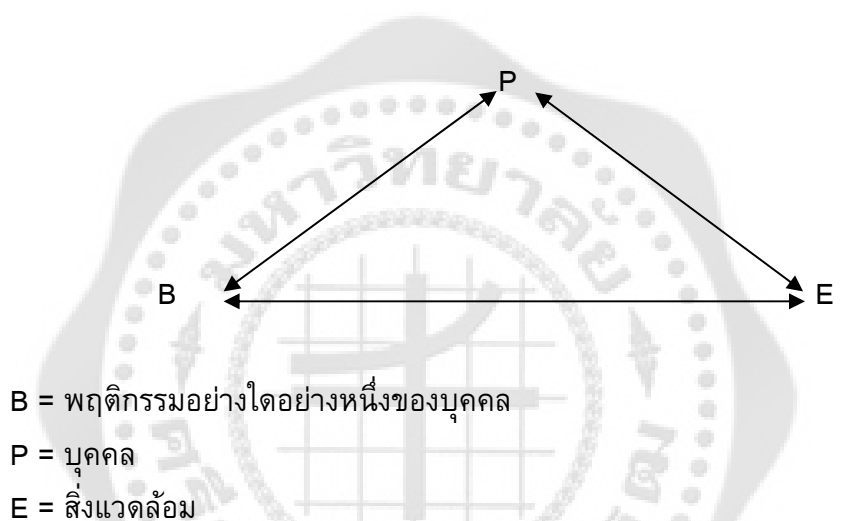
5. มีสติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา คือ ประชาสังคมจะต้องมีการสร้างองค์ความรู้ที่สามารถปรับใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีศักยภาพที่สามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้

6. มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน คือ การเรียนรู้ร่วมกันของคนในสังคมจะทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน สังคม

7. มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่องและมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ คือ การสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะทำให้ประชาสังคมมีความก้าวหน้าและขยายกลุ่มออกไปอย่างมั่นคงและกว้างขวาง การคิดค้นรูปแบบใหม่ ๆ การเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ และมีความร่วมมือกับสื่อมวลชน เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและกิจกรรมของประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura) ซึ่งมีรากฐานมาจากทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมจะมองการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านของการแสดงออกหรือที่เรียกว่า performance หมายถึง บุคคลจะต้องแสดงออก

ในพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจึงจะเรียกว่าเกิดการเรียนรู้ ในขณะที่แบนดูรา (Bandura) มีแนวทางการพิจารณาอีกแนวทางหนึ่งซึ่งเชื่อว่า การเรียนรู้ไม่จำเป็นจะต้องพิจารณาในแง่ของการแสดงออก หากแต่การได้มาซึ่งความรู้ใหม่ๆ (Acquired) ถือว่าเป็นการได้เรียนรู้แม้ว่าจะยังไม่มีการแสดงออกก็ตามแบนดูรา (Bandura) จึงเน้นไปที่การเปลี่ยนแปลงที่พฤติกรรมภายใน โดยไม่จำเป็นที่จะต้องมีการแสดงออก แต่ถ้าแสดงออกด้านพฤติกรรม ก็จะเป็นผลมาจากการเรียนรู้ นั่น ซึ่งสาระสำคัญของทฤษฎีนี้ แบนดูรา (Bandura) มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ 3 องค์ประกอบ คือ พฤติกรรม องค์ประกอบของบุคคล และองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2553: 48; อ้างอิงจาก Bandura. 1977: 40 - 51) แสดงได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงการกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม

ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. หน้า 48.

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณะข้างต้นจะเห็นได้ว่า การมีจิตสาธาณะของแต่ละบุคคลนั้นเกิดจากส่วนประกอบสำคัญ 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก หมายถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และปัจจัยภายใน หรือ ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะของจิตที่มีผลต่อจิตสาธาณะ และทั้งสองปัจจัยนี้จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

1.2 ความหมายของจิตสาธาณะ

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธาณะ พบว่า ในภาษาไทยมีการเรียกชื่อที่แตกต่างกัน เช่น จิตสำนักต่อสังคม จิตสำนักต่อส่วนรวม จิตสำนักสาธาณะ ซึ่งชื่อดังกล่าวนั้นมีความหมายใกล้เคียงกัน ในภาษาอังกฤษ คำว่า จิตสาธาณะ ใช้คำว่า Public

Consciousness หรือ Public Mind ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า จิตสาธารณะ (public consciousness) และมีผู้ให้ความหมายของจิตสาธารณะไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับสากลของรีดเดอร์ไดเจส (Reader's Diges Universal Dictionary. 1999: 1244) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ หมายถึง การจ้างงานภายใต้ระบบของรัฐ โดยมีความหมายเจาะจงภายใต้การบริการชุมชน หรือ คุณภาพของการให้บริการที่จำเป็นต่อชุมชน แนวทางเดียวกันกับเกเบรียล (Roth Gabriel. 1987: 1) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ทุกๆ บริการที่สามารถให้บริการแก่สังคม ยกตัวอย่างเช่นบริการจากรัฐด้านการศึกษา สาธารณูปโภค ด้านสุขภาพ ด้านการสื่อสาร

สมาร์ท, แซนสัน, ซิลวา และ ทูมเบอโร (Smart, Sanson, Silva, and Toumbourou. 2000: 5 - 6) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า เป็นความเต็มใจของบุคคลที่จะแสดงบทบาทอย่างจริงจังและขยันขันแข็งเพื่อแสดงฐานะความเป็นพลเมืองของประเทศ โดยมุ่งเน้นทั้งการเอาใจใส่ต่อตนเองและต่อส่วนรวม ซึ่งอาจแสดงออกได้หลายรูปแบบ เช่น 1) ความรับผิดชอบต่อชุมชน เป็นการปฏิบัติและมีพฤติกรรมเชิงบวกโดยตั้งใจและสมัครใจในการให้บริการแก่ผู้อื่น 2) จิตสำนึกทางการเมือง เป็นเจตคติและพฤติกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะส่งผลต่อคุณลักษณะเบื้องต้นของการมุ่งสู่สังคมประชาธิปไตย และ 3) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่นและสังคมโลก คือการรับรู้ในเอกลักษณ์ของตนเองร่วมกับบุคคลอื่น การมีแนวคิดในเรื่องการรับผิดชอบต่อส่วนรวมและบทบาทที่ทุกคนต้องแสดงความรับผิดชอบต่อชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542: 14) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบง่าย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

อุไรวรรณ คัมภังษ์ (2551: 60 - 61) ให้ความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ และการเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวม

พระไพศาล วิสาโล (2554: 11-12) ได้กล่าวถึงจิตสาธารณะ ว่า จิตสาธารณะใน ความหมายในทางโลก คือ การเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือส่วนรวมหรือผู้ทุกข์ ส่วนมิติในทางธรรม จะหมายถึงความเมตตากรุณา การคิดถึงประโยชน์สุขของผู้อื่น ขณะเดียวกันก็เป็นการลดละตัวตน เสมือนเป็นการปฏิบัติธรรมอย่างหนึ่งในพุทธศาสนา โดยจิตสาธารณะจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเรามีความตระหนักว่าเราเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะฉะนั้นจิตสาธารณะไม่ได้มีความหมายแค่

การช่วยเหลือคนที่เดือดร้อนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการช่วยเหลือส่วนรวม ซึ่งเกิดจากความรู้สึก รับผิดชอบต่อสังคมด้วย หรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือ คนที่มีจิตสาธารณะนอกจากจะทำงานสังคม สงเคราะห์หรือบำเพ็ญประโยชน์แบบมูลนิธิไปตั้งแล้ว ยังทำงานในลักษณะอื่นด้วย เช่น การ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการปฏิรูปสังคมหรือช่วยให้สังคมดีขึ้น เช่น เป็นอาสาสมัครณรงค์ ส่งเสริมประชาธิปไตยต่อต้านคอร์รัปชัน หรืออาจจะสรุปความหมายแบบกระชับได้ว่า จิตสาธารณะ คือ จิตที่ไม่นิ่งดูดายต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้คน และปรารถนาเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการ ให้อาหารให้เงิน แต่ด้วยการสละเวลา ลงแรงเข้าไปช่วย และด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น ประเด็นที่ ให้ความสำคัญก็คือจิตสาธารณะ ไม่ใช่แค่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวมอย่างเดียว แต่ ยังเป็นการพัฒนาจิตวิญญาณของตนเอง

ประเวศ วะสี (2551: 11) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะ ว่าเป็นจิตที่มีการเสียสละ จิต ที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นผู้มีจิตพร้อมที่จะเป็นอุทิศตนเองเป็นอาสาสมัคร เป็นรูปธรรมของความ เป็นเพื่อนมนุษย์ที่มีความเมตตา กรุณา และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทำให้เกิดสิ่งดีงามในสังคม จากที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ที่มีต่อกิจกรรม และปัญหาของส่วนรวม เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและช่วยเหลือ ต่อสาธารณสมบัติ ทั้งนี้ พิจารณา จากการทำบุคคลนั้น ไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม ร่วมกันปกป้องดูแลรักษา ร่วมแก้ไขปัญหา ติดตาม ประเมินผล และรับอาสาทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม

1.3 ความสำคัญของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะมีความสำคัญต่อบุคคล องค์กร สังคม และประเทศชาติ เนื่องจากจะทำให้เกิด การเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่เห็นต่อประโยชน์ส่วนตน การอาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติของ ส่วนรวม การใช้สาธารณะสมบัติอย่างรู้คุณค่าและทะนุถนอม รู้จักแบ่งปันโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของ ส่วนรวม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำมาสู่ชุมชนและสังคมที่เข้มแข็ง การพัฒนาประเทศที่ก้าวทัน ประเทศต่าง ๆ ลดการขัดแย้งระหว่างประเทศได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552: 11)

จิตสาธารณะเป็นลักษณะอันพึงประสงค์ ควรมีการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ถ้าหากปลูกฝัง ในทางที่ถูกต้องจะทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม การอยู่ร่วมกันต้องพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งถ้าหากคนในสังคมขาดจิตสาธารณะ จะส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศชาติ และระดับโลก ดังนี้ (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัจจกร. 2543: 22 - 29)

1. ผลกระทบระดับบุคคล ทำให้เกิดปัญหา การสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง และการ สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น
2. ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา ความสามัคคีในครอบครัวลดลง และเกิด การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

3. ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา การแบ่งพรรคแบ่งพวกในองค์กร ความเห็นแก่ตัว แกร่งแย่งชิงดีชิงเด่น การถือเอาสมบัติส่วนรวมเป็นของตนเอง และองค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

4. ผลกระทบระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหา ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา และเสื่อมทรุดลง การมีอาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง และชุมชนขาดศูนย์รวมทางจิตใจ เพราะขาดผู้นำในการแก้ปัญหา และมองเฉพาะปัญหาของตนเอง

5. ผลกระทบระดับชาติ หากบุคคลในชาติขาดจิตสาธารณะ จะทำให้เกิดปัญหา ประเทศชาติอยู่ในสภาพไม่พัฒนา ล้าหลัง เกิดปัญหาในประเทศบ่อยครั้งและแก้ไขไม่ได้ เกิดการทำลายทรัพย์สินและสาธารณะสมบัติ เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เห็นแก่ประโยชน์กลุ่มตนเอง และเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

6. ผลกระทบระดับโลก ทำให้เกิดปัญหาการสะสมอาวุธระหว่างประเทศ เนื่องจากเกิดความไม่ไว้วางใจ และมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาในระดับประเทศ เกิดการเอาเปรียบทางการค้าระหว่างประเทศ และเกิดการเหยียดเชื้อชาติ ดูถูกชนชาติหรือเผ่าพันธุ์ที่รู้สึกว่าจะด้อยกว่าตนเอง

บุคคลที่จะเป็นผู้มีจิตสาธารณะ จะต้องมีความสมบูรณ์ในการเป็นผู้ที่มีใจรักในงานนั้น และยินดีที่จะทำงานนั้นด้วยความเต็มใจเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ถ้าขาดการมีใจรักงานที่จะทำและเสียสละ จะส่งผลให้งานออกมาไม่สมบูรณ์ อาจเกิดข้อบกพร่อง ดังนั้น ผู้ที่มีจิตสาธารณะต้องเป็นผู้ที่สนใจงานในด้านสังคม ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าการทำเพื่อตนเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้มีจิตสาธารณะ (มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ. 2554: ออนไลน์) จิตสาธารณะนั้นมีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคน เนื่องจากมนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะทำความดีเป็นเบื้องต้น แต่อาจมีเหตุจากความกลัวที่ทำให้ไม่กล้าทำความดี เช่น กลัวจะไม่สำเร็จ กลัวจะถูกหัวเราะเยาะ ซึ่งความกลัวนี้เป็นสิ่งปิดกั้นความรู้สึกที่อยากทำความดีของมนุษย์ ชีวิตที่สมบูรณ์ของมนุษย์นั้น ต้องรู้จักการให้และรู้จักการรับ การช่วยเหลือผู้อื่นไม่ใช่เป็นการเสียสละเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเติมเต็มความเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์โดยการฝึกตนเอง การรู้จักให้ การทำทาน งานอาสา จิตสาธารณะ มีแนวคิดกันมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล สังเกตได้จากพุทธสุภาษิต เช่น มรุตพจน์ “ชนเหล่าใดปลูกสวน ปลูกป่า สร้างสะพาน จัดที่บริการน้ำดื่ม และบึงบ่อสระน้ำ ให้ที่พักอาศัย บุญของชนเหล่านั้นย่อมเจริญงอกงามที่คืนทั้งวัน ตลอดทุกเวลา” และชาดกในพระไตรปิฎกยังกล่าวถึงเรื่องราวของ มขมานพ ชายหนุ่มผู้อุทิศร่างกายช่วยเหลือส่วนรวม สร้างสะพาน ทำถนน ปลูกต้นไม้ ทำความสะอาดที่สาธารณะ ทำศาลาที่พักคนเดินทาง (พระไพศาล วิสาโล. 2554: 11 - 18)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). 2550: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ สรุปความว่า สิ่งทั้งหลายในจักรวาลมีความสัมพันธ์ พึ่งพาอิงอาศัยและส่งผลกระทบต่อกันทั้งสิ้น การมีจิตสำนึกทางสังคม ในระดับประเทศชาติของตัวเองก่อน เป็นการค่อย ๆ ฝึก ค่อย ๆ พัฒนา ขยายทัศนะออกไป จิตสำนึกทางสังคมนั้น ชั้นแรกให้ให้มี ความรักบ้านเมือง มีความซาบซึ้ง

ภูมิใจในความดีงามของชุมชนหรือสังคมของตน ซึ่งจะแสดงออกมาในจิตใจ การมีส่วนร่วมในสังคม พุทธ ที่พุทธศาสนิกชนจะต้องส่วนเข้ามาช่วยเหลือสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ให้มีความสุข มี องค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. คนมีคุณแก่ส่วนรวม สมาชิกที่ดีของสังคมจะเป็นผู้ช่วยสร้างสรรค์สังคม มีธรรม คือหลัก ความประพฤติ ได้แก่ มีหลักพรหมวิหาร คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่ กว้างขวางดุจพระพรหม 4 อย่างคือ มีเมตตา คือความรักความปรารถนาดี มีไมตรีจิตที่ดี ต้องการ ช่วยเหลือให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข มีความกรุณา คือความสงสาร อยากช่วยเหลือ ผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลดปล่อยบาปัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้ง ปวง มีมุทิตา คือความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขา ทำดีงามประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย พร้อมทั้งจะช่วยส่งเสริม สนับสนุน และมีอุเบกขา คือความมีใจเป็นกลาง มองตามความเป็นจริง ไม่เอนเอียง หรือมีอคติ เป็นต้น มีการบำเพ็ญการสงเคราะห์ คือ ปฏิบัติตามหลักการสงเคราะห์ หรือธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ที่เรียกว่า สังคหวัตถุ 4 อย่างคือ ทาน คือการให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และศิลปวิทยา แก่เพื่อนร่วมสังคม ปิยวาจา คือ เจรจาอ่อนหวาน พูดคำที่สุภาพ อ่อนโยนและเป็นคำที่มีประโยชน์ที่ผู้ฟังได้ฟังแล้วชื่นใจ สบายใจเห็นประโยชน์ในคำพูดนั้น พูดให้ กำลังใจ เป็นต้น อัถถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นคนมีประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้แก่ การไม่สร้าง ความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนมนุษย์ และไม่นิ่งดูตายเมื่อผู้อื่นขอความช่วยเหลือ การสนับสนุนในสิ่งที่ เห็นว่าถูกต้องดีงาม เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ในสังคม และ สมานัตตา คือ การปฏิบัติตน สม่ำเสมอ ไม่ถือตัว ไม่หยิ่งจองหองในเมื่อได้ดีมีฐานะ ซึ่งได้แก่ การให้ความนับถือเพื่อนมนุษย์ ผู้มีฐานะศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับตน ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลที่ด้อยกว่าตน เป็นต้น

2. คนผู้มีส่วนร่วมที่ดีของหมู่ชน ซึ่งจะช่วยให้หมู่ชนอยู่ร่วมกันด้วยดี มีธรรม คือหลัก ความประพฤติ ได้แก่ การพึ่งตนเองได้ คือทำตนให้เป็นที่พึ่งของตนได้ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบตนเอง ไม่ทำตัวให้เป็นปัญหาหรือเป็นภาระถ่วงหมู่คณะ หรือหมู่ญาติ ด้วยการประพฤติธรรมสำหรับสร้างที่ พึ่งตนเอง เรียกว่า นาถกรณธรรม 10 ประการคือ มีศีล คือประพฤติดีมีวินัย มีพหุสัจจะ คือมี การศึกษาเล่าเรียนมาก มีกัลยาณมิตรตตา คือรู้จักคบคนดี มีโสวัจสสตา คือเป็นคนพูดง่าย ไม่ กระทบต้อร้อน มีกิงกรณีเยสุ ทักขตา คือ เอาใจใส่ช่วยเหลือกิจการของหมู่คณะ มีธรรมกามตา คือ เป็นผู้ใฝ่ศึกษาหลักธรรม สิ่งดีงามทั้งหลาย มีวิริยารัมภะ คือมีความขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้าน มี สันตุฎฐี คือ มีความรู้จักพอ ไม่โลภมาก มีสติ คือมีสติมั่นคง มีความรู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลา และมี ปัญญา คือเป็นผู้เข้าใจถึงเหตุผล รู้ดีรู้ชั่ว เป็นต้น และการอยู่ร่วมในหมู่ด้วยดี ในด้านความสัมพันธ์ กับผู้อื่นที่เป็นเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ หรือร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว พึ่งปฏิบัติ หลักการอยู่ร่วมกัน ที่เรียกว่า สาราณียธรรม ซึ่งมี 6 ประการคือ มีเมตตากายกรรม ได้แก่ การเข้า ไปตั้งกายกรรมประกอบด้วย เมตตา นั่นคือ การอยู่ด้วยกันด้วยการกระทำดีต่อกัน ไม่เบียดเบียนทำ

ร้ายกัน แต่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกัน เพื่อความผาสุกร่วมกัน เป็นต้น มีเมตตาจารีกรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งวงจารีกรรมประกอบด้วยเมตตา คือใช้หลักการพูด โดยการเจรจาให้เข้าใจกัน ไม่กล่าวร้าย เสียดสีกัน เป็นต้น มีเมตตาตามโนธรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตา คือการไม่คิดทำร้ายซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์เคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีจิตเมตตาต่อกัน เป็นต้น แบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้มาด้วยความชอบธรรมแก่เพื่อร่วมสังคม ได้แก่ การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคเครื่องมือการเกษตร ตลอดจนวิทยาการความรู้ต่าง ๆ ให้แก่เพื่อนร่วมสังคม รวมถึงตลอดถึงการรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน ไม่ทำลายระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดผลกระทบมวลมนุษย เป็นต้น รักษาความประพฤติ (ศีล) เสมอกัน ได้แก่ การอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาคกัน และ มีความเห็นร่วมกัน ไม่วิวาทเพราะมีความเห็นผิดกัน ได้แก่ การอยู่ร่วมกันจะต้องยอมรับในกฎกติกาทางสังคมที่กำหนดไว้ ไม่กระทำตนเสมือนว่าเป็นการฝ่าฝืนมติของสังคม ไม่เอาัดเอาเปรียบกันหรือข่มเหงกีดกันผู้อื่น มีแต่จะสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ด้วย

3. คนมีส่วนร่วมในการปกครองที่ดี สมาชิกของรัฐผู้มีส่วนร่วมให้เกิดการปกครองที่ดี โดยเฉพาะคนในสังคมประชาธิปไตย ฟังรู้หลักและปฏิบัติได้แก่ การรู้หลักอภิปไตย คือ รู้หลักความเป็นใหญ่ที่เรียกว่า อภิปไตย 3 ประการคือ อัตตาริปไตย ถือตนเป็นใหญ่ คือ ถือเอาตนเอง ฐานะ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ ของตนเป็นใหญ่ ฝ่ายที่เป็นกุศลในด้านนี้คือ การเว้นจากการทำความชั่ว มุ่งทำความดีด้วยการเคารพตนเอง โลการิปไตย ถือโลกเป็นใหญ่ คือ ถือความนิยมของชาวโลกเป็นใหญ่ หวั่นไหวไปตามเสียงนินทา สรรเสริญ เป็นต้น ฝ่ายที่เป็นกุศลได้แก่ เว้นจากการทำชั่ว มุ่งทำความดีด้วยการเคารพเสียงของชนหมู่มาก และ ธรรมาริปไตย ถือธรรมเป็นใหญ่ คือ ถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ กระทำด้วยการคำนึงถึงสิ่งที่ได้ศึกษา ได้ตรวจสอบ ข้อเท็จจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักพิจารณาอย่างถ่องแท้ ตามกำลังสติปัญญา และมุ่งคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงาม ตามหลัก โดยทั่วไปได้แก่ การรู้จักเคารพหลักการ กฎ ระเบียบ กติกา และข้อบังคับทางสังคมหรือองค์กรนั้นๆ ดังนั้นหากเราต้องการถือเอาความถูกต้องเป็นใหญ่ จะต้องยึดหลักของธรรมาริปไตย โดยมีได้ถือตนหรือถือโลกเป็นใหญ่ การมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมรับผิดชอบที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองโดยส่วนเดียว ที่เรียกว่า อปริหานิยธรรม คือ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม ไม่ทำตามอำเภอใจตนเอง ให้เกียรติผู้รู้ผู้มีประสบการณ์ ให้เกียรติและคุ้มครองสตรี เคารพสักการะโบราณสถาน ดูแลรักษาผู้ทรงศีล และการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ชเนศวร์ เจริญเมือง (2551: 175 - 179) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของจิตสาธารณะอีกกว่า เป็นคุณธรรมที่สำคัญของส่วนรวม เพื่อกระตุ้นความคิดและพฤติกรรมแต่ละอย่างของมนุษย์ที่แต่ละชีวิตต้องพึ่งพาอาศัยกัน คนที่มีสำนึกสาธารณะจะรู้คุณค่าของผลประโยชน์ส่วนรวม รู้ปัญหาส่วนรวม ตระหนักว่าหากส่วนรวมได้รับผลประโยชน์หรือผลเสีย ผลเหล่านั้นก็จะตกอยู่กับสมาชิกทุกคนด้วย

และเมื่อมีสำนึกต่อส่วนรวม สิ่งก็ตามมากก็คือการรับใช้หรือการให้บริการแก่ส่วนรวม เช่น การเคารพ กฎหมาย การให้ความร่วมมือกับกิจกรรมต่างๆของส่วนรวม เช่น การแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ เมื่อพบเห็นปัญหาหรือสิ่งผิดปกติในชุมชน

วัลลยา ธรรมอภิบาล. (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ผลการศึกษาพบว่า จิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะสำคัญและจำเป็นต้องเสริมสร้างให้แก่นิสิต ตามองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้คิด (Cognition) ด้านเจตคติ (Attitude) และด้านพฤติกรรม (Behavior) ผลประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ทุกองค์ประกอบของหลักสูตร เหมาะสม และสอดคล้องกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้แก่นิสิต เมื่อนำข้อเสนอแนะจากการประเมินหลักสูตรฉบับร่างมาปรับปรุง เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสม ยิ่งขึ้นและนำไปทดลองใช้ พบว่า ระดับจิตสาธารณะของนิสิตกลุ่มเป้าหมายก่อนการทดลองและหลัง การทดลองใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผลการปฏิบัติโครงการ จิตสาธารณะผ่านเกณฑ์การประเมินทุกขั้นตอน รวมทั้งนิสิตมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับ มาก

บุษกร เขียวมัน (2555: บทคัดย่อ) ศึกษาความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิต ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความมีจิต สาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษา พบว่า นิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมและรายด้านในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบ ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิต จำแนกตามตัวแปรเพศพบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตเพศหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านิสิตเพศชาย การเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะใน การใช้ห้องสมุดของนิสิต จำแนกตามตัวแปรระดับชั้นปี พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีต่างกัน มีจิตสาธารณะ ในการใช้ห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเปรียบเทียบความมี จิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิต จำแนกตามตัวแปรกลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตที่มีกลุ่ม สาขาวิชาต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

พระมหาไพโรสณฑ์ โชติตะ (2554: บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบจิตสานึกสาธารณะของ พระนิสิตมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย) โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเสียสละ ด้านความสามัคคี และด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำแนก ตามตัวแปร สถานะ คณะวิชา ชั้นปี ภูมิลำเนาเดิม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า พระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (วังน้อย) มีจิตสานึกสาธารณะ โดยรวมและเป็น รายด้านอยู่ในระดับมาก พระนิสิตที่มีสถานะต่างกัน มีจิตสานึกสาธารณะโดยรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน พระนิสิตที่ศึกษาในคณะวิชาต่างกัน มีจิตสานึกสาธารณะโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรับผิดชอบและด้าน

ความ เสียสละแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง พระนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีจิตสานึกสาธารณะโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อ พิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านความรับผิดชอบแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง พระนิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีจิตสานึกสาธารณะโดยรวมและในแต่ละ ด้านไม่ แตกต่างกัน และพระนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีจิตสานึกสาธารณะโดยรวม ทุกด้านแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสามัคคีและด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ (2554: 81) ศึกษาจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนิน ชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาจิตสาธารณะและรูปแบบ การดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำแนกตามเพศ คณะ ประเภทของโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน และ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อยู่ในระดับมาก มีรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่ม ก้าวหน้าและกลุ่มวิชาชีพนมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ กลุ่มเก็บตัว และจิตสาธารณะและรูปแบบการ ดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539: 1 - 2) ได้กล่าวถึงการรู้จักฝึกจิตใจของตนเองให้มีความเจริญงอกงามทางคุณธรรม มีพฤติกรรมทาง สังคมที่ดีงามในการทำงานและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว องค์กร และสังคม การรู้จักช่วยเหลือ เกื้อกูลประโยชน์แก่กันและกัน การตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบที่พึงมีต่อ ผู้อื่น ต่อสังคม มวลมนุษยชาติ รู้จักและเคารพในสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้อง กับความสำคัญของจิตสาธารณะ คือเป็นการกระทำสิ่งที่ดีงามเพื่อความสงบสุขของตนเองและสังคม โดยรวม ตลอดจนป้องกันปัญหาหรือสร้างสรรค์เพื่อเป็นประโยชน์ของสังคม ประกอบไปด้วย คุณลักษณะ 7 ด้าน ได้แก่

1. มีความรับผิดชอบ หมายถึง การเอาใจใส่ปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งของตนเอง และของกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงอย่างได้ผลดี รวมทั้งยอมรับผลของการ กระทำนั้น
2. มีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือบรรทัดฐานของสังคม เพื่อการอยู่ ร่วมกันอย่างสงบและเพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติภารกิจ
3. รักษาสุขภาพอนามัย หมายถึง การกระทำที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นมีร่างกายและจิตใจ แข็งแรง ปราศจากโรคภัย

4. เคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง ไม่ก้าวร้าวในเรื่องราวส่วนตัวของผู้อื่น ไม่ทำให้อื่นสูญเสียประโยชน์อันพึงมีพึงได้ ไม่เบียดเบียนให้อื่นได้รับความเดือดร้อนทางด้านร่างกายและจิตใจ

5. มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล หมายถึง การช่วยกระทำสิ่งใดๆ เท่าที่ตนเองสามารถทำได้ด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องรอให้อื่นขอร้อง

6. มีความสามัคคีร่วมมือ หมายถึง การร่วมมือด้วยความเต็มใจเพื่อความพร้อมเพรียงและประสานสัมพันธ์กันในการทำกิจกรรมที่ดั่งใจของหมู่คณะ

7. รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการทำนุบำรุง รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณะสมบัติ และปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม จะเห็นได้ว่าในองค์กรระดับประเทศนั้น ให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังให้เยาวชนมีคุณลักษณะที่ทำตนให้เป็นประโยชน์เพื่อสังคม เพราะการพัฒนาคุณภาพของบุคคลเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศชาติ

กล่าวโดยสรุป จิตสาธารณะ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของบุคคล เนื่องจากจิตสาธารณะเป็นความนึกคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ที่ต้องปลูกฝังความรัก ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคม ตลอดจนการมีคุณธรรมจริยธรรม จิตสร้างสรรค์ มุ่งทำความดี และคิดทำดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เพื่อพัฒนาไปสู่สังคมที่สงบสุขและประเทศชาติที่พัฒนาอย่างยั่งยืน

1.4 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ มีการแบ่งองค์ประกอบแตกต่างกันออกไป เนื่องจากมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างแตกต่างกันตามอายุและการใช้คำที่แตกต่างกัน แต่มีความหมายคล้ายกัน เช่น จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อชุมชน สามารถสรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะได้ดังนี้

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบุรณ วิสารทสกุล (2540) เสนอว่าจิตสำนึกสาธารณะมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
2. ประชาชนมีจิตสำนึกในการร่วมแก้ไขเปลี่ยนแปลงสังคมได้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเป็นพลังทางสังคม
3. มีความรัก ความเอื้ออาทรสามัคคี ความเมตตา บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. การลงมือปฏิบัติภารกิจร่วมกัน โดยการทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. การสร้างเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นอกจากนี้ กูเตอร์สโล (Gutersloh. 2003: 26) ได้จำแนกจิตสาธารณะเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (A sense of belonging to a community)
2. ความมุ่งมั่นที่จะเริ่มต้นทำสิ่งที่ดีร่วมกัน (An orientation to the common good)
3. ความเต็มใจที่จะทำงานเพื่อชุมชน (A willingness to work for the community)

3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน (Community responsibility)
2. จิตสำนึกทางการเมือง (Political Civic Mindedness)
3. ความรับผิดชอบต่อการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคมโลก (feelings of responsibility towards the local and global community)

ชาย โพธิ์สิตา (2540: 14 – 15) ศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษากรณี กรุงเทพมหานคร สรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 คือ การใช้หรือการหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

ด้านที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม

ด้านที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

หฤทัย อาจปรุ (2544: 46) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร ทำการศึกษาโดยมีกรอบการศึกษาขององค์ประกอบของจิตสาธารณะใน 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
2. ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจาร์ณ สภาวะสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงการคิดจำแนกสาเหตุ และกระบวนการที่ทำให้เกิดปัญหา รวมถึงผลกระทบของปัญหาในด้านต่างๆ
3. ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี
4. ด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
5. ด้านการลงมือปฏิบัติ หรือร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
6. ด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม

เรียม นมรักษ์ (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) โดยเลือกสกัดองค์ประกอบ (Factor extraction) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal component extraction) ร่วมกับการหมุนแกนองค์ประกอบแบบ Orthogonal Rotation หลักด้วยวิธี Varimax Orthogonal Rotation ได้ องค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ ซึ่งจัดลำดับจิตสาธารณะที่นักศึกษาในองค์กร

นักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุดคือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี 3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม 4) ความรับผิดชอบต่อสาธารณชน 5) การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น 6) การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 7) การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ 8) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และ 9) การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ตามลำดับ

นิภา พงศ์วิรัตน์ (2550: 1) ได้ทำการศึกษาเรื่องจิตสำนึกครูภาค 1: องค์ประกอบใหม่ของจิตสำนึกครู ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยรวมวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เข้าด้วยกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจิตสำนึกครูของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 4 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อค้นหาองค์ประกอบใหม่ของจิตสำนึกครู 2) เพื่อหาระดับพฤติกรรมจิตสำนึกครูในภาพรวม 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมจิตสำนึกครู ตามสถานภาพทางเพศ เศรษฐกิจ และครอบครัว และ 4) เพื่อยืนยัน และปรับปรุง องค์ประกอบใหม่ของจิตสำนึกครู กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจากนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ทุกชั้นปี ได้ 394 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามจิตสำนึกครู แบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ องค์ประกอบ การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และจัดกลุ่มสนทนาเพื่อยืนยันและปรับปรุงให้ เหมาะสม ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า 1) องค์ประกอบใหม่ของจิตสำนึกครู ได้แก่ จิตใจครู ประกอบด้วย ความเอื้ออาทร ความเมตตาปราณี และความมีขันติธรรม ปัญญาครู ประกอบด้วย เป็นผู้รอบรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้รอบรู้ด้านการสร้างสรรคงานวิชาการ ศรัทธาในอาชีพครู ประกอบด้วย รักในอาชีพครู รักษา กฎระเบียบวินัยครู ฉลาดใช้จิตวิทยา ประกอบด้วย รอบรู้ด้าน จิตวิทยา สามารถประยุกต์ใช้จิตวิทยา 2) ระดับพฤติกรรมจิตสำนึกครูในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) ระดับพฤติกรรมจิตสำนึกครูของนักศึกษาหญิงสูงกว่านัก ศึกษาชาย และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาที่เศรษฐกิจสูงมีระดับพฤติกรรมจิตสำนึกครูสูงกว่านักศึกษาเศรษฐกิจต่ำและปานกลาง ตามลำดับ และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกกลุ่ม นักศึกษาที่ครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกันมีระดับพฤติกรรมจิตสำนึกครูสูงกว่านักศึกษาที่ครอบครัวบิดามารดาแยกกันอยู่ และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ 4) องค์ประกอบใหม่ของจิตสำนึกครูได้รับการยืนยัน และปรับปรุงจากการจัดกลุ่มสนทนาแล้ว

อังคณา อ่อนธานี (2555: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์สรุพอุption สถิติบรรยาย และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มี 10 องค์ประกอบ 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบด้านการเสียสละต่อส่วนรวม 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านการดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติต่อส่วนรวม 8 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านการมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม 6 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านการช่วยเหลือผู้อื่น 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านการเคารพ

สิทธิในการใช้ของส่วนรวม 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านการประหยัดและถนอมในการใช้ของส่วนรวม 4 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ต่อสังคม 7 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านการมีวินัยในการใช้ของส่วนรวม 4 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบด้านการมีเหตุผลและความรอบคอบในการใช้ของส่วนรวม 7 ตัวชี้วัด ส่วนผลการทดสอบความตรงของวัชชีวัดด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่าแบบจำลองของตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก

ศิกานต์ เพียรธัญญาภรณ์ (2557: 9 - 10) ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของเยาวชนไทยในจังหวัดสกลนคร โดยวิเคราะห์ค่าสถิติบรรยาย ค่าสหสัมพันธ์ ค่าสถิติที่ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกันและไม่เป็นอิสระต่อกัน และใช้โปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์เส้นทาง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ตัวแปรภายในที่มีผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อระดับพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของเยาวชนไทยในจังหวัดสกลนคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2) ทศนคติ ค่านิยม คุณธรรม 3) กลุ่มเพื่อน 4) สุขภาพจิต 5) ความเชื่ออำนาจในตน 6) วิธีการอบรมเลี้ยงดู 7) ประสบการณ์ทางสังคม 8) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล (2557: 34) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันโดยใช้โปรแกรม AMOS ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษามากที่สุดคือ ปัจจัยด้านนักศึกษา รองลงมาคือปัจจัยสังคม/ชุมชน และปัจจัยสื่อ/เทคโนโลยี ตามลำดับ และร่วมทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาได้ร้อยละ 54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยด้านนักศึกษาส่งผลทางบวกและทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา

จากการศึกษาความหมายของจิตสาธารณะ เอกสาร และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการจิตสาธารณะ แล้วจึงทำการสังเคราะห์ และสรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะเพื่อให้เกิดความครอบคลุมและเหมาะสมกับกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ผู้วิจัยจะไปพัฒนา จากนั้นผู้วิจัยจะคัดเลือกองค์ประกอบที่มีผู้เห็นว่ามีความสำคัญสอดคล้องกันตั้งแต่ 3 แนวคิด ขึ้นไปและสรุปองค์ประกอบของจิตสาธารณะที่สำคัญสำหรับกลุ่มนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะที่ใช้ในการวิจัย

องค์ประกอบ ของจิต สาธารณะ	ผู้ให้แนวคิดองค์ประกอบของจิตสาธารณะ								รวม
	ชาย โพรลิตา และคณะ (2540)	อนุชาติ พงษ์สำลี และวีรบุรณ วิสารทสกุล (2540)	กูเตอร์สโโล (2003)	สมาร์ท และคณะอื่นๆ (2000)	हत्यय आजप्रु (2544)	เรียม นมร์ภ (2552)	นิกา พงศ์วิรัตน์ (2550)	อังคณา อ่อนธานี (2555: บทความย่อย)	
การมีวิสัยทัศน์ ร่วมกันตระหนัก ถึงปัญหาที่ เกิดขึ้น	✓✓	✓✓	✓✓	--	✓✓	✓✓	--	✓✓	66
ความรัก ความ เอื้ออาทรและ ความสามัคคี	--	✓✓	--	--	✓✓	✓✓	✓✓	--	44
การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคม	✓✓	✓✓	--	--	✓✓	✓✓	--	✓✓	55
ความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ	--	--	--	✓✓	--	✓✓	--	✓✓	33
ยกย่องและให้ เกียรติผู้อื่น	✓					✓✓	✓✓	✓✓	33
มีมาตรฐานใน การปฏิบัติงาน	✓✓				✓✓	✓✓	✓✓		44
มีการ ติดต่อสื่อสาร อย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยง เครือข่ายความ ร่วมมือ		✓✓			✓✓	✓✓			33
มีองค์ความรู้และ ความสามารถใน การแสวงหา ความรู้					✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	44

จากตาราง 1 สรุปได้ว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี 3) การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคม 4) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ 5) ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น 6) มีมาตรฐานในการ ปฏิบัติงาน 7) มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ 8) มีองค์ความรู้ และความสามารถในการแสวงหาความรู้ สำหรับองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ทั้ง 8 นี้ เป็น องค์ประกอบสำคัญสำหรับการพัฒนาจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อ การเจริญเติบโตอย่างมีคุณธรรม มีจิตสาธารณะที่พร้อมจะช่วยเหลือสังคมและประเทศต่อไป สำหรับความหมายขององค์ประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 8 องค์ประกอบนั้น สรุปได้ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หมายถึง การมีแนวคิดร่วมกัน รับรู้ และตระหนักถึงทิศทางและเป้าหมายในอนาคตเพื่อการลดความขัดแย้งในสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

2. ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความรู้สึกต่อการช่วยเหลือสังคม มีความรักและความเอื้ออาทรต่อสังคม ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมต่างๆ มีความรับผิดชอบ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และการเคารพสิทธิของ ผู้อื่น

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม หมายถึง การรับรู้ในกิจกรรมของสังคม การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การให้ความร่วมมือเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ การใช้สิทธิและการเคารพสิทธิของผู้อื่นใน กิจกรรมเพื่อสังคม การรู้จักคิดริเริ่มกิจกรรม การพิจารณาและการวางแผนในกิจกรรมเพื่อสังคม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดกิจกรรมเพื่อสังคม

4. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ หมายถึง การรับรู้ความรู้ความสามารถของตนเองเพื่อ แก้ไขปัญหาของสังคม มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม และมีความรับผิดชอบต่อ สาธารณะสมบัติ

5. การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น หมายถึง การรับรู้ในบทบาทของตนเอง ยอมรับฟัง ความเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างเสมอภาค การยกย่องผู้อื่นด้วยความจริงใจ

6. การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน หมายถึง การรับรู้และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการในปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รู้จักเชื่อมโยงปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วางแนวทาง แก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแนวทางป้องกันในอนาคต

7. การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง ความ ร่วมมือในการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา การเชื่อมโยงปัญหา และวิธีการที่ได้รับ การยอมรับจากทุกฝ่าย มีการเรียนรู้ ปฏิบัติร่วมกันอย่างเต็มที่ และติดต่อสื่อสารเพื่อประสานการ ทำงานอย่างต่อเนื่อง

8. การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ หมายถึง การเรียนรู้จากการร่วมกิจกรรม การสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่เพื่อปรับใช้ การเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหา การคิดวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดเงื่อนไขในการจัดกิจกรรม และการพัฒนาความรู้ในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

1.5 การวัดจิตสาธารณะ

การวัดจิตสาธารณะ มีวิธีการหลายแบบ กระบวนการหนึ่งที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายและได้รับการยอมรับคือการประเมินจากประสิทธิผลผ่านกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า ทรี โอ เอส (three Os) ได้แก่ ผลผลิต (outputs) รูปแบบที่แสดงออก (outtakes) และผลสำเร็จของโครงการ (outcomes) การวัดประสิทธิผลจากกิจกรรมจิตสาธารณะนั้นไม่มีค่าคงที่แบบวิทยาศาสตร์ อย่างไรก็ตามถ้าสามารถสร้างโปรแกรมหรือเครื่องมือที่สามารถวัดความรู้ความสามารถและพฤติกรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมนั้น ก็จะสามารถตัดสินประสิทธิภาพ ผลกระทบ เจตคติ และคุณค่าของกิจกรรมได้ (Centurion. 2007: online) สอดคล้องกับ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 123) ที่กล่าวว่า การวัดจิตสาธารณะเป็นการวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective) ที่มีความยากในการวัดพฤติกรรม ออกมาอย่างชัดเจน ส่วน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538) ได้สรุปเกี่ยวกับ แบบทดสอบเจตคติ (Attitude scale) ที่สามารถใช้ในการวัดจิตสาธารณะ ว่า แบบทดสอบเจตคติ จะใช้เพื่อวัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรียกว่า “เป้าเจตคติ” โดยจะกำหนดตัวเลขเป็นมาตราวัดโดยอาศัยเกณฑ์แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ของเครื่องมือั้น การวัดเจตคติมีหลายวิธี ได้แก่

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurston's method) อาจเรียกว่า Priori approach หรือ Method of equal-appearing intervals (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 179 - 183) วิธีนี้จะหาค่าของแต่ละมาตรา (scale) ของข้อความทางเจตคติก่อนที่จะนำไปรวบรวมข้อมูลที่จะวิจัย มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้ 1) รวบรวมข้อความต่างๆ ที่มีความรู้สึกที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะทำ ซึ่งข้อความนั้น ควรจะมีลักษณะโต้เถียงได้ (Debatable) เป็นข้อความที่เป็นความเห็น ไม่เป็นความจริง แต่ละข้อความควรจะเกี่ยวข้องกับเจตคติที่จะศึกษา ดีความได้ในแง่เดียว เป็นข้อความง่ายไม่ซับซ้อน สมบูรณ์ สั้น และชัดเจน 2) การประเมินผลข้อความ ข้อความที่รวบรวมได้จะอยู่ในตำแหน่งใดของมาตราวัดเจตคตินั้น ต้องมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาตัดสิน 3) ผู้ที่จะพิจารณาตัดสินเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นโดยเฉพาะ อาจจะเป็นนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชานั้น โดยถามความร่วมมือจากผู้ตัดสิน ซึ่งมีประมาณ 50 คน นอกจากนี้กลุ่มที่เป็นผู้พิจารณาตัดสินจะต้องเป็นผู้ที่มีวิจาร์ณญาณอย่างยิ่ง เพื่อตัดสินว่าควรจะวางสเกลอยู่ตรงตำแหน่งใดโดยไม่ใช่เจตคติของตนเอง 4) กำหนดค่าสเกล เมื่อได้ข้อความมาแล้ว แต่ละข้อนำมาหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยควอร์ไทล์ (Quartile range) 5) เลือกข้อความขั้นสุดท้าย ใช้กี่ข้อก็ได้ เทอร์สโตนใช้ 20 ข้อ ส่วนเฟอร์กูสัน ใช้ 20, 26, 52 และ 78 ข้อ บางคนอาจใช้ 50 ข้อแล้วแต่กำหนด มีวิธีการเลือกข้อความที่ใช้ได้แล้วกระทำได้ดังนี้ คือ แบ่งข้อความที่มีค่ามัธยฐานเท่ากันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน โดยเรียง

จากค่ามากไปหาน้อย แต่ละกลุ่มที่มีค่ามัธยฐานเท่ากันนั้น ให้เรียงข้อความที่มีค่าพิสัยควอร์ไทล์จากค่ามากไปหาค่าน้อย เลือกข้อความที่มีค่าพิสัยควอร์ไทล์ตั้งแต่ 1.67 ขึ้นไป ข้อความควรมีค่ามัธยฐานในแต่ละ Scale Value เท่าๆ กัน ในการเรียงข้อความในการจัดทำมาตรวัดเจตคตินั้นจะต้องเรียงข้อความแบบสุ่ม ไม่ควรให้ข้อความที่มีค่า Median เท่ากันอยู่ใกล้กัน และไม่เรียงข้อความที่มีค่า Median ไปตามลำดับ ถ้ามีข้อความมาก ให้ทำเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน และการนำไปใช้ควรตอบเพียง 3 - 5 ข้อหรือตอบทุกข้อประเมินข้อที่เห็นด้วยเท่านั้น

2. วิธีของลิเคิร์ต (Likert) (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 183 - 185) วิธีนี้กำหนดมาตราเป็น 5 ขั้น แต่ละขั้นจะกำหนดค่าไว้หลังจากไปรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมาแล้ว อาจเรียกวิธีนี้ว่า Posterior approach มีหลักการสร้างดังนี้ คือ 1) ข้อความจะต้องครอบคลุมช่วงเจตคติ 2) การตอบแต่ละข้อความจะบอกถึงเจตคติที่มีอยู่ 3) จุดที่ตอบนั้น อาจกำหนดได้จากจำนวนเปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่างที่เคยตอบข้อนั้นมาก่อน 4) เจตคติของแต่ละคน อาจกำหนดได้จากการรวบรวมคำตอบของเขาจากข้อความต่างๆ ในมาตรวัดนั้นออกมาในรูปของคะแนนเฉลี่ย วิธีสร้างมีวิธีการดังนี้ คือ 1) การรวบรวมข้อความแต่ละข้อนั้นอาจเขียนขึ้นเองหรือนำมาจากผู้อื่นและควรเป็นข้อความที่คนมีเจตคติต่างกัน จะตอบแตกต่างกันทันที และข้อความจะต้องไม่เป็นจริง ภาษาที่ใช้ไม่มีความหมายเป็นสองแง่ 2) ตรวจสอบข้อความว่าข้อความที่นำมาใช้นั้นสอดคล้องกับการตอบเพียงใด 3) ตรวจสอบข้อความให้รัดกุมแล้วนำไปทดลองขั้นต้น เพื่อดูว่ายังมีข้อความใดยังไม่ชัดเจนหรือต้องแก้ไขก่อนการนำไปใช้จริง 4) กำหนดน้ำหนักคะแนน เพื่อกำหนดว่าตัวเลือกใดในแต่ละข้อความใดควรจะให้น้ำหนักคะแนนเป็นเท่าไร

3. การวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา คิดขึ้นโดย ออสกู๊ด (Osgood) (ลัวัน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 187 - 190) ซึ่งเป็นการนำภาษามาสร้างมาตรวัดเจตคติ ภาษาที่ใช้จะอยู่ในรูปคำคุณศัพท์ เนื่องจากมีความหมายได้ทั้งทางที่ดีและเสีย ซึ่งเรียกว่ามีความหมายตรงข้ามกันได้โดยมีเหตุผล (Logical opposite) แบบเดิมมี 7 มาตรา เรียกว่า seven point bipolar scales หรือ Semantic differential scale โดยผู้ที่ตอบจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งนั้นหรือมีมโนภาพ (Concept) ในสิ่งนั้น คำคุณศัพท์ที่ใช้จะต้องเป็นการอธิบายคุณลักษณะของมโนภาพนั้น ซึ่งมีมโนภาพต่างๆ สามารถใช้ความหมายทางภาษาอธิบายได้ 3 รูปแบบหรือ 3 องค์ประกอบ คือ 1) องค์ประกอบทางด้านการประเมินค่า (Evaluation factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางด้านคุณค่า คำคุณศัพท์ในองค์ประกอบนี้ได้แก่ ดี - เลว, สุข-ทุกข์, ยุติธรรม-ไม่ยุติธรรม, ฉลาด-โง่, สำเร็จ-ล้มเหลว, ซื่อสัตย์-ไม่ซื่อสัตย์, บวก-ลบ, หวาน-เปรี้ยว, มีค่า-ไร้ค่า, สวย-ซีเหร่, ใจดี-ดุร้าย 2) องค์ประกอบทางด้านพลัง (Potency factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางกำลังอำนาจ คำคุณศัพท์ในองค์ประกอบนี้ได้แก่ แข็งแรง-อ่อนแอ, หนัก-เบา, แข็ง-นุ่ม, หนา-บาง, หยาบ-ละเอียด, ใหญ่-เล็ก 3) องค์ประกอบทางด้านกิจกรรม (Activity factor) เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกถึงลักษณะของกิริยาอาการ คำคุณศัพท์ในองค์ประกอบนี้ได้แก่ เร็ว-ช้า, ร้อน-เย็น,

คม-ทื่อ, ขยัน-ขี้เกียจ, คล่องแคล่ว-เฉื่อยชา, อึกทึก-เงียบ นอกจากนี้ ยังมีองค์ประกอบบางตัวที่ไม่อยู่ใน 3 องค์ประกอบดังกล่าว เรียกว่า Familiarity factor หรือ Understandability ซึ่งคำคุณศัพท์ในกลุ่มนี้ได้แก่ เหมือน-ไม่เหมือน, มีประโยชน์-ไม่มีประโยชน์, ชัดเจน-ไม่ชัดเจน, เข้าใจ-ไม่เข้าใจ, พยากรณ์ได้-พยากรณ์ไม่ได้, ชับช้อน-ไม่ชับช้อน วิธีการสร้างมาตรวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษามีวิธีการดำเนินการคือ 1) การเลือกมโนภาพ (Concept) จะต้องเป็นมโนภาพที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปและมีความเข้าใจตรงกัน และสามารถกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นและมีความรู้สึกที่แตกต่างได้ และ 2) การเลือกมาตรา (Scale) คือการหาคำคุณศัพท์คู่ที่เหมาะสมมาอธิบายมโนภาพ ต้องหาคำคุณศัพท์ให้มากเพื่อครอบคลุมสิ่งที่ต้องการศึกษา และควรสร้างหลายมาตราเพื่อที่จะวัดได้เป็นตัวแทนของสิ่งที่จะศึกษา อาจใช้ 3 หรือ 4 มาตราในการประเมินมโนภาพหนึ่ง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีงานวิจัยที่แสดงถึงวิธีการวัดจิตสาธารณะ ได้แก่ หฤทัย อาจปฤษฎ (2544: 97 - 104) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้เครื่องมือวัดเป็นแบบสอบถามมาตราประเมินค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านจิตสาธารณะ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์ วิจักษ์ สภาวะปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ด้านความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี และด้านการรับรู้ความสามารถในการผลักดันเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม 2) องค์ประกอบด้านพฤติกรรมแสดงการมีจิตสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติในการแก้ปัญหาสังคม และด้านการมีเครือข่ายในการทำกิจกรรมทางสังคม ทำนองเดียวกันกับ ธนิตา ทองมีเหลือ และคณะ (2550: ภาคผนวก ข), โกศล มีความดี (2547: ภาคผนวก), วัลลยา ธรรมอภิบาล. (2555: ภาคผนวก), อรพินทร์ ชูชม; อัจฉรา สุขารมณ; และ อุษา ศรีจินดารัตน์. (2549: บทคัดย่อ), พระมหาไพโรสณฑ์ โชติเต (2554: ภาคผนวก), บุษกร เขียวมัน (2555: ภาคผนวก), ศุภรัตน์ ทองอ่อน. (2550: ภาคผนวก) ที่ใช้เครื่องมือวัดจิตสาธารณะหรือจิตสำนึกที่มีรูปแบบเป็นมาตราส่วนประเมินค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ มีระดับคะแนนเป็น 1 2 3 4 และ 5 หรือ 5 4 3 2 และ 1

1.6 แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (2543: 55 - 61) ได้เสนอกลไกและกระบวนการเสริมสร้างจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1. การใช้บทบาทผู้นำ ทั้งการใช้ผู้นำที่เป็นทางการ เช่น ปลัดกระทรวง อธิบดี ประธานองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เช่น ผู้นำในสังคม ผู้นำชุมชน ศิลปินชั้นนำ ในการริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนาสำนึกที่ดีต่างๆในเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2. การใช้การสื่อสารแบบศูนย์รวม การใช้การสื่อสารด้านจิตสำนึกที่พึงปรารถนา โดยมีการเน้นย้ำและควบคุมโดยศูนย์กลางและเผยแพร่สิ่งที่คนเห็นว่าดีหรือให้ผู้อื่นร่วมเผยแพร่ เพื่อเน้นความเป็นเอกภาพและการเข้าใจผิดในสาระบางประการ

3. การใช้กระบวนการศึกษาเรียนรู้ สร้างสำนึก สร้างชาติ ทั้งการใช้ระบบการศึกษาที่เป็นทางการ เช่น ระบบโรงเรียน สถาบันการศึกษา รวมไปถึงระบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและสังคม ที่เรียกว่า ระบบการศึกษาที่สมบูรณ์ เพื่อสร้างสำนึกที่พึงปรารถนา

4. การใช้บทบาทของสื่อมวลชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือและทางผ่าน ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสื่อโดยทั่วไป โดยผู้ผลิตต้องตระหนักถึงการนำวัฒนธรรม ความคิด ค่านิยม เข้าไปในสื่อเหล่านั้น สื่อที่ดีจะช่วยเสริมสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว

5. การใช้การผลักดันสำนึกจากผู้รับผิดชอบ การผลักดันสำนึกที่ดีให้กระจายไปยังทุกส่วนของสังคม การสร้างคนดี สนับสนุนคนดีให้มีโอกาสเป็นต้นแบบ และการเลือกผู้นำที่ดี เป็นแนวทางการหนึ่งที่เกิดจิตสาธารณะในสังคมได้

วิโพภุช วัฒนานิมิตกุล (2553: 25 - 34) ยังกล่าวถึงการเสริมสร้างจิตสาธารณะว่ามีการใช้กลไกที่มุ่งเน้นสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงสาระหลักที่เป็นพื้นฐานในการสร้างจิตสาธารณะ 12 ประการ ได้แก่

1. การมองโลกในแง่บวก จะเอื้ออำนวยต่อการโน้มน้าวให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ และมุ่งมั่นต่อความสำเร็จ
2. การมีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เห็นคุณค่าของการเกื้อกูลกันอย่างกลมกลืน อาจอยู่ในรูปของการช่วยเหลือคนหรือสัตว์ สิ่งแวดล้อม
3. การสร้างความรักในมนุษยชาติ
4. การสร้างความเข้าใจถ่องแท้ในกลไกและความก้าวหน้าของโลกด้วยเหตุและผล ไม่หลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก
5. การควบคุมความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์กับจิตสาธารณะ 4 ประการ ได้แก่ ความเห็นแก่ตัว การมุ่งประโยชน์ฝ่ายเดียว การเอาเปรียบผู้อื่น และภาวะล่องละเมียดสิทธิเสรีภาพผู้อื่น
6. การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
7. การสร้างความเข้าใจกับผู้อื่นด้วยเจตคติที่ถูกต้อง
8. การหมั่นฝึกฝนคุณลักษณะเอื้อเพื่อเผื่อแผ่อย่างสม่ำเสมอ
9. การหลีกเลี่ยงความรู้สึกละทิ้งความรับผิดชอบต่อส่วนรวม
10. การหลีกเลี่ยงทับถมซ้ำเติมผู้อื่น
11. การบริหารความเสี่ยง โดยคาดการณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นและหาแนวทางป้องกันและแก้ไข
12. การสื่อสารที่ดี

จันทิรา ชนสงวนวงศ์ (2556: ออนไลน์) กล่าวว่า การสร้างจิตสาธารณะนั้นเป็นความรับผิดชอบในตนเอง การยึดหลักตนเป็นที่พึ่งแห่งตนจึงมีส่วนสำคัญประการหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะ ซึ่งแนวทางที่สำคัญในการสร้างจิตสาธารณะ ได้แก่ การสร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพหน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม การให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม รู้ตระหนักตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติ และต่อโลก การตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือเป็นปัญหาของตนเองต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการให้โรงงานอุตสาหกรรมสร้างบ่อพักน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ และ การยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนาที่นับถือ สอนให้คนทำความดี และนอกจากนี้ยัง ทำให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การเสริมสร้างจิตสาธารณะ ยังสามารถเสริมสร้างผ่านการเรียนการสอนได้ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2552: 83 - 91) ได้เสนอแนะวิธีการสอนเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ 5 วิธี ได้แก่

1. การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สัญญาการเรียน (Learning contract)
3. การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project method)
4. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem - based learning)
5. การจัดการเรียนรู้โดยใช้หมวกหกใบของ เดอ โบโน (Six thinking hats)

ทิตินา แคมมณี (2550: 69 - 74) ยังได้เสนอการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะได้ 6 วิธี ได้แก่

1. การเล่านิทานที่มีเนื้อหาสาระเพื่อเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน
2. การเล่นเกมภายใต้กติกาที่กำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายของการเล่น
3. การใช้กรณีตัวอย่าง โดยคัดสรรมาหรือเขียนขึ้น มีประเด็นให้ผู้เรียนได้ซักถามอภิปราย วิเคราะห์ และแก้ปัญหา
4. การใช้บทบาทสมมติ โดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทเป็นตัวละครในสถานการณ์ที่สมมติ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก เจตคติ และอคติต่าง ๆ ของตน
5. การใช้สถานการณ์จำลอง โดยให้ผู้เรียนเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กันในสถานการณ์ที่จำลองจากสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น และทำให้ผู้เรียนได้รู้จักประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม มองการณ์ไกล และการคำนึงถึงประโยชน์ระยะยาว และ
6. การสอนโดยใช้กระบวนการและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด และเกิดการเรียนรู้ในเรื่องการทำงานร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ดีและได้ผลงานที่ดีควบคู่กัน

อำพล จินดาวัฒนะ (2551) ได้ทำการศึกษามูลนิธิพุทธฉือจี้ ประเทศไต้หวัน ซึ่งมูลนิธิแห่งนี้มีเป้าหมายหลักในการดำเนินงานขององค์กร 4 ภารกิจคือ 1) การทำกิจกรรมสังคมสงเคราะห์ 2) การจัดการบริการรักษาพยาบาล 3) การจัดการศึกษา 4) การส่งเสริมวัฒนธรรม และเป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน มุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีหลักการสำคัญ คือ การเน้นที่หัวใจของความเป็นมนุษย์ โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ 3 ประการคือ

1. ศรัทธา คือ การสร้างศรัทธาในการทำความดีเพื่อผู้อื่น โดยมีท่านธรรมาจารย์เป็นผู้นำ และมีคำสอนแนวพุทธโพธิสัตว์เป็นหลักยึด คือ พรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เป็นหลักในการปฏิบัติ

2. ปัญญา โดยฉือจี้ปรับองค์ความรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน สามารถประยุกต์ใช้ในการสอนศาสนาให้มีความทันสมัยและเข้าถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มูลนิธิฉือจี้มีโรงเรียนในการกำกับดูแล โดยมีเป้าหมาย 4 ประการ คือ 1) สร้างผู้เรียนให้มีวิสัยทัศน์ก้าวไกลไปถึงระดับสากล 2) เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม 3) เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมที่ดีงาม และ 4) มีทักษะการทำงานและทักษะชีวิต แลเพื่อบรรลุเป้าหมายทั้ง 4 ประการ จึงได้เน้นการปลูกฝังผู้เรียนใน 5 ด้าน คือ 1) การดำเนินชีวิตประจำวันที่เรียบง่าย 2) ฝึกให้เป็นผู้มีคุณธรรมในการใช้ชีวิตที่ถูกต้อง มีความรักในผู้อื่นเป็นญาติพี่น้องครอบครัวเดียวกัน 3) รู้จักนอบน้อม ให้เกียรติผู้อื่น 4) รู้สำนึกบุญคุณ และ 5) มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต

3. การจัดการอย่างมีระบบขั้นตอนที่ชัดเจน จึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและประสบความสำเร็จ

ทั้งสามหลักการเสริมสร้างจิตสาธารณะของมูลนิธิฉือจี้ นั้น ยังสอดคล้องกับหลักพุทธศาสนาที่สามารถประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างจิตสาธารณะได้แก่ (พีระ โค้วเจริญ. 2555: ออนไลน์)

1. ขรവാสาธรรม 4 คือ หลักธรรมสำหรับผู้ครองเรือน ที่จำเป็นต้องมีอยู่ประจำ เพื่อเสริมให้มีความสุขยิ่งขึ้น มี 4 ประการ คือ 1) สัจจะ คือ ความจริง ดำรงมั่นอยู่ในสัจจะ ซื่อตรง ซื่อสัตย์จริงใจ พูดจริง ทำจริง เป็นเหตุนำมาซึ่งความเชื่อถือ หรือไว้วางใจได้ 2) ทมะ คือ ฝึกตน ปรับปรุงตน บังคับควบคุมตนเองได้รู้จักปรับตัว และแก้ไขปรับปรุงตน ให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ รวมทั้งการยอมรับและแก้ไขสิ่งบกพร่องของตนด้วย 3) ขันติ คือ อดทน อดทนต่อความหนาว ร้อน หิว กระหาย ทนตรากตรำ ทนต่อความเจ็บใจ ทนข่มอารมณ์ของตนได้ ทนต่อความย่ำแย่ต่าง ๆ อดทนต่ออำนาจฝ่ายต่ำ อดทนต่อการทำกร่างงาน 4) จาคะ คือ เสียสละ เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ สละความโกรธ ความเห็นแก่ตัว มีใจกว้างร่วมงานกับคนอื่นได้ สละอารมณ์ขุ่นมัวภายในจิตใจได้

2. ธรรมโกศล 3 หมายถึง ความฉลาด, ความเชี่ยวชาญ, ทักษะ, ความชำนาญ ประกอบด้วย 1) อายโกศล หมายถึง ความฉลาดในความเจริญ หรือความรู้ทางเจริญ และเหตุของความเจริญ เป็นความฉลาดในการที่จะดำเนินชีวิตของตนเองให้เจริญก้าวหน้า ทั้งในหน้าที่

การงาน ลาก ยศ สรรเสริญ โดยการสร้างความเจริญและพัฒนาตนเองในทางที่เป็นกุศลธรรม คือ ประกอบแต่กรรมดี 2) อปายโกศล หมายถึง ความฉลาดในความเสื่อม หรือรอบรู้ทางเสื่อมและเหตุของความเสื่อม เป็นความฉลาดในการที่จะไม่ดำเนินชีวิตของตนเองไปในทางที่เสื่อมเสีย รู้ว่าสิ่งที่เป็นความเสื่อมทั้งหลายไม่ควรกระทำ เช่น ทางแห่งอบายมุข ทางแห่งตัณหา เป็นต้น และ 3) อูปายโกศล หมายถึง ความฉลาดในอุบาย หรือรอบรู้วิธีแก้ไขเหตุการณ์และวิธีที่จะทำให้สำเร็จ เป็นความฉลาดในการแก้ปัญหา แก้ไขเหตุการณ์ และมีแนวทางในการแก้ปัญหาและเหตุการณ์เหล่านั้นให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

3. กาวนา 4 หมายถึง การเจริญ, การทำให้เป็นให้มีขึ้น, การฝึกอบรม, การพัฒนา ประกอบด้วย 1) กายกาวนา หมายถึง การเจริญกาย, พัฒนากาย, การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อกันเกี่ยวข้องกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดี และปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณมิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงาม ให้กุศลธรรมเสื่อมสูญ, การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2) ศิลกาวนา หมายถึง การเจริญศีล, พัฒนาความประพฤติ, การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เกื้อกูลแก่กัน 3) จิตกาวนา หมายถึง การเจริญจิต, พัฒนาจิต, การฝึกอบรมจิตใจ ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตากรุณา ขยันหมั่นเพียร อดทนมีสมาธิ และสดชื่น เบิกบาน เป็นสุขผ่องใส เป็นต้น และ 4) ปัญญาภาวนา หมายถึง การเจริญปัญญา, พัฒนาปัญญา, การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะ สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ ทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลอดพ้นจากความทุกข์ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา

4. สัมปยุตธรรม 7 หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมที่ทำให้เกิดสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดี ธรรมของผู้ดี ประกอบด้วย

4.1 ความรู้จักกรรม รู้หลัก หรือ รู้จักเหตุ (สัมมัญญตา) คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎแห่งกรรมตา รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล เช่น รู้ว่าหลักกรรมข้อนั้น ๆ คืออะไร มีอะไรบ้าง พระมหากษัตริย์ทรงทราบหลักการปกครองตามราชประเพณีเป็นอย่างไร มีอะไรบ้าง รู้ว่าจะต้องกระทำเหตุอันนี้ ๆ หรือกระทำตามหลักการข้อนี้จึงจะให้เกิดผลที่ต้องการหรือบรรลุจุดหมายอันนั้น ๆ เป็นต้น

4.2 ความรู้จักอรรถ รู้ความมุ่งหมาย หรือรู้จักผล (อรรถัญญตา) คือ รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำหรือความเป็นไปตามหลัก เช่น รู้ว่าหลักกรรมหรือภาษิตข้อนั้น ๆ มีความหมายว่าอย่างไร หลักนั้น ๆ มีความมุ่งหมายอย่างไร กำหนดไว้หรือพึงปฏิบัติเพื่อประสงค์ประโยชน์อะไร การที่ตนกระทำอยู่มีความมุ่งหมายอย่างไร เมื่อทำไปแล้วจะบังเกิดผลอะไรบ้าง

4.3 ความรู้จักตน (อัตตัญญา) คือ รู้ว่า เรานั้น ว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลัง ความรู้ ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรม เป็นต้น บัดนี้ เเท่าไร อย่างไร แล้วประพฤติให้เหมาะสมและ รู้ที่จะแก้ไขปรับปรุงต่อไป

4.4 ความรู้จักประมาณ (มัตตัญญา) คือ ความพอดี เช่น ภิกษุรู้จักประมาณในการรับ และบริโภคปัจจัยสี่ คฤหัสถ์รู้จักประมาณในการใช้จ่ายโภคทรัพย์ พระมหากษัตริย์รู้จักประมาณในการลงทัณฑ์อาชญาและในการเก็บภาษี เป็นต้น

4.5 ความรู้จักกาล (กาลัญญา) คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่ควรหรือ จะต้องใช้ในการประกอบกิจ ทำหน้าที่การงาน หรือ ปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลา ให้พอเวลา ให้เหมาะเวลา เป็นต้น

4.6 ความรู้จักบริษัท (ปริสัญญา) คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิจวิธที่จะ ประพฤติต่อชุมชนนั้น ๆ ว่า ชุมชนนี้เมื่อเข้าไปหา จะต้องทำกิจวิธอย่างไร จะต้องพูดอย่างไร ชุมชนนี้ ควรสงเคราะห์อย่างไร เป็นต้น

4.7 ความรู้จักบุคคล (บุคคลัญญา หรือ บุคคลปโรปรัญญา) คือ ความแตกต่างแห่ง บุคคลว่า โดยอรรถาศัย ความสามารถ และคุณธรรม เป็นต้น ใครๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้จักจะ ปฏิบัติต่อบุคคลนั้น ๆ ด้วยดี ว่าควรจะคบหรือไม่คบ จะใช้ จะตำหนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอน อย่างไร

นอกจากนี้ พระไพศาล วิสาโล (2558: ออนไลน์) ยังได้สรุปเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิต สาธารณะ ว่า การเสริมสร้างจิตสาธารณะนั้น อาจเสริมสร้างได้ในกระบวนการทำงานหรือวิธีการ ทำงาน เช่น ทำงานด้วยวิธีการที่ถูกต้อง มีจริยธรรม ซื่อตรง ไม่หลอกลวง ไม่เอาเปรียบใคร ไม่โกง ใคร ถูกต้องตามจรรยาบรรณ ซึ่งนอกจากวิธีการถูกต้องแล้ว ธรรมะในงานยังหมายถึงหลักการ ทำงานที่ช่วยให้งานสำเร็จตรงตามเป้าหมาย เช่น การทำงานโดยอาศัยหลักอริยสัจ 4 เช่น ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค และนอกจากหลักอริยสัจ 4 แล้วยังมีหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ความมีใจรักในงาน ที่ทำ (หรือฉันทะ) ความเพียร (หรือวิริยะ) ความจดจ่อใส่ใจ (หรือจิตตะ) การหมั่นไตร่ตรอง (วิมังสา) อิทธิบาท 4 นี้พุทธศาสนาถือว่าเป็นธรรมะที่นำไปสู่ความสำเร็จ การทำงานที่ดี มีธรรมะเป็นพื้นฐาน ก็ยังก่อให้เกิดมิตรภาพ สร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงาน มีความรู้ความสามารถมากขึ้น บุคคล คนอื่น ๆ ที่ทำงานด้วยกันก็ได้ประโยชน์เช่นกัน เช่นได้เพื่อนมากขึ้น มีความไว้วางใจและช่วยเหลือ กัน รวมทั้งมีความมั่นใจที่จะทำสิ่งยากได้ ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นได้ถ้าเราเอาธรรมะมาใช้ขณะทำงาน จะ เห็นได้ว่าธรรมะในงาน นอกจากจะหมายถึงธรรมะในเนื้อหาของงานแล้ว ยังหมายถึงธรรมะในวิธีการ ทำงาน สามารถสรุปได้ 3 ประการ คือ 1) ก่อให้เกิดประโยชน์ที่ถูกต้องดีงาม 2) ก่อให้เกิด ความสำเร็จ และ 3) ก่อให้เกิดความสุข และยังสอดคล้องกับแนวทางของท่าน ว.วชิรเมธี. (2552: ออนไลน์) ที่ได้กล่าวถึงการให้ หรือ จาคะ นั้นเป็นคุณธรรมที่เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติมองเห็นและเอื้อ ออาหารต่อความทุกข์ยากและความต้องการของคนอื่น ส่งผลให้ให้เป็นคนไม่คับแคบ ไม่เห็นแก่ตัวแล้ว

ให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วยความเห็นอกเห็นใจ เป็นคนชอบให้ ชอบแบ่งปันคิดถึงคนอื่นมากกว่าตัวเอง

จากแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ สรุปได้ว่าการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับเยาวชนและนิสิตนักศึกษา นั้น นักวิชาการ นักวิจัย ใช้วิธีการหลากหลายและแตกต่างกันหลายแนวทาง โดยเริ่มจากการปลูกฝังและสร้างความเชื่อและความศรัทธาในการทำความดีและเสียสละต่อผู้อื่น ผ่านการจัดการเรียนการสอน การร่วมกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการศึกษาจากหลักพุทธศาสนา และอาจมีการกำหนดผู้นำหรือตัวแบบที่ดีเพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ โดยมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์เป็นส่วนช่วยในการเผยแพร่ความดี นอกจากนี้ยังมีการใช้กลวิธีและรูปแบบการเรียนการสอนแบบต่างๆ เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

การจัดกิจกรรมฝึกอบรมพัฒนาจิตสาธารณะ

การฝึกอบรม หมายถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความรู้หรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งการฝึกอบรม มีจุดมุ่งหมายดังนี้ (ชูชัย สมितिไกร. 2540: 6)

1. เพื่อปรับปรุงการระดับความตระหนักรู้ในตนเอง หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของตนเอง การตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ตนเองปฏิบัติจริงและปรัชญาที่ยึด การเข้าใจถึงมุมมองและทัศนคติของผู้อื่นที่มีต่อตนเอง และการเรียนรู้ระหว่างการกระทำของตนเองที่มีผลกระทบต่อบุคคลอื่น

2. เพื่อเพิ่มพูนทักษะการทำงานของแต่ละบุคคล

3. เพิ่มพูนแรงจูงใจของแต่ละบุคคล ซึ่งจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร

การฝึกอบรมเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารชนิดหนึ่ง มีบทบาทในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรได้ในหลายๆ ประการ ดังนี้ (ชูชัย สมितिไกร. 2540: 15 - 16)

1. ช่วยพัฒนาความรู้ทักษะ ความสามารถและเจตคติของผู้เข้ารับการอบรม
2. ช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านการจ้างแรงงาน โดยลดปริมาณเวลาที่ใช้ในการผลิต
3. ช่วยลดต้นทุนการผลิต
4. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารบุคคล
5. ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการให้บริการแก่ลูกค้า
6. ช่วยพัฒนาพนักงานเพื่อใช้เป็นกำลังทดแทนในอนาคต
7. ช่วยเตรียมพนักงานก่อนก้าวขึ้นไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น
8. ช่วยจัดความล้าหลังด้านทักษะ เทคโนโลยี วิธีการทำงาน
9. ช่วยให้การประกาศใช้นโยบายหรือข้อบังคับขององค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น
10. ช่วยปรับปรุงและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานในองค์กร

การจัดฝึกอบรมมีการแบ่งประเภทไว้หลายแบบ สามารถรวบรวมและจัดเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท ได้แก่ การฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงาน (Preservice Training) และการฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน (Inservice Training)

1. การฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงาน มีวัตถุประสงค์ต้องการฝึกฝนผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการทำงานทั้งด้านระเบียบปฏิบัติ ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่เฉพาะ เพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์เพียงพอ ไม่ต้องเสียเวลาสอนงานหรือฝึกงานขณะปฏิบัติหน้าที่ ช่วยลดปัญหาข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ทำงานได้รวดเร็วพอสมควร การฝึกอบรมก่อนปฏิบัติงาน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 การปฐมนิเทศ (Orientation) เป็นการฝึกอบรมเพื่อแนะนำบุคลากรในองค์กรต่าง ๆ ที่เข้าใหม่หรือย้ายมา เพื่อให้เข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์ขององค์กรและการจัดรูปองค์กรวิธีทำงาน มาตรฐานการทำงาน ความต้องการ ความคาดหวังขององค์กรทางด้านความรู้ทักษะต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งงาน ตลอดจนสวัสดิการต่าง ๆ

1.2 การแนะนำงาน (induction Training) เป็นการอบรมกึ่งปฐมนิเทศและสอนวิธีการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่เฉพาะ เพราะไม่มีสถาบันใดผลิตคนให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่เหมาะสมกับความต้องการขององค์กรทั้งหมด แม้บุคคลที่เคยผ่านงานมาแล้วก็อาจจะเป็นการแนะนำเพื่อสร้างเจตคติต่องานใหม่ให้มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนั้น

2. การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติงาน เป็นการฝึกอบรมบุคลากรขององค์กรเมื่อเข้าปฏิบัติงานแล้ว การฝึกอบรมประเภทนี้แบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมได้ 3 ประเภท

2.1 การฝึกอบรมเมื่อเกิดปัญหา (Problem-Centered) ทั้งด้านทั่วไป และโดยเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง และเกิดความต้องการแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไป เพื่อนำความรู้ วิธีการแก้ไขปัญหา ร่วมกันไปใช้ ส่วนใหญ่จัดในระดับหัวหน้างาน การฝึกอบรมแบบนี้อาจใช้วิธีการอภิปราย หรือประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อความกระจ่างในปัญหา หรือข้อจำกัดต่าง ๆ ด้านองค์กรบุคลากร ตลอดจนเทคนิคที่เหมาะสม และสรุปหาความเห็นพ้องเพื่อแก้ปัญหาร่วมกัน เป็นการหาทางแก้ปัญหาและปรับปรุงหน่วยงาน เช่นการใช้ระบบคิวซี (Q.C.) ในการฝึกอบรม

2.2 การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพิ่มทักษะของเจ้าหน้าที่ บุคลากรกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเฉพาะด้าน เช่น การขาย การตลาด เทคนิคการประเมินโครงการหรือเทคนิคการเป็นผู้นำ ฯลฯ ตลอดจนการส่งไปศึกษาอบรมต่อในสถาบันภายนอกหรือต่างประเทศ ในกรณีที่เป็นการอบรมเฉพาะบุคคล เป็นต้น

2.3 การฝึกอบรมเพื่อให้เกิดแรงงานสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดสัมพันธภาพความเข้าใจระหว่างบุคคล เป็นการเปิดช่องทางแนวทางการสื่อสาร เพื่อบำรุงขวัญกำลังใจในการทำงาน เพื่อเชื่อมสามัคคี ตลอดจนเป็นการปรับเจตคติต่อนโยบายใหม่ ๆ ของหน่วยงาน เช่น การอบรมความเป็นผู้นำ การอบรมการบริหาร การจัดการ ฯลฯ เป็นการอบรมเพื่อพัฒนา

รูปแบบการฝึกอบรม

เบตเตอร์ และ บลูม (Bader; & Bloom. 1994: 24 - 31) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรมที่ส่งผลสูงสุด (High-Impact Training Model) มี 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ (เสถียร แป้นเหลื่อ. 2550: 57 - 58; อ้างอิงจาก เบตเตอร์ และ บลูม. 1994: 24 - 31)

1. การวิเคราะห์ความต้องการการฝึกอบรม (Identify Training Need) ผู้พัฒนาการฝึกอบรมจะต้องสามารถชี้แนะ ให้เห็นถึงการอบรมอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสม เป็นการฝึกอบรมเพื่อปรับปรุงทักษะเดิมหรือทักษะใหม่ ตัดสินใจเลือกทักษะที่ต้องการพัฒนาสอบถามผู้มีส่วนร่วมเรียนรู้ถึงพื้นฐาน การศึกษา ประสบการณ์ และบรรยากาศการทำงานของผู้มีส่วนร่วม เข้าใจถึงความรู้สึกของผู้มีส่วนร่วม ประเมินคุณค่าของความต้องการฝึกอบรมและการสร้างความเชื่อมั่นการฝึกอบรม

2. การวางแผนแนวทางการฝึกอบรม (Map the Approach) วางแผนอย่างมีระบบและไม่มีข้อจำกัด โดยการเข้าใจความต้องการของผู้เข้าร่วมอบรม และความคาดหวังของผู้จัดอบรมซึ่งเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการนำเสนอ การอภิปราย การปฏิบัติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การเลือกสื่อ โสตทัศนูปกรณ์ การผลิตโปรแกรมตามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความจำเป็นทางด้านเวลา งบประมาณและแหล่งทรัพยากร

3. การผลิตสื่อหรือเครื่องมือการเรียนรู้ (Produce Learning Tools) เป็นการจัดหาสื่อเครื่องมือการเรียนรู้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญภายในองค์กร ซึ่งอาจต้องผลิตเอง หรืออาจได้รับการจัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกองค์กร ซึ่งจะต้องตรวจสอบดูถึงความเหมาะสมของกิจกรรมและแบบฝึกหัด การเสริมแรงและความต่อเนื่อง ความเหมาะสมของขนาดและโครงสร้างของกิจกรรม กลุ่มย่อย สื่อการเรียนรู้ที่สามารถสนับสนุนทั้งระหว่างการฝึกอบรม การปฏิบัติกิจกรรมและโปรแกรมทั้งหมด

4. การประยุกต์เทคนิคการฝึกอบรม (Apply Training Techniques) โดยการตรวจสอบถึงการทำให้การอบรมบรรลุเป้าหมายจากกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม การฝึกอบรมสามารถสร้างประสบการณ์ที่เพียงพอต่อความต้องการ คุณค่าที่ได้จากการอบรม ลักษณะของวิทยากรที่นำเสนอความรู้และทักษะแก่ผู้เข้ารับการอบรม ผู้เข้ารับการอบรมได้เกิดทักษะตามที่ต้องการและมีการติดตามที่ชัดเจน

5. การคำนวณผลลัพธ์ที่วัดได้ (Calculate Measurable Results) ด้วยการสอบถามการสังเกต ระหว่างการฝึกอบรมทั้งการปฏิบัติและการทำงานตามที่มอบหมาย การติดตามข้อมูลที่ต้องการในระหว่างการอบรม และใช้กระบวนการประเมินผลเชิงลึกถึงการเปลี่ยนแปลงจากการฝึกอบรม และการประเมินผลการติดตามเป็นช่วงระยะเวลาต่างกัน

6. การติดตามผลการอบรม (Track Ongoing Follow-Through) เป็นการเตรียมการติดตามผลก่อนการฝึกอบรมเริ่ม การติดตามระหว่างการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรม บทบาทความรับผิดชอบ สถานการณ์และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการติดตามการฝึกอบรม

งานวิจัยที่สอดคล้องกับการฝึกอบรมด้านจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา เช่น วัลลยา ธรรมอภิบาล. (2555: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตร เสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา และ ศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรโดยมีขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่มนิสิต กลุ่ม กิจกรรมชมรมฝ่ายบำเพ็ญประโยชน์ ผลการศึกษาพบว่า จิตสาธารณะ เป็นคุณลักษณะสำคัญและ จำเป็นต้องเสริมสร้างให้แก่ นิสิต ตามองค์ประกอบของการมีจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้าน การรู้ คิด (Cognition) ด้านเจตคติ (Attitude) และด้านพฤติกรรม (Behavior)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร เป็นการนำผลการศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มากำหนด เป็นรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตรฉบับร่าง ประกอบด้วย แนวคิดพื้นฐาน หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีโครงสร้างเนื้อหา 4 หน่วยการเรียนรู้ 8 กิจกรรม จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามกระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการรับรู้ ขั้นการตอบสนอง ขั้นการเห็นคุณค่า และ ขั้นการจัดระบบและสร้างอุปนิสัย ใช้ระยะเวลารวมทั้งสิ้น 40 ชั่วโมง ผลประเมินความ เหมาะสม และความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ทุกองค์ประกอบของ หลักสูตร เหมาะสม และสอดคล้องกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้แก่ นิสิต จากนั้นนำข้อเสนอแนะ จากการประเมินหลักสูตรฉบับร่างมาปรับปรุง เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของหลักสูตร ผู้วิจัยใช้ วิธีการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Design) แบบกลุ่มเดียว โดยมีการวัดก่อนการทดลอง 1 ครั้ง หลังการทดลอง 1 ครั้ง (One Group Pretest – Posttest Design) กับนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการรับสมัคร และ คัดเลือกคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลการวิจัยพบว่า ระดับจิตสาธารณะของนิสิตกลุ่มเป้าหมายก่อนการทดลองและหลังการทดลองใช้ หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผลการปฏิบัติโครงการจิตสาธารณะ ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกขั้นตอน รวมทั้งนิสิตมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 4 การประเมิน แก้ไข และปรับปรุงหลักสูตร จากผลการประเมินการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม หลังการทดลองใช้หลักสูตร ได้ มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยขยายเวลาการปฏิบัติกิจกรรม ปรับปรุงภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมและ ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่องกัน จากนั้น จัดทำเป็นหลักสูตรเสริมสร้างจิต สาธารณะ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ฉบับสมบูรณ์

1.7 การพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักพุทธศาสนา

จิตสาธารณะนั้นเป็นกระบวนการทางจิตที่สามารถถ่ายทอดและปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคลและถ่ายทอดไปสู่กลุ่มคนในสังคมได้ การพัฒนาการพัฒนจิตสาธารณะตามหลักพุทธศาสนา เป็นวิธีการหนึ่งที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยซึ่งเป็นวิถีชาวพุทธ หลักธรรมคำสอนตามหลักพุทธศาสนา ที่สามารถใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักพุทธศาสนา ได้แก่

พรหมวิหาร 4 พรหมวิหาร แปลว่า ธรรมของพรหมหรือของท่านผู้เป็นใหญ่ พรหมวิหาร เป็นหลักธรรมสำหรับทุกคน เป็นหลักธรรมประจำใจที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างประเสริฐ และบริสุทธิ์ หลักธรรมนี้ ได้แก่ (พระ โคว์เจริญ. 2555: ออนไลน์)

1. เมตตา หมายถึงความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข ความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ความสุขเกิดขึ้นได้ทั้งกายและใจ เช่น ความสุขเกิดจากการมีทรัพย์ ความสุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์ เพื่อการบริโภค ความสุขเกิดจากการไม่เป็นหนี้ และความสุขเกิดจากการทำงานที่ปราศจากโทษ เป็นต้น

2. กรุณา หมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความทุกข์ คือ สิ่งเข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายกายไม่สบายใจ และเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน ซึ่งความทุกข์นั้นมีสองกลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มที่หนึ่ง ทุกข์โดยสภาวะ หรือเกิดจากเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของร่างกาย เช่น การเกิด การเจ็บไข้ ความแก่และความตายสิ่งมีชีวิตทั้งหลายที่เกิดมาในโลกจะต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งรวมเรียกว่า กายิกทุกข์ กลุ่มที่สอง ทุกข์จรหรือทุกข์ทางใจ อันเป็นความทุกข์ที่เกิดจากสาเหตุที่อยู่นอกตัวเรา เช่น เมื่อปรารถนาแล้วไม่สมหวังก็เป็นทุกข์ การประสบกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก ก็เป็นทุกข์ รวมเรียกว่า เจตสิกทุกข์

3. มุทิตา หมายถึงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี คำว่า "ดี" ในที่นี้ หมายถึง การมีความสุขหรือมีความเจริญก้าวหน้า ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีจึงหมายถึง ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุขความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไม่มีจิตใจริษยา ความริษยา คือ ความไม่สบายใจ ความโกรธ ความฟุ้งซ่าน ซึ่งมักเกิดขึ้นเมื่อเห็นผู้อื่นได้ดีกว่าตน เช่น เห็นเพื่อนแต่งตัวเรียบร้อยแล้วครุชมเซยกก็เกิดความรู้สึกจิ้งแกล้งเอาเศษผง หรือหมึกไปป้ายตามเสื้อผ้าของเพื่อนคนนั้นให้สกปรกเลอะเทอะ การตั้งใจหมั่นฝึกหัดตนให้เป็นคนที่มีมุทิตา จะสร้างมิตรและผูกมิตรกับผู้อื่นได้ง่ายและลึกซึ้ง

4. อุเบกขา หมายถึง การรู้จักวางเฉย หมายถึง การวางใจเป็นกลางเพราะพิจารณาเห็นว่าใครทำดียอมได้ดี ใครทำชั่วยอมได้ชั่ว ตามกฎแห่งกรรม คือ ใครทำสิ่งใดไว้สิ่งนั้นย่อมตอบสนองคืนบุคคลผู้กระทำ เมื่อเราเห็นใครได้รับผลกระทบในทางที่เป็นโทษเราก็ไม่ควรดีใจหรือคิดซ้ำเติมเขาในเรื่องที่เกิดขึ้น เราควรมีความปรารถนาดี คือพยายามช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

จากความหมายของพรหมวิหาร 4 ตามที่กล่าวมาแล้ว บุคคลใดได้ปฏิบัติตามหรือดำรงตนอยู่ในหลักของพรหมวิหาร จะส่งผลให้บุคคลนั้น มีฐานะเปรียบเป็นพรหม เป็นผู้ใหญ่ เป็นมีความเหมาะสมในการทำหน้าที่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักพุทธศาสนาควรพัฒนาให้พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมสำคัญประจำใจและช่วยกำกับความประพฤติของบุคคลในชุมชน สังคม ให้เกิดความรัก ความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน จึงควรปฏิบัติให้สม่ำเสมอด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ (ภควดี เลิศกาญจนวัตติ. 2554: 29)

1. มองผู้อื่นในแง่ดี มีความปรารถนาดีต่อบุคคลในสังคม
2. แผ่เมตตา
3. ขวนขวายให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล
4. ให้การสนับสนุนและความช่วยเหลือต่องานสาธารณะ
5. ไม่เยาะเย้ยและริษยาบุคคลอื่น
6. มีความยินดีเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ
7. วางใจเป็นกลาง มองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง

สารณียธรรม 6 หมายถึง ธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความระลึกถึงกัน ถือว่าเป็นธรรมที่เป็นพลังในการสร้างความสามัคคี มีอยู่ 6 ประการ คือ (วีรศักดิ์ ปอ สุรเมธี. 2556: ออนไลน์)

1. กายกรรมอันประกอบด้วยเมตตา คือ การกระทำทางกายที่ประกอบด้วยเมตตา เช่น การให้การอนุเคราะห์ ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ไม่รังแกทำร้ายผู้อื่น
2. วาจกรรมอันประกอบด้วยเมตตา คือ การมีวาจาที่ดี สุภาพ อ่อนหวาน พูดมีเหตุผล ไม่พูดให้ร้ายผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
3. มโนกรรมอันประกอบด้วยเมตตา คือ ความคิดที่ประกอบด้วยเมตตาทั้งต่อหน้าและลับหลัง เป็นการคิดดีต่อกันไม่คิดอิจฉาริษยาหรือไม่คิดมุ่งร้ายพยาบาท หากทุกคนคิดแล้วปฏิบัติเหมือนกัน ความสามัคคีก็จะเกิดขึ้นในสังคม
4. สาธารณโภคี คือ การรู้จักแบ่งสิ่งของให้กันและกันตามโอกาสอันควร เพื่อแสดงความรักความหวังดีของผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน
5. สีสสามัญญตา คือ ความรักใคร่สามัคคี รักษาศีลอย่างเคร่งครัดเหมาะสมตามสถานะของตน มีความประพฤติสุจริตปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหมู่คณะ ไม่เอารัตเอาเปรียบผู้อื่น
6. ทิฏฐิสามัญญตา คือ การมีความเห็นร่วมกัน ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสงบ ซึ่งธรรม 6 ประการนี้ บุคคลใดได้ประพฤติจะเกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เกื้อกูลกันไม่ทะเลาะวิวาทกัน อันจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีกันตลอดไป

หลักธรรมทั้ง 6 ประการข้างต้น เป็นหลักธรรมสำหรับการเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้นในสังคม อันจะนำมาซึ่งความสุข ความสันติ ความมั่นคงและความ

เจริญก้าวหน้า การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันตินั้น การยอมรับในความแตกต่างซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และรู้จักการให้อภัยกันอยู่ตลอดเวลา โดยการเสริมสร้างความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งเดียวกัน ชุมชน สังคม ก็จะพบแต่ความสันติภาพและความอบอุ่น คุณประโยชน์ของหลักสาราณียธรรม 6 หากนำไปปฏิบัติตาม ก็จะเป็นเครื่องช่วยสังคมให้มีความมั่นคงและเป็นเอกภาพ เนื่องจากผลที่เกิดตามมาจากการประพฤติตามหลักธรรมนี้ คือ (ภควดี เลิศกาญจนวัตติ. 2554: 36; อ้างอิงจาก พระราชวรมุนี (ป.อ. ปยุตฺโต). 2537: 3)

1. สาราณียะ ทำให้เป็นที่ระลึกถึงกัน
2. ปิยภระณะ ทำให้เกิดความรักใคร่ ประองตองกัน
3. ครุภระณะ ทำให้เกิดความเคารพ มีสัมมาคารวะต่อกัน
4. สังคหะ ทำให้เกิดการสงเคราะห์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
5. อวิวาทะ ทำให้เกิดความไม่วิวาท บาดหมางกัน
6. สามัคคีเยะ ทำให้เกิดความพร้อมเพรียง สัมครสมานสามัคคี
7. เอกีภวะ ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

การเริ่มปฏิบัติ “สาราณียธรรม” จะเริ่มต้นด้วย “ทิวัจจิสามัญญตา” คือปรับความคิดเห็นให้ลงรอยแบบเดียวกัน เป็นเพื่อนที่ต่างก็ทำงานด้วยจิตสาธารณะ คือเป็นญาติทางธรรมเช่นเดียวกัน เมื่อปรับความคิดเห็นได้แล้ว ก็เกิดความรู้สึกสามัคคี คิด พุด กระทำต่อกันด้วยเมตตา เกื้อกูล แบ่งปันกันและกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยหลักพระราชบัญญัติ กฎหมายต่าง ๆ ใช้หลักความรู้ควบคู่หลักคุณธรรม อย่างเท่าเทียมกัน ไม่เอียงไปข้างองค์กรใด หรือบุคคลใด คณะใดคณะหนึ่ง โดยที่ยังมีการเคารพความแตกต่าง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งในปัจจุบัน เรามีหลักการประสานบุคคล ประสานเครือข่าย หลักบริหารจัดการสมัยใหม่มากมาย ที่พยายามตอบโจทย์การพัฒนาสมัยใหม่ แต่ถ้าย้อนกลับไปดูต้นทูลสังคมไทยก็จะพบว่าศาสนาพุทธเป็นองค์ความรู้ที่เป็นหลักธรรมที่มีการพันทุกข์ในระดับปัจเจกและมีมิติสังคม การเชื่อมร้อยเป็นเครือข่าย ที่เป็นพุทธศาสนิกชน และศาสนาอื่น ๆ ทั้งที่เป็นนักพัฒนาสุขภาวะ นักประสานงานในระดับต่าง ๆ สามารถเรียนรู้เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสังคมร่วมสมัย (สำนักสนับสนุนปฏิบัติการพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. 2559: ออนไลน์)

สังคหวัตถุ 4 หมายถึงหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเพื่อเกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ (พระมหาสมชาย มหาวีโร. 2553: ออนไลน์)

1. ทาน หมายถึงการให้ การแบ่งปัน การจุนเจือ สามารถแบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ
  - 1.1 อามิสทาน หมายถึง การให้สิ่งของที่เป็นวัตถุ การช่วยเหลือด้วยกำลังที่เรามีอยู่เป็นต้น
  - 1.2 อภัยทาน หมายถึงการให้อภัยกันและกัน ไม่พยาบาทจองเวรกันและกัน

1.3 ธรรมเนียม หมายถึง การแนะนำในสิ่งที่ดี สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรับรองว่า “การให้ธรรมะเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง”

2. ปิยวาจา หมายถึง การพูด ด้วยถ้อยคำสัจ ไม่พูดปด มดเท็จ เจรจาด้วยถ้อยคำอ่อนหวาน ไม่แสดงหุ เป็นการสร้างมิตรและไม่สร้างศัตรู

3. อุตถจริยา คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ หมายความว่า การทำตนให้มีค่าทั้งต่อตนเองและต่อสังคม ไม่เล็งเห็นประโยชน์ของตนจำนงเบียดเบียนผู้อื่น เพื่อสนองความต้องการของตน อุตถจริยามีความหมาย 2 ประการ คือ 1) การประพฤติตนไม่ให้เดือดร้อน และ 2) การไม่ระรานหรือเบียดประโยชน์ของบุคคลอื่น การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสาธารณะ เป็นต้น

4. สมานัตตา หมายถึง การวางตัวอย่างเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวให้ถูกต้องตามกาลเทศะ มีความหมาย 2 ประการคือ 1) การวางตัวในสถานะ เช่น การวางตัวในครอบครัว การวางตัวในสังคม และ 2) การประพฤติตนอยู่ในความเสมอภาค เช่น การไม่เอาัดเอาเปรียบเพื่อนสนิท เครือญาติ เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักสังคหวัตถุ 4 นั้น ควรปฏิบัติดังนี้ (ภควดี เลิศกาญจนวัตติ. 2554: 44 - 47; อ้างอิงจาก ถาวโร ฉุนแสนดี. 2550: 69 - 70)

1. แนวทางการปฏิบัติตามหลักทาน เป็นการปฏิบัติตนด้วยจิตใจเสียสละ รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือตามกำลังทรัพย์ สิ่งของ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้รับ แสดงถึงความมีน้ำใจ เป็นการยึดเหนี่ยวระหว่างบุคคล ชุมชน และสังคม

2. แนวทางการปฏิบัติตามหลักปิยวาจา เป็นการประพฤติปฏิบัติตนโดยใช้วาจาอันไพเราะสุภาพ แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ เป็นเหตุเป็นผล ชักจูงไปในทางที่ดีงาม หรือถ้อยคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ มีวิธีการพูดให้เกิดความสามัคคี ก่อให้เกิดความน่าเคารพยกย่องและเกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การมีปิยวาจานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการยึดเหนี่ยวจิตใจของกลุ่มคน ดังนั้นบุคคลที่ได้รับการมอบหมายในการเจรจา ต้องมีเทคนิคในการใช้คำพูดอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมได้

3. แนวทางการปฏิบัติตามหลักอุตถจริยา คือ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมด้วยความเต็มใจและความปรารถนาดี รวมทั้งช่วยปรับทัศนคติและจริยธรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม

4. แนวทางการปฏิบัติตามหลักสมานัตตา คือ การปฏิบัติต่อตนเองและบุคคลอื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่เอาเปรียบและร่วมทุกข์ ร่วมสุข ร่วมรับรู้ แก้ปัญหา เพื่อประโยชน์สุขร่วมกันของคนในชุมชนและสังคม โดยแนวปฏิบัติที่สำคัญในการปฏิบัติต่อผู้อื่น เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีงาม มีดังนี้

4.1 ให้ความสนใจระหว่างเพื่อนโดยการทักทายปราศรัย ยิ้มแย้ม เพื่อแสดงถึงค่านิยม ชื่นชม รักใคร่ เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

4.2 แสดงการจำใจได้ เช่น การจำชื่อ จำเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันได้มากขึ้น

4.3 เป็นคู่สนทนาที่ดี เป็นผู้ฟังที่ดี ต้องฟังอย่างตั้งใจ จับใจความได้ และงดพูดเสริมเมื่อมีการนิพนทนาบุคคลที่สามเพื่อป้องกันการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นต่อไป

4.4 รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ๆ ไม่ยึดติดกับความคิดของตนเอง พยายามรับฟังและยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น จะทำให้มีเพื่อนอยากคบหาสมาคม

4.5 แสดงการยอมรับนับถือบุคคลอื่นตามสภาพ เนื่องจากบุคคลอื่นที่อยู่ในกลุ่มอาจจะมีความอาวุโสด้านอายุ ชาติตระกูล มีความรู้ความสามารถสูง จึงควรเคารพและให้เกียรติตามสถานภาพนั้น ๆ

4.6 แสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น ให้ความห่วงใย แบ่งปัน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจ คุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคคล

4.7 แสดงความชื่นชมยินดี เมื่อถึงวันหรือวาระสำคัญของเพื่อนหรือบุคคลที่รู้จัก ประโยชน์ของสังคหวัตถุ 4 นั้น ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ยึดถือปฏิบัติที่ช่วยให้บุคคลดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข สังคหวัตถุ 4 ยังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวความสามัคคีต่อกัน ส่งเสริมให้บุคคลมีความเคารพนับถือกันตามสภาพ และช่วยประสานองค์ประกอบต่างๆของสังคมให้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม

ประทีป จินวี (2558: 111-133) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาจิตสาธารณะตามแนวพระพุทธศาสนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและบูรณาการการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนด้วยการพัฒนาการพัฒนาจิตสาธารณะตามแนวพระพุทธศาสนา และ เพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรูปแบบการบูรณาการการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนด้วยการพัฒนาจิตสาธารณะตามแนวพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนตามแนวพระพุทธศาสนาประกอบด้วยปัจจัยที่เป็นสาเหตุทางตรง ได้แก่ เจตจำนงเสรี และปัจจัยที่เป็นสาเหตุทางอ้อมส่งผลผ่านเจตจำนงเสรี ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก ได้แก่ กายภาวนา และศีลภาวนา ส่วนปัจจัยภายใน ได้แก่ จิตภาวนา และปัญญาภาวนา

การประยุกต์ใช้จิตสาธารณะตามแนวพระพุทธศาสนานั้นให้เริ่มที่ตนเอง โดยการพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ทั้งหน้าที่ในตนเอง หน้าที่ในครอบครัว และหน้าที่ในสังคม ซึ่งแต่ละหน้าที่นั้นให้ประกอบไปด้วยหลักพุทธศาสนาทุกข้ออยู่ภายใน คือมีจิตเมตตาในทุกการกระทำ ทั้งทางกาย ทางวาจาและทางใจ มีความโอบอ้อมอารี มีการรู้จักแบ่งปันช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันในสังคม รู้จักรักษากฎเกณฑ์กติกาในสังคมร่วมกัน และมีทัศนคติที่ดีในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ การประยุกต์แนวทางการใช้จิตสาธารณะในสังคมไทย ควรใช้แนวทางของพระโพธิสัตว์ เริ่มต้นด้วยการปลูกฝังคุณสมบัติแห่งพระโพธิสัตว์ ได้แก่ คุณสมบัติแห่งการเสียสละอุทิศตน (มหาเมตตา) ช่วยเหลือเต็มความสามารถ (มหากรุณา) หาวิธีช่วยด้วยวิธีอันเหมาะสม (มหาอุบาย) โดยมกรอบโพธิสัตว์ปณิธานทั้ง 4 แนวทาง ได้แก่ (ภคવી เลิศกาญจนวัตติ. 2554: ออนไลน์)

1. การปลูกฝังการมีจิตเสียสละ อุทิศตนช่วยเหลือด้วยจิตกรุณาต่อสรรพสัตว์ถ้วนหน้า (Compassion Management) เป็นการฝึกบริหารจัดการความกรุณาของตนให้เป็นรูปธรรมให้ได้ ไม่มีข้อแม้ในการช่วยเหลือว่าเป็นใคร หรือคนของใคร ใช้ตัวอย่างของการปฏิบัติเป็นเกณฑ์คัดสรรและตัดสินผลงาน

2. การปลูกฝังการรู้จักแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องตามธรรม แสวงหาความรู้เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม (Knowledge Management) การศึกษาหาความรู้แล้วบริหารความรู้ที่มีให้แสดงผลเชิงประจักษ์ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล คือ ผู้อื่นได้พ้นจากความทุกข์ยากลำบากทั้งทางกายและทางใจ

3. การปลูกฝังการรู้จักข่มอารมณ์และรู้ทันอารมณ์ภายในใจ เข้าใจอารมณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบวกหรือฝ่ายลบ การจัดการอารมณ์ฝ่ายลบที่ครอบงำตนเองให้ได้แล้วละความยึดมั่นถือมั่นในอารมณ์ (Emotional Management) ไม่ให้เกิดความหวั่นไหวไปกับคำชมหรือถ้อยคำตำหนิ ฝึกการทำงานเพื่อพัฒนาคุณธรรมภายในตน

4. ปลูกฝังให้มีเป้าหมายสูงสุดในชีวิต รู้จักวางเป้าหมายชีวิตไว้เป็นระดับ เช่น ระยะสั้น ระยะยาว และเป้าหมายสูงสุดใน 3 มิติ การช่วยเหลือตนเองได้ การใช้ใจตนเองถูก ปลูกแรงศรัทธา มวลชนเป็น (Target Management) มีอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ คือ การบำเพ็ญเพียรสั่งสมคุณธรรมให้มีในตน เพื่อให้เข้าถึงความพ้นทุกข์ และช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ไปด้วย

สถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่ชีวิตของเยาวชนอยู่ภายในรั้วสถาบันการศึกษายาวนาน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สถาบันการศึกษานำการพัฒนาจิตสาธารณะให้แก่เด็กและเยาวชน เพราะวัยนี้เป็นวัยที่ถูกปลูกฝังได้ง่าย ถ้าหากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญ กำหนดแนวทางพัฒนาจิตสาธารณะ การช่วยเหลือสังคมไว้ในหลักสูตรทุกระดับชั้น ใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการประเมินผลการศึกษาด้วย ก็จะทำให้จิตสาธารณะได้รับการเอาใจใส่และมีผลต่อการปฏิบัติการปลูกฝังให้เข้าไปในจิตสำนึกของเด็กและเยาวชน

การพัฒนาจิตสาธารณะตามหลักพุทธศาสนานั้น สรุปได้ว่า การใช้หลักธรรมคำสอนในหลักพุทธศาสนา มีหลักธรรมหลายประการที่สามารถนำมายึดถือ ประพฤติปฏิบัติ เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะได้ เช่น หลักพรหมวิหาร 4 สาราณียธรรม 6 สังคหวัตถุ 4 โดยทุกหลักธรรม จะมุ่งให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ชุมชน สังคม และส่งเสริมให้บุคคลคิดดี พุทธิ ทำดี เพื่อ

สนับสนุนการประพฤติตนให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและสังคมโดยส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษา มีการนำหัวข้อหลักธรรมคำสอนต่าง ๆ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.8 การวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่มีจำนวนมากและอธิบายตัวแปรเหล่านั้นในรูปแบบขององค์ประกอบรวม การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบเมตริกซ์ความสัมพันธ์ของตัวแปร เพื่อที่จะดำเนินการค้นหากลุ่มตัวแปรต่างๆที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญภายในกลุ่ม แต่จะไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มตัวแปร ซึ่งกลุ่มตัวแปรนี้เรียกว่า องค์ประกอบ (Factor) หรือ มิติ (Dimension) ปริมาณของความสัมพันธ์ของตัวแปรหนึ่งกับ องค์ประกอบหนึ่ง เรียกว่า น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ค่าสถิติที่ใช้วัดปริมาณ ความสัมพันธ์นี้จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง +1.00 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) นี้ ยิ่งเข้าใกล้ -1.00 หรือ +1.00 ยิ่งแสดงถึงปริมาณความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรกับ

องค์ประกอบนั้น (สมบูรณ์ สุริยวงศ์. 2550: 9; อ้างอิงจาก McCroskey and Young. 1979) วิธีการการวิเคราะห์เพื่อหาองค์ประกอบ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2553: 1 - 5) สามารถทำได้โดยการแบ่งกลุ่มหรือจำแนกกลุ่มตัวแปร ซึ่งเทคนิคที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มหรือจำแนกกลุ่มตัวแปรที่ใช้กันทั่วไปคือ เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เป็นเทคนิคที่แบ่งกลุ่มตัวแปรออกเป็นกลุ่มๆ หรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน หรือใน Factor หรือในปัจจัยเดียวกัน โดยตัวแปรที่อยู่ใน Factor เดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันมาก ความสัมพันธ์อาจจะอยู่ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก) หรืออยู่ในทิศทางตรงกันข้าม (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ) แต่ตัวแปรที่อยู่ต่าง Factor กันจะไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือมีความสัมพันธ์กันน้อย ในเทคนิคนี้จะใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation) วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพราะฉะนั้น ตัวแปรที่จะใช้เทคนิคนี้ได้ควรเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ (Interval หรือ Ratio Scale) เทคนิค Factor Analysis เป็นเทคนิคการลดจำนวนตัวแปร จากจำนวนตัวแปรมากๆ ให้เหลือเพียงไม่กี่ Factor โดยที่จะถือว่า Factor เป็นที่รวมรายละเอียดของตัวแปรที่อยู่ใน Factor นั้นๆ จากนั้น จึงจะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติอื่นมาวิเคราะห์ Factor ได้โดยถือว่า 1 Factor คือ 1 ตัวแปร นิยมใช้เทคนิคนี้ในงานต่าง ๆ แทบทุกด้าน เช่น งานการเงิน การตลาด การแพทย์ ฯลฯ

วัตถุประสงค์ของเทคนิค Factor Analysis

1. เพื่อลดจำนวนตัวแปรโดยรวมตัวแปรหลายๆ ตัวแปรให้อยู่ในกลุ่ม หรือปัจจัย (Factor) เดียวกัน
2. เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Confirmatory)

ประโยชน์ของเทคนิค Factor Analysis

1. ลดจำนวนตัวแปร โดยการรวมตัวแปรหลาย ๆ ตัว ให้อยู่ในปัจจัยเดียวกัน โดยถือว่า ปัจจัยใหม่ที่สร้างขึ้นเป็นตัวแปรใหม่ ที่สามารถหาค่าของปัจจัยที่สร้างขึ้นได้ เรียกว่า Factor Score จึงสามารถนำปัจจัยดังกล่าวไปเป็นตัวแปรสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป
2. ใช้ในการแก้ปัญหาการที่ตัวแปรอิสระของเทคนิคการวิเคราะห์ความถดถอยมีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity)
3. ทำให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา
4. ทำให้สามารถอธิบายความหมายของแต่ละปัจจัยได้ ตามความหมายของตัวแปรต่าง ๆ ที่อยู่ในปัจจัยนั้น ทำให้สามารถนำไปใช้ในด้านการวางแผนได้

วิธีการคำนวณหาองค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (สมบุรณ์ สุริยวงศ์. 2550: 7 - 8) เป็นการค้นหาลักษณะร่วมหรือคุณลักษณะร่วมที่แฝงอยู่ในกลุ่มตัวแปรต่าง ๆ ขององค์ความรู้ จะเริ่มจากข้อมูลของตัวแปรต่าง ๆ ที่สังเกตได้หรือวัดได้ขององค์ความรู้ด้านใดด้านหนึ่งและหาคุณลักษณะร่วมที่ตัวแปรต่าง ๆ แสร้งร่วมกันอยู่ตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการคำนวณครั้งแรก เรียกว่า ความสัมพันธ์เดิมหรือความสัมพันธ์ที่สังเกตได้ (Original หรือ Observed correlations) จากความสัมพันธ์เดิมของตัวแปรเหล่านี้จะทำการวิเคราะห์หาคุณลักษณะร่วมหรือองค์ประกอบร่วมในรูปแบบของความแปรปรวนร่วม (Common variance) และความแปรปรวนเฉพาะ (Specific variance) รวมทั้งความคลาดเคลื่อนของการวัด ความแปรปรวนร่วมจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เดิมระหว่างตัวแปร ถ้าตัวแปรต่าง ๆ ไม่มี ความสัมพันธ์กันเลยก็จะไม่สามารถคำนวณหาความแปรปรวนร่วมได้และไม่สามารถวิเคราะห์หา องค์ประกอบได้ และหลังจากคำนวณหาความแปรปรวนต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว ก็จะนำเฉพาะความแปรปรวนร่วมมาศึกษาจำนวนองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แฝงอยู่โดยที่องค์ประกอบแต่ละตัวจะไม่มี ความสัมพันธ์กัน จำนวนองค์ประกอบที่สกัดได้จึงเป็นตัวแปรใหม่ที่สกัดได้จากกลุ่มตัวแปรที่มี ความสัมพันธ์กัน ความแปรปรวนร่วมแต่ละตัวแสร้งร่วมกับองค์ประกอบทุกตัวรวมกันเรียกว่าค่า Communality ส่วนความแปรปรวนที่เหลือ เรียกว่า Uniqueness เมื่อสกัดได้จำนวนองค์ประกอบ แล้วจะทำการคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเฉพาะส่วนที่เป็นองค์ประกอบร่วมที่สกัดได้ เท่านั้น ความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเดิม (Original หรือ Observed correlations) กับความสัมพันธ์ใหม่ (Reproduce correlations) เรียกว่า ความสัมพันธ์ส่วนที่เหลือ (Residual correlations) ว่าเป็นค่าสารสนเทศที่สูญเสียไปจากการสกัดตามจำนวนองค์ประกอบ ค่าของความสัมพันธ์ส่วนที่เหลือนี้จะต้องมีค่าน้อยที่สุด ถ้าจำนวนองค์ประกอบ (k) เท่ากับจำนวนตัวแปร (p) ค่าของความสัมพันธ์ส่วนที่เหลือ (Residual correlations) จะเท่ากับศูนย์ และเป้าหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบอีกข้อหนึ่งที่น่าสังเกตนอกเหนือจากการค้นหาลักษณะร่วมที่แฝงอยู่ที่เป็นตัวแปร

ใหม่ คือ การลดจำนวนตัวแปรลงให้อยู่ในรูปขององค์ประกอบโดยให้ค่าของความสัมพันธ์ส่วนที่เหลือมีค่าน้อยที่สุดหรือสูญเสียน้อยที่สุด นั่นคือ จำนวนองค์ประกอบต้องมีค่าน้อยกว่าจำนวนตัวแปร นอกจากนี้ เมื่อสกัดได้จำนวนองค์ประกอบแล้ว จะทำการคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับองค์ประกอบแต่ละตัว ซึ่งความสัมพันธ์นี้ เรียกว่า น้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loadings) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบนี้จะเป็นค่าที่บ่งชี้หรือตัวชี้วัดถึงน้ำหนักตัวแปรในองค์ประกอบแต่ละตัว การคำนวณหาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ในครั้งแรกนั้นค่านี้จะไม่ชัดเจนเพียงพอต่อการที่ตีความหมายได้ จึงเป็นค่าสถิติเบื้องต้น (Initial statistics) เท่านั้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการหมุนแกนเพื่อช่วยในการตีความหมายโดยที่ค่า Communality จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง การวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการนำตัวแปรมาหาความสัมพันธ์และวิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบหรือรูปแบบและโครงสร้างโดยไม่มีองค์ประกอบหรือรูปแบบและโครงสร้างที่คาดหวังไว้ล่วงหน้า เพื่อหาว่ารูปแบบหรือองค์ประกอบและโครงสร้างอันไหนเหมาะสมกับข้อมูลมากที่สุด โดยมีการสูญเสียสารสนเทศของข้อมูลน้อยที่สุด เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) แต่ถ้าการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยมีข้อสันนิษฐานที่มีองค์ประกอบหรือรูปแบบและโครงสร้างไว้เรียบร้อยแล้วและต้องการพิสูจน์รูปแบบและโครงสร้างนั้น การวิเคราะห์องค์ประกอบชนิดนี้เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis, CFA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เป็นการทดสอบเชิงยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับปัจจัยแฝง โดยจะเป็นการยืนยันความสัมพันธ์ ว่าตัวแปรเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อยปัจจัยแฝงที่สร้างขึ้นหรือไม่ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างข้อคำถามที่มีคุณลักษณะตามทฤษฎีเพื่อรวบรวมข้อมูล และใช้เป็นตัวแปรที่สังเกตได้ (Observed Variable) เพื่อสะท้อนปัจจัยแฝง (Latent Variable)

ลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน จะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้ (กริช แรงสูงเนิน. 2554: 99 - 101)

1. เป็นข้อมูลที่วัดค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) หมายถึงข้อมูลที่อยู่ในรูปตัวเลขที่วัดเจตคติส่วนบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ โดยกำหนดช่วงวัดที่มีค่าต่อเนื่องกัน เช่นมาตราวัด 5 ระดับ โดยมีข้อพึงระวังในการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- 1.1 ต้องเป็นประโยคที่สามารถวัดเจตคติของผู้ตอบได้อย่างแท้จริง
  - 1.2 ภาษาในการเขียนต้องกระชับ ไม่คลุมเครือ และต้องสื่อสารในความหมายเดียว
- เท่านั้น
- 1.3 เป็นการวัดความรู้สึกจากมากไปหาน้อย หรือจากน้อยไปหามาก
  - 1.4 ไม่ควรตั้งเป็นประโยคคำถาม ควรทำให้เป็นประโยคบอกเล่า

2. จำนวนข้อมูลที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์ควรมีอย่างน้อย 100 ตัวอย่าง เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลมักจะใช้วิธีการประมาณค่าความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood: ML)

3. ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

จำเป็นต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม หากตรวจสอบแล้วยังพบว่าข้อมูลยังไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ ผู้วิจัยจะต้องปรับหรือจัดกระทำให้ข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ การตรวจสอบข้อมูล สามารถกระทำได้ ดังนี้

3.1 การตรวจสอบความครบถ้วนและความเที่ยงตรงของข้อมูล (Missing Data and Accuracy of Data Files)

3.2 การตรวจสอบความปกติของข้อมูล (Normality) โดยข้อมูลจะต้องมีการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งสามารถดูได้จากตัวเลขสถิติหรือกราฟ ในกรณีการวัดค่าสถิติดูได้จากค่า Skewness (SK) และค่า Kurtosis (KU) ค่าลบและค่าบวกจะแสดงทิศทางข้อมูลในช่วงค่าตัวเลข -3.00 ถึง $+3.00$ จะแสดงถึงการกระจายของข้อมูลแบบปกติ

3.3 การตรวจสอบค่าที่ผิดปกติ สามารถดูได้จากข้อมูลดิบว่ามีค่าสูงหรือต่ำที่ผิดปกติหรือไม่ หรืออาจดูได้จากค่ากราฟฮิสโทแกรม

3.4 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) สามารถวัดได้จากการทดสอบค่า Cronbach alpha โดยค่าที่สูงแสดงถึงความน่าเชื่อถือที่มาก และค่าที่ได้ควรอยู่ระหว่าง $0.6 - 1.00$

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้ลักษณะรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยออกแบบวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และจัดลำดับการนำเสนอสาระ ดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นปัจจัยและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา กิจกรรม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ คือนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 19 สถาบัน ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 324,862 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 19 สถาบัน ในปีการศึกษา 2557 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีเนย์แมน (Neyman allocations) (Cochran, 1977: 113) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 624 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถาบันที่ศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	25,606	49
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	27,218	52
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	11,458	22
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	21,624	42
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	7,070	14
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	4,169	8
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	19,446	37
มหาวิทยาลัยศิลปากร	22,271	43
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	32,779	63
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	16,078	31
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	14,236	27
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	15,339	29
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	15,473	30
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	26,066	50
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	12,294	24
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	12,332	24
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	20,110	39
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	19,541	37
สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน	1,752	3
รวม	324,862	624

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามศึกษาและวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบจิตสธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องจิตสธารณะ

2.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสธารณะของ สุขุมาล เกษมสุข (2553: 70 – 73, 2551: 42 – 45), ธนิตา ทองมีเหลือ (2550: 119 - 127), สุกนธ์ธา เส็งเจริญ (2556: 131 - 139) และคนอื่นๆ

2.3 นำข้อมูลจากข้อ 2.1 และข้อ 2.2 มาสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าของคะแนนสำหรับคำตอบดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน มาก

คะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน น้อย

คะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน น้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายมีดังนี้ (สुकนธ์ธา เสงฺเจริญ. 2556: 131 - 139)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีจิตสำนึกสาธารณะในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีจิตสำนึกสาธารณะในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีจิตสำนึกสาธารณะในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีจิตสำนึกสาธารณะในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีจิตสำนึกสาธารณะในระดับน้อยที่สุด

2.4 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.4.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อให้ออกข้อแนะเพิ่มเติม

2.4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อแนะแนะของประธานและกรรมการเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม จากนั้นนำคะแนนไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence: IOC) ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ไม่น้อยกว่า 0.8 ให้ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.8 จะต้องนำไปปรับปรุงตามข้อแนะแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป (ภาคผนวก ก)

2.4.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 คนแล้วนำค่าคะแนนที่ได้มาตรวจหาค่าอำนาจจำแนก

ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 27 ของกลุ่มต่ำ โดยใช้การทดสอบที (t-test) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย (Ferguson. 1981: 180) เพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach. 1970: 126) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ 0.92 (ภาคผนวก ค)

2.4.4 นำแบบสอบถามฉบับที่แก้ไขแล้วเสนอกิจกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วไปเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามสัดส่วนของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

3.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับ

3.3 คัดเลือกและตรวจสอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์

3.4 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ไปวิเคราะห์ผลตามวิธีการทาง

สถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืนมาทั้งหมดแล้ว นำมาลงรหัส (code) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)(Ferguson. 1981: 49) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981: 68) ร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

ส่วนที่ 2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) ค่า IOC (Item – Objective Congruence) (สุวิมล ติรกาพันธ์. 2549: 139) 2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยการใช้การทดสอบที (t –test dependent) (Ferguson. 1981: 180) และ 3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha - Coefficient) (Cronbach. 1970: 126)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) จิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) จิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบและได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ต่าง ๆ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์

สัมพัทธ์ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model, SEM) ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่จะนำไปวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง ว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์หรือไม่ ถ้าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน แสดงว่าไม่มีองค์ประกอบร่วม และไม่มีประโยชน์ที่จะนำเมทริกซ์นั้นไปวิเคราะห์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2538: 1 - 36)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเป็นเทคนิคที่จะจับกลุ่มหรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มปัจจัยเดียวกัน ตัวแปรที่อยู่ในปัจจัยเดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันมาก โดยความสัมพันธ์นั้นอาจจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือทิศทางตรงข้ามกันได้ ส่วนตัวแปรที่อยู่ต่างปัจจัยจะไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์น้อยมาก (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2538: 1 - 36)

ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ Factor Explore เพื่อแสดงผลของการวิเคราะห์ปัจจัย ได้แก่ สถิติทดสอบ Bartlett's Test และตรวจสอบค่า KMO (Kaiser – Meyer-Olkin) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาซึ่งยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษาเบื้องต้นประกอบรวมกัน ค่าสถิติแสดงน้ำหนักของปัจจัย (Factor Loading) และค่าผันแปรของตัวแปรที่ถูกอธิบาย (Variance Explained) หลังจากหมุนแกนปัจจัยแล้ว (Rotation Sum of Squared Loadings)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis = CFA) เป็นเทคนิคสถิติที่ใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โมเดลการวัดของตัวแปรแฝง (latent variable) ที่เกิดจากการวัดโดยตัวแปรโครงสร้าง (construct variable) ให้เป็นไปตามทฤษฎีการวัดที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผลการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบทำให้สามารถประเมินได้ว่าตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝงมีความเหมือนกัน (convergent validity) มากน้อยเพียงใดตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝงมีความน่าเชื่อถือเพียงพอและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์เส้นทางหรือไม่การทดสอบความกลมกลืนระหว่างโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันที่กำหนดขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรลโดยใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เป็นดัชนีวัดระดับความกลมกลืนค่า t-value ของตัวแปรสังเกตได้ และค่า R^2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสำหรับตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรแฝงภายในมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันว่ามีความเป็นอิสระต่อกัน

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน วิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังแสดงในตาราง 3 (สุภมาศ อังสุโชติ และคณะ. 2552: 22 - 24)

ตาราง 3 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ขององค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงจิตสาธารณะ

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา
χ^2 / df	ไม่เกิน 2
p-value	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
NFI	มากกว่า 0.90
CFI	มากกว่า 0.90
IFI	มากกว่า 0.90
GFI	มากกว่า 0.90
AGFI	มากกว่า 0.90
RMSEA	ต่ำกว่า .50
RMR	เข้าใกล้ศูนย์
CN	มากกว่า 200

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2557 จากทุกสาขาวิชา จำนวน 19,446 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 จากทุกกลุ่มสาขาวิชา โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นตามวิธีเนย์แมน (Neyman allocations) (Cochran. 1977: 113) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	8,847	148
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	4,376	62
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	6,223	90
รวม	19,446	300

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 นำองค์ประกอบ (Factor) ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มาสร้างแบบสอบถาม เพื่อวัดระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 สร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าของคะแนนสำหรับคำตอบดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน มาก

คะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน น้อย

คะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน น้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายมีดังนี้ (สุคนธ์ธา เสงี่ยมเจริญ. 2556: 131 - 139)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ น้อยที่สุด

2.3 การหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.3.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุม ปรินญาณิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของประธานและกรรมการ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความชัดเจนของ ภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม จากนั้นนำคะแนนไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและ วัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence: IOC) ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความ สอดคล้อง ไม่น้อยกว่า 0.8 ให้ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง และคัดเลือกข้อคำถามที่ มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า 0.8 จะต้องนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ต่อไป (ภาคผนวก ก)

2.3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 คนแล้วนำค่าคะแนนที่ได้มาตรวจหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 27 ของกลุ่มต่ำ โดยใช้การทดสอบที (t-test) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย (Ferguson. 1981: 180) เพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach. 1970: 126) ได้ค่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ 0.92 (ภาคผนวก ค)

2.3.4 นำแบบสอบถามฉบับที่แก้ไขแล้วเสนอกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจคุณภาพของเครื่องมือแล้วไปเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามสัดส่วนของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.2 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทุกฉบับ

3.3 คัดเลือกและตรวจสอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์

3.4 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ไปวิเคราะห์ผลตามวิธีการทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืนมาทั้งหมดแล้ว นำมาลงรหัส (code) และนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) (Ferguson. 1981: 49) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981: 68) ร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

ส่วนที่ 2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) ค่า IOC (Item – Objective Congruence) (สุวิมล ติรภานันท์. 2549: 139) 2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้การทดสอบที (t –test dependent) (Ferguson. 1981: 180) และ 3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha - Coefficient) (Cronbach. 1970: 126)

ส่วนที่ 3 การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบที t-test (one sample) และทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มจะใช้การ

วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé) (Ferguson. 1981: 190)

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัยเลือกองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบทั้ง 8 องค์ประกอบ มาพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ ดังผลค่าคะแนนเฉลี่ยรวมในแต่ละด้านขององค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิต (ตาราง 24) และเลือกนิสิตที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เข้ารับการฝึกอบรม ดังผลการทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะของนิสิต ในด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ จำแนกตามสาขาวิชา (ตาราง 25 - 27)

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในกิจกรรมอบรมครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน ได้มาจากการประกาศรับสมัคร และไม่มีการบังคับ

2. การพัฒนากิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.1 ร่างกิจกรรมฝึกอบรม ได้มาจากนำผลการวิจัยขั้นตอนที่ 2 มากำหนดเป็นโครงสร้างการสร้างกิจกรรมฝึกอบรม ประกอบด้วย สภาพปัญหาและความจำเป็นของกิจกรรมฝึกอบรม หลักการของกิจกรรมฝึกอบรมจุดมุ่งหมายของกิจกรรมฝึกอบรมเนื้อหาของกิจกรรมฝึกอบรม กิจกรรมฝึกอบรมเทคนิคกิจกรรมฝึกอบรมสื่อกิจกรรมฝึกอบรมการวัดและประเมินผลกิจกรรมฝึกอบรม

2.2 ตรวจสอบความสอดคล้องของกิจกรรมฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน แล้วทำการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะนำไปใช้จริง

3. การประเมินผลกิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในกิจกรรมอบรมครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 30 คน

3.2 แบบแผนการทดลองและการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัย One-Group Pretest-Posttest Design โดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มาทดสอบก่อนทำการทดลอง หาค่าคะแนนเฉลี่ย แล้วจึงเอากลุ่มตัวอย่างมาทำการทดลองกับการกระทำที่ต้องการศึกษา แล้วจึงทำการทดสอบอีกครั้ง หาค่าคะแนนเฉลี่ย จากนั้นนำสมมติฐานหาค่าความแตกต่างระหว่าง ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนทำการทดลองและ ค่าคะแนนหลังทำการทดลอง ด้วยค่าสถิติ t -test (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538: 249) ดังภาพประกอบ 2

T_1	X	T_2
-------	-----	-------

ภาพประกอบ 2 แสดงแบบแผนการทดลอง

เมื่อ T_1 หมายถึง การสอบก่อนที่จะจัดกระทำการทดลอง (Pretest)
 X หมายถึง การจัดกระทำ (Treatment)
 T_2 หมายถึง การสอบหลังจากที่จัดกระทำการทดลอง (Posttest)

ที่มา: ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. หน้า 249.

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.3.1 เอกสารการฝึกอบรม ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรม ใบงาน สื่อการเรียนรู้

3.3.2 แบบวัดระดับจิตสาธารณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าของคะแนนสำหรับคำตอบดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน มาก

คะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน น้อย

คะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวของท่าน น้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายมีดังนี้ (สุคนธ์ธา เสงี่ยมเจริญ. 2556: 131 - 139)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ ปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ น้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง นิสิตมีจิตสำนึกสาธารณะในระดับ น้อยที่สุด

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญา
 นิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของประธานและกรรมการ เสนอต่อ
 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ใน
 ข้อคำถาม จากนั้นนำคะแนนไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์
 (Item – Objective Congruence: IOC) ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ไม่
 น้อยกว่า 0.8 ให้ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี
 ความสอดคล้องน้อยกว่า 0.8 จะต้องนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป
 (ภาคผนวก ก)

4.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทร
 วัชรวิโรฒ จำนวน 30 คน แล้วนำค่าคะแนนที่ได้มาตรวจหาค่าอำนาจจำแนก ของแบบสอบถามเป็น
 รายข้อ โดยใช้ร้อยละ 27 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 27 ของกลุ่มต่ำ โดยใช้การทดสอบที (t - test) แล้ว
 เลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไปไว้ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย (Ferguson, 1981: 180) เพื่อ
 เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับด้วยวิธี
 สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach, 1970: 126) ได้ค่า
 ความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับ 0.98 (ภาคผนวก ค)

4.3.1 นำแบบสอบถามฉบับที่แก้ไขแล้วเสนอกรรมการที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์
 เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้ต่อไป

4.3.2 แบบประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตร ชนิตมาตราส่วน
 ประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเกิร์ต (Likert) เพื่อใช้วัดความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหลักสูตร
 เสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หลังการทดลองใช้หลักสูตร ในราย
 ด้านมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

- 1) ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือวัดความพึงพอใจ
- 2) สร้างข้อคำถามที่สามารถวัดความพึงพอใจให้สอดคล้องกับนิยาม โดยมี
 เกณฑ์การให้คะแนนและแปลผลคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรม มากที่สุด
 คะแนน 4 หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรม มาก
 คะแนน 3 หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรม ปานกลาง
 คะแนน 2 หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรม น้อย
 คะแนน 1 หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรม น้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายมีดังนี้ (วัลลยา ธรรมอภิบาล. 2555: 171)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง นิสิตมีความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด
 คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง นิสิตมีความพึงพอใจในระดับ มาก
 คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง นิสิตมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง นิสิตมีความพึงพอใจในระดับ น้อย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง นิสิตมีความพึงพอใจในระดับ น้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุม
 ปรินญาณิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4) นำแบบประเมินความพึงพอใจ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อ
 ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในข้อคำถาม จากนั้นนำคะแนนไป
 คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item – Objective
 Congruence: IOC) ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ไม่น้อยกว่า 0.8 ให้ถือว่า
 สามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องปรับปรุง และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องน้อยกว่า
 0.8 จะต้องนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป (ภาคผนวก ก)

4.4 การทดสอบสมมติฐาน

4.4.1 ก่อนใช้กิจกรรม ผู้วิจัยนำแบบวัดจิตสาธารณะไปดำเนินการกับ
 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน

4.4.2 ภายหลังจากการใช้กิจกรรม ผู้วิจัยใช้แบบวัดจิตสาธารณะวัดระดับ
 จิตสาธารณะของนิสิตกลุ่มเป้าหมายซ้ำอีก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความ
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้การทดสอบที
 (t – test dependent) (Ferguson. 1981: 180)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยขอ
นำเสนอตามลำดับ ได้แก่ สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการ
วิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์	ความหมาย
n	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	ค่าเฉลี่ย (Mean)
r	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)
R^2	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณยกกำลังสอง (Squared multiple correlation)
b	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
S.D.	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
χ^2	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi - square)
df	ชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
p-value	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
S.E.	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักองค์ประกอบ (Standard Error)
e	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวบ่งชี้
t	อัตราส่วน t ใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
GFI	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness-of-Fit-Index)
AGFI	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit-Index)
RMSEA	ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean RMSEA Square error of Approximation)
RMR	ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual)
CN	ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ (critical n)
QV	การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
QS	ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี

สัญลักษณ์	ความหมาย
QC	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม
QR	ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ
QH	การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น
QW	การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
QF	การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ
QK	การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้

สัญลักษณ์ในโมเดล

หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้

หมายถึง ตัวแปรแฝง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ที่ศึกษาการศึกษาองค์ประกอบของ จิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

สำหรับขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครโดยมีการศึกษาและผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของในด้านจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีเนย์แมน (Neyman allocations) (Cochran. 1977: 113) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 624 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของนิสิตนักศึกษาในแต่ละสถาบัน รวมทั้งสิ้น 624 คน โดยเก็บแบบสอบถามในแต่ละสถาบันตามจำนวนนักศึกษาซึ่งเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 624 ชุดได้คืนมา 624 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยได้จำแนกตามจำนวนของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและแสดงค่าจำนวนร้อยละดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	49	7.85
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	52	8.33
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	22	3.52
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	42	6.73
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	14	2.24
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	8	1.28
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	37	5.92
มหาวิทยาลัยศิลปากร	43	6.89
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	63	10.09
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	31	4.96
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	27	4.32
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	29	4.64
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	30	4.80
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	50	8.01
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	24	3.84
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	24	3.84
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	39	6.25

ตาราง 5 (ต่อ)

สถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่ม ตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	37	5.92
สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน	3	0.48
รวม	624	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ มีทั้งหมด 624 คน จำแนกตามสถาบันการศึกษา เป็น นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 7.85 เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 8.33 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี คิดเป็นร้อยละ 18.80 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 6.73 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 2.24 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 1.28 เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 5.92 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร คิดเป็นร้อยละ 6.89 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นร้อยละ 10.09 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต คิดเป็นร้อยละ 4.96 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม คิดเป็นร้อยละ 4.32 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คิดเป็นร้อยละ 4.64 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี คิดเป็นร้อยละ 4.08 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา คิดเป็นร้อยละ 8.01 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ คิดเป็นร้อยละ 3.84 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คิดเป็นร้อยละ 3.84 เป็นนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คิดเป็นร้อยละ 6.25 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ คิดเป็นร้อยละ 5.92 และเป็นนักศึกษาศาสนาบันเทคโนโลยีปทุมวัน คิดเป็นร้อยละ 0.48

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ซึ่งผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ข้อคำถามทั้งสิ้น 96 ข้อของจิตสาธาณะของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนแปดด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ และการมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ โดยใช้เทคนิคการ

วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญคือ ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันและพิจารณาจากค่า KMO and Bartlett's Test โดยค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (MSA) อยู่ระหว่าง 0 - 1 และสถิติทดสอบตัวที่ 2 คือ Bartlett's Test of Sphericity ใช้ทดสอบตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ดังแสดงในตาราง 6

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Total variance explained) ขององค์ประกอบตัวชี้วัดจิตสาธารณะโดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Components Analysis) ด้วยการหมุนแกนแบบตั้งฉาก Orthogonal Rotation ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) ดังแสดงในตาราง 7

2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ของตัวแปรสังเกตได้ของของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร แสดงในตาราง 8 - 19 ส่วนลักษณะภาพประกอบแสดงความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่ได้จากการวิเคราะห์แสดงในภาพประกอบที่ 4 และ 5

ตาราง 6 แสดงค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy		.913
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-square	68006.852
	Df	4560
	Sig.	0.001

จากตาราง 6 พบว่าค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.913 ซึ่งมีค่าใกล้ 1.00 แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมและเพียงพอของข้อมูล สามารถนำมาใช้วิเคราะห์องค์ประกอบได้ในระดับดีมาก และจาก Bartlett's test of sphericity ยังพบว่าค่า Chi-Square มีนัยสำคัญทางสถิติระดับน้อยกว่า 0.05 (Sig.<0.05) แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน สามารถนำข้อมูลสามารถไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไปได้

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวชี้วัดจิตสาธารณะใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation) โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Components Analysis) ด้วยการหมุนแกนแบบตั้งฉาก Orthogonal Rotation ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) ซึ่งถือเกณฑ์การเลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบตัวใดพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) ที่มากกว่า 1 โดยถือเอาค่านำหน้าขององค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นมีค่า

มากกว่า 0.50 ขึ้นไปและบรรยายด้วยตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปร ขึ้นไปตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser) ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Total variance explained) ขององค์ประกอบตัวชี้วัดจิตสาธารณะ (n = 385)

Component	Initial eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation sums of squared loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	38.66	40.27	40.27	38.66	40.27	40.27	13.69	14.26	14.26
2	5.13	5.35	45.62	5.13	5.35	45.62	9.84	10.25	24.51
3	3.91	4.07	49.69	3.91	4.07	49.69	7.19	7.49	32.00
4	2.89	3.01	52.70	2.89	3.01	52.70	6.61	6.88	38.88
5	2.64	2.75	55.44	2.64	2.75	55.44	6.24	6.50	45.38
6	2.28	2.37	57.82	2.28	2.37	57.82	6.00	6.25	51.63
7	2.16	2.25	60.07	2.16	2.25	60.07	5.83	6.07	57.70
8	1.85	1.93	62.00	1.85	1.93	62.00	4.12	4.29	62.00

Extraction Method: Principal Components Analysis

จากตาราง 7 พบว่าจิตสาธารณะมี 8 องค์ประกอบ ค่าไอเกน (**Eigenvalues**) มากกว่า 1.00 ค่าร้อยละของความแปรปรวนมากกว่า .50 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม

ตาราง 8 แสดงการแปลผลของตัวแปรสังเกตได้และค่าน้ำหนักของแต่ละตัวแปรสังเกตได้ใน
องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	เมตริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ท่านสามารถสร้างข้อตกลงร่วมกับ เพื่อนหรือสมาชิกในกลุ่มในการร่วม แก้ปัญหาของส่วนรวม	.642							
2. ท่านสามารถวางแผนร่วมมือกับ เพื่อนหรือสมาชิกในกลุ่มเพื่อพัฒนา สังคม	.639							
3. ท่านตระหนักและคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ	.622							
4. ท่านมีส่วนร่วมกันก่อให้เกิดความ ผูกพันร่วมกัน	.644							
5. ท่านมีการรับรู้และตระหนักถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม	.628							
6. ท่านคิดว่าการดูแลรักษาของใช้และ สถานที่ส่วนรวมของ มหาวิทยาลัย เป็นหน้าที่ของแม่บ้านประจำตึก ท่าน จึงไม่สนใจ	.609							
7. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนด ทิศทางที่จะดำเนินไปเพื่อกิจกรรม สังคม	.570							
8. ท่านมีความคิดริเริ่มที่ดีต่อการ แก้ปัญหาในสังคม	.668							
9. ท่านสร้างข้อตกลงร่วมกันกับเพื่อน หรือสมาชิกในกลุ่มในการจัดการความ ขัดแย้ง	.639							
10. ท่านมองโลกในแง่ดี คิดบวกอยู่ เสมอ	.617							

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
11. ท่านจะพยายามมองหาแนวทาง แก้ปัญหามากกว่าหลีกเลี่ยงปัญหา	.498							
12. ท่านนำเสนอทางเลือกในการ แก้ปัญหาต่อส่วนรวมที่แปลกใหม่ได้ อย่างหลากหลาย	.554							
13. ท่านมีใจรักการทำกิจกรรมของ สังคมเพื่อช่วยเหลือส่วนรวม					.330			
14. ท่านแสดงความคิดเห็นในการจัด กิจกรรมทางสังคม					.544			
15. ท่านสนใจเข้าร่วมกิจกรรมสังคม เมื่อมีโอกาส					.574			
16. ท่านแสดงความคิดเห็นโดยยึด ประโยชน์ของส่วนรวม					.689			
17. ท่านรับอาสาเพื่อทำกิจกรรม บางอย่างเพื่อส่วนรวม					.678			
18. ท่านรู้สึกเบื่อบ่อยในการทำ กิจกรรมกลุ่มร่วมกัน					.544			
19. ท่านช่วยเพื่อน ๆ ในการทำ กิจกรรม แม้จะไม่ใช่น้ำของตัวเอง					.501			
20. ท่านจะปรับทัศนคติกับเพื่อน เมื่อ มีเรื่องที่เข้าใจไม่ตรงกัน					.716			
21. เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนมักจะ ชวนให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรม					.717			
22. ท่านจะจับจองพื้นที่ในสถาบัน เพื่อเป็นที่นั่งพักประจำกลุ่มตนเอง และเพื่อนสนิท					.533			

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
46. ท่านกล้าที่จะเก็บขยะตามทางเดิน บริเวณมหาวิทยาลัยฯ ไปทิ้งลงขยะ เพื่อช่วยให้มหาวิทยาลัยดูสะอาดตา น่ามอง								.656
47. ท่านเชื่อว่าการเปลี่ยนมาใช้ กระดาษรีไซเคิลจะช่วยประหยัด ทรัพยากร								.698
48. ท่านเชื่อว่าการเปลี่ยนมาใช้ถุงผ้า แทนถุงพลาสติก จะช่วยลดภาวะโลกร ร้อน								.719
49. ท่านไม่เอาเปรียบหรือสร้างความ เดือดร้อนให้ผู้อื่น		.685						
50. ท่านเคารพสิทธิและให้เกียรติซึ่ง กันและกันกับเพื่อนและผู้สอน		.283						
51. ท่านรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น		.666						
52. ก่อนตัดสินใจและกระทำการใด ๆ ท่านยึดมั่นในประโยชน์ส่วนรวมเป็น สำคัญ		.426						
53. สิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำกิจกรรม ต่อสังคมคือ การที่ทุกคนเห็น ความสำคัญในกิจกรรมการทำ ประโยชน์ต่อสังคม		.730						
54. ท่านกล่าวชื่นชมเพื่อนปิดไฟ ปิด เครื่องปรับอากาศก่อนออกจาก ห้องเรียน		.724						
55. เพื่อนของท่านสนับสนุนเปิด โอกาสให้ท่านได้แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นในการทำงานร่วมกัน		.771						

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
56. ท่านคิดว่าการพูดจากับผู้อื่นด้วยเสียงดัง แสดงถึงการมีอำนาจ		.546						
57. ท่านยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ที่มีเหตุผลในการใช้ของส่วนรวม		.655						
58. ท่านรู้ว่าตนเองมีความสามารถและความถนัดในเรื่องใดและจะทำเรื่องนั้นให้สำเร็จในการช่วยเหลือสังคมส่วนรวม		.621						
59. ท่านชอบทำงานเป็นกลุ่ม หรือหมู่คณะเพราะทำให้ทุกคนมีความรักความสามัคคี		.117						
60. ท่านจะรู้สึกโกรธ เมื่อสมาชิกในกลุ่มไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของท่าน		.118						
61. ท่านปฏิบัติตามกฎของมหาวิทยาลัย/สถาบัน และสังคม			.690					
62. ท่านมีความตรงต่อเวลาในการใช้ของส่วนรวม			.666					
63. ท่านมีข้อกำหนดและเป้าหมายในการทำกิจกรรมต่อส่วนรวมอย่างชัดเจน			.506					
64. ท่านไม่นำของส่วนรวมมาใช้เป็นของใช้ส่วนตัว			.645					
65. ท่านทำงานหรืออ่านหนังสือในนาที่สูญหาย			.566					

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
66. ท่านเชื่อว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมจิต สาธารณะของสถาบันการศึกษา จะ นำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดี			.747					
67. ท่านคิดว่าควรทำกิจกรรมที่เป็น ของตนเองให้เสร็จก่อนที่จะทำ กิจกรรมเพื่อส่วนรวม			.759					
68. ท่านจะยอมแพ้เมื่อเจออุปสรรคใน การทำกิจกรรมร่วมกัน			.764					
69. ท่านทำตามอย่างเพื่อนตลอดเวลา			.607					
70. ท่านมีการกำหนดหลักเกณฑ์และ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน			.082					
71. ท่านชี้แจงข้อบังคับและระเบียบ ต่าง ๆ ให้บุคคลอื่นรับทราบก่อนเข้า ร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม			.103					
72. ท่านวางแผนล่วงหน้าในการใช้ ของส่วนรวม			.084					
73. ท่านมีการประสานงานกับ หน่วยงานอื่นเพื่อจัดกิจกรรมเพื่อ ประโยชน์ต่อสังคม			.594					
74. ท่านส่งเสริมให้บุคคลในสังคมงาน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำ ประโยชน์ต่อสังคม			.540					
75. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรมขึ้นภายในมหาวิทยาลัย/สถาบัน เพื่อช่วยเหลือสังคม			.547					

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
76. ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อไปร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม				.593				
77. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนหรือสังคม เช่น ช่วยจัด งานวันเด็ก เลี้ยงอาหารมอบรางวัลของขวัญ ฯลฯ				.639				
78. เมื่อมีโอกาส ท่านจะอาสาไปอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป และนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ ตามโอกาส				.538				
79. ท่านรับอาสาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคม				.723				
80. ท่านให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมสังคม				.750				
81. ท่านสามารถรณรงค์ร่วมกับผู้อื่นในการทำ กิจกรรมเพื่อสังคม				.540				
82. ท่านร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง				.274				
83. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย / สถาบัน				.271				
84. ท่านชักชวนเพื่อนๆ ไปร่วมกิจกรรมของชุมชน สังคม				.353				
85. ท่านพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับคนอื่นในการทำกิจกรรมสาธารณะ						.062		

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
86. เมื่อมีปัญหา ท่านจะพยายาม ค้นหาสาเหตุและวิธีการ แก้ปัญหา โดยการใช้เหตุผล						.100		
87. ท่านค้นหาข้อมูลในการทำ กิจกรรมเพื่อส่วนรวมในทุกสื่อข้อมูล						.086		
88. ท่านให้ความสำคัญกับการศึกษา สิ่งใหม่ ๆ ในแนวทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม						.142		
89. ท่านร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับบุคคลที่เกี่ยวข้องถึงสภาพ ปัญหาสังคมและร่วมกันหาแนว ทางแก้ไข						.572		
90. ท่านแสดงความคิดเห็นถึงข้อดี- ข้อจำกัดในการช่วยเหลือสังคม						.655		
91. ท่านพิจารณาไตร่ตรอง ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาและทำ ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม						.606		
92. เพื่อน ๆ ให้เกียรติและขอคำ ปรึกษาหารือจากท่านเมื่อต้อง ตัดสินใจทำกิจกรรมกลุ่ม						.740		
93. ท่านจะไปแลกเปลี่ยนความรู้กับ เพื่อนในการทำกิจกรรมเมื่อมีโอกาส						.694		
94. ท่านบันทึกและเผยแพร่แนวทาง ในการทำกิจกรรมจิตสาธารณะต่อ สังคม						.643		
95. ท่านรู้สึกกระตือรือร้นในการ ค้นพบแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการ กับปัญหาของส่วนรวม						.531		

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปร	เมทริกซ์น้ำหนักองค์ประกอบ								
	1	2	3	4	5	6	7	8	
96. ท่านจัดเก็บบันทึกกิจกรรมเป็นหมวดหมู่						.518			

จากตาราง 8 พบว่า ผลการวิเคราะห์น้ำหนักองค์ประกอบ (Rotated component matrix) หรือน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถแบ่งได้เป็น 8 องค์ประกอบ รวมทั้งสิ้น 72 ตัวชี้วัดดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 จำนวนตัวชี้วัดองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบจิตสาธารณะ	จำนวนตัวชี้วัด
1	11
2	9
3	8
4	10
5	8
6	9
7	9
8	8
รวมทั้งสิ้น	72

จากตาราง 9 พบว่า จิตสาธารณะมีพฤติกรรมที่เป็นตัวชี้วัด รวมทั้งสิ้น 72 ตัวชี้วัด โดยองค์ประกอบที่ 1 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 11 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 9 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 8 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 4 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 10 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 5 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 8 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 6 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 9 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 7 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 9 ตัวชี้วัดและองค์ประกอบที่ 8 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 8 ตัวชี้วัด คำนวณน้ำหนักตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบแสดงในตาราง 10 - 17

ตาราง 10 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่ 1

ตัวชี้วัดที่	ลักษณะตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก ตัวชี้วัด
1	ท่านสามารถสร้างข้อตกลงร่วมกับเพื่อนหรือสมาชิกในกลุ่มในการร่วม แก้ปัญหาของส่วนรวม	.642
2	ท่านสามารถวางแผนกับเพื่อนหรือสมาชิกในกลุ่มเพื่อปรับปรุง สภาพแวดล้อมสถานที่สาธารณะ	.639
3	ท่านตระหนักและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ	.622
4	ท่านมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดกิจกรรมสาธารณะ เช่น การปลูกป่า สาธารณะ	.644
5	ท่านมีการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม	.628
6	ท่านคิดว่าการดูแลรักษาของใช้และสถานที่ส่วนรวมของมหาวิทยาลัย เป็นหน้าที่ของแม่บ้านประจำตึก ท่านจึงไม่สนใจ	.609
7	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางที่จะดำเนินไปเพื่อกิจกรรมสังคม	.570
8	ท่านมีความคิดริเริ่มที่ดีต่อการแก้ปัญหาในสังคม	.668
9	ท่านสร้างข้อตกลงร่วมกันกับเพื่อนหรือสมาชิกในกลุ่มในการ จัดการความขัดแย้ง	.639
10	ท่านมองโลกในแง่ดี คิดบวกอยู่เสมอ	.617
11	ท่านนำเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหาต่อส่วนรวมที่แปลกใหม่ได้ อย่างหลากหลาย	.554
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		13.687
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance)		14.257

จากตาราง 10 พบว่า จิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย 11 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.570 ถึง 0.639 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 13.687 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) = 14.257 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 11 ตัวชี้วัด ที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดได้ ร้อยละ 14.257 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับตัวชี้วัดอื่น ๆ แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

ตาราง 11 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่ 2

ตัวชี้วัดที่	ลักษณะตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก ตัวชี้วัด
1	ท่านแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสถานที่ สาธารณะในมหาวิทยาลัย	.544
2	ท่านสนใจเข้าร่วมกิจกรรมสังคมเมื่อมีโอกาส	.574
3	ท่านแสดงความคิดเห็นโดยยึดประโยชน์ของส่วนรวม	.689
4	ท่านรับอาสาเพื่อทำกิจกรรมบางอย่างเพื่อส่วนรวม	.678
5	ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน	.544
6	ท่านช่วยเพื่อน ๆ ในการทำกิจกรรม แม้จะไม่ใช้หน้าที่ของตนเอง	.501
7	ท่านจะชี้แจงเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาสถานที่สาธารณะ	.716
8	เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนมักจะชวนให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรม	.717
9	ท่านจะจับจองพื้นที่ในสถาบัน เพื่อเป็นที่นั่งพักประจำกลุ่มตนเองและ เพื่อนสนิท	.533
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		9.844
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance)		10.254

จากตาราง 11 พบว่า จิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนัก
ตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.533 ถึง 0.717 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร
(Eigenvalues) เท่ากับ 9.844 ค่าร้อยละของความแปรปรวน(Percent of Variance) = 10.254 แสดงว่า
ตัวแปรทั้ง 9 ตัวชี้วัด ที่รวมกันบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและองค์ประกอบนี้สามารถอธิบาย
ความแปรปรวนของตัวชี้วัดได้ ร้อยละ 10.254 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร
(Eigenvalues) กับตัวประกอบอื่น ๆ แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 ผู้วิจัยตั้ง
ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี**

ตาราง 12 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่ 3

ตัวชี้วัดที่	ลักษณะตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก ตัวชี้วัด
1	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือต่อสังคม	.544
2	ท่านคิดว่ากิจกรรมและการเรียนมีความสำคัญทั้งคู่	.530
3	ท่านสนใจข่าวเกี่ยวกับปัญหาสังคม	.542
4	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถาบันการศึกษาที่ท่านเรียน	.577
5	ท่านบริจาคสิ่งของและทรัพย์สินให้กับสังคม	.727
6	ท่านเสียสละแรงกายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน	.708
7	ท่านยินดีจะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นทุกครั้งเมื่อมีโอกาส	.673
8	ท่านช่วยเหลือกิจการงานของมหาวิทยาลัย/สถาบันด้วยความสมัครใจ	.545
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		7.189
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance)		7.488

จากตาราง 12 พบว่า จิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.530 ถึง 0.727 โดย มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 7.189 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) = 7.49 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 8 ตัวชี้วัด ที่รวมกันบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดได้ ร้อยละ 7.488 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับตัวประกอบอื่น ๆ แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า **การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม**

ตาราง 13 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่ 4

ตัวชี้วัดที่	ลักษณะตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก ตัวชี้วัด
1	ท่านเต็มใจทำงานส่วนรวมตามที่คุณสอนได้มอบหมาย	.605
2	ท่านช่วยสถาบันประหยัดพลังงานโดยการเดินขึ้น ลง บันได ชั้นเดียว แทนการใช้ลิฟต์	.521
3	เมื่อท่านข้าวในโรงอาหารเสร็จแล้ว ท่านจะนำภาชนะไปวางในที่ที่เตรียมไว้ให้	.620
4	ท่านมั่นใจว่าจะคืนหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดได้ตรงตามกำหนดทุกครั้ง	.636
5	หากพบสิ่งของมีค่าถูกวางทิ้งไว้ ท่านจะนำไปประกาศหาเจ้าของทันที	.643
6	ท่านจะเก็บโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อยหลังเลิกเรียนทุกครั้ง เพื่อคนอื่นจะได้ใช้งานได้สะดวกต่อไป	.676
7	ท่านจะช่วยมหาวิทยาลัยฯ ประหยัดค่าไฟฟ้า โดยการปิดไฟปิดเครื่องปรับอากาศเมื่อออกจากห้องเรียนเป็นคนสุดท้าย	.619
8	ท่านกล้าที่จะเก็บขยะตามทางเดินบริเวณมหาวิทยาลัยฯ ไปทิ้งลงขยะเพื่อช่วยให้มหาวิทยาลัยฯ ดูสะอาดตา น่ามอง	.656
9	ท่านเชื่อว่าการเปลี่ยนมาใช้กระดาษรีไซเคิลเพื่อช่วยประหยัดทรัพยากร	.698
10	ท่านเชื่อว่าการเปลี่ยนมาใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก เพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน	.719
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		6.608
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance)		6.883

จากตาราง 13 พบว่า จิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัดมีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.521 ถึง 0.719 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 6.608 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) เท่ากับ 6.883 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 10 ตัวชี้วัด ที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดได้ ร้อยละ 6.883 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับตัวชี้วัดอื่น ๆ แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 4 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

ตาราง 14 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่ 5

ตัวชี้วัดที่	ลักษณะตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก ตัวชี้วัด
1	ท่านไม่เอาเปรียบหรือสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น	.685
2	ท่านรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	.666
3	สิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำกิจกรรมต่อสังคมคือ การที่ทุกคนเห็น ความสำคัญในกิจกรรมการทำประโยชน์ต่อสังคม	.542
4	ท่านรับอาสาเพื่อทำกิจกรรมบางอย่างเพื่อส่วนรวม	.577
5	ท่านรู้สึกเบียดเบียนในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน	.727
6	ท่านช่วยเพื่อน ๆ ในการทำกิจกรรม แม้จะไม่ใช่งานของตนเอง	.708
7	ท่านจะชี้แจงเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจเกี่ยวกับการดูแลรักษาสถานที่ สาธารณะ	.673
8	เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนมักจะชวนให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรม	.545
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		6.237
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance)		6.497

จากตาราง 14 พบว่า จิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.542 ถึง 0.727 โดย มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 6.237 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) เท่ากับ 6.497 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 9 ตัวชี้วัด ที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดได้ ร้อยละ 6.497 เมื่อเทียบค่า ความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับตัวประกอบอื่น ๆ แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 5 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น

ตาราง 15 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่ 6

ตัวชี้วัดที่	ลักษณะตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก ตัวชี้วัด
1	ท่านมีความตรงต่อเวลาในการใช้ของส่วนรวม	.690
2	ท่านมีข้อกำหนดและเป้าหมายในการทำกิจกรรมต่อส่วนรวมอย่างชัดเจน	.666
3	ท่านไม่นำของส่วนรวมมาใช้เป็นของใช้ส่วนตัว	.506
4	ท่านแบ่งเวลาเพื่อทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ได้เสมอ	.645
5	ท่านเชื่อว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของสถาบันการศึกษา จะนำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดี	.566
6	ท่านมีความตรงต่อเวลาในการใช้ของส่วนรวม	.747
7	ท่านคิดว่าควรทำกิจกรรมที่เป็นของตนเองให้เสร็จก่อนที่จะทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม	.759
8	เมื่อเจออุปสรรคในการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ท่านมักจะหาทางออกร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่ม	.764
9	ท่านตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุผล	.607
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		6.004
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance)		6.255

จากตาราง 15 พบว่า จิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.506 ถึง 0.764 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 6.004 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) เท่ากับ 6.255 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 9 ตัวชี้วัด ที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดได้ ร้อยละ 6.255 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับตัวประกอบอื่น ๆ แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 6 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

ตาราง 16 น้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่ 7

ตัวชี้วัดที่	ลักษณะตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก ตัวชี้วัด
1	ท่านมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคม	.594
2	ท่านส่งเสริมให้บุคคลในสังคมงานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ต่อสังคม	.540
3	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มชมรมขึ้นภายในมหาวิทยาลัย/สถาบันเพื่อช่วยเหลือสังคม	.547
4	ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อไปร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม	.593
5	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนหรือสังคม เช่น ช่วยจัด งานวันเด็ก เลี้ยงอาหารมอบรางวัลของขวัญ ฯลฯ	.639
6	เมื่อมีโอกาส ท่านจะอาสาไปอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป และนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ	.538
7	ท่านรับอาสาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคม	.723
8	ท่านให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมสังคม	.750
9	ท่านสามารถรณรงค์ร่วมกับผู้อื่นในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม	.540
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		5.828
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance)		6.071

จากตาราง 16 พบว่า จิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.540 ถึง 0.750 โดย มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 5.828 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) เท่ากับ 6.071 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 9 ตัวชี้วัด ที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดได้ ร้อยละ 6.071 เมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับตัวประกอบอื่น ๆ แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 7 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ

ตาราง 17 แสดงค่าน้ำหนักตัวชี้วัดจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่ 8

ตัวชี้วัดที่	ลักษณะตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก ตัวชี้วัด
1	ท่านร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลที่เกี่ยวข้องถึงสภาพปัญหาสังคมและร่วมกันหาแนวทางแก้ไข	.572
2	ท่านแสดงความคิดเห็นถึงข้อดี-ข้อจำกัดในการช่วยเหลือสังคม	.655
3	ท่านพิจารณาไตร่ตรองข้อเสนอนะแนวทางแก้ปัญหและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	.606
4	เพื่อน ๆ ให้เกียรติและขอคำปรึกษาหรือจากท่านเมื่อต้องตัดสินใจทำกิจกรรมกลุ่ม	.740
5	ท่านจะไปแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนในการทำกิจกรรมเมื่อมีโอกาส	.694
6	ท่านบันทึกและเผยแพร่แนวทางในการทำกิจกรรมจิตสาธารณะต่อสังคม	.643
7	ท่านรู้สึกกระตือรือร้นในการค้นพบแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการกับปัญหาของส่วนรวม	.531
8	ท่านจัดเก็บบันทึกกิจกรรมเป็นหมวดหมู่	.518
ค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues)		4.120
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance)		4.292

จากตาราง 17 พบว่า จิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 8 ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.531 ถึง 0.740 โดย มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 4.120 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) เท่ากับ 4.292 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 9 ตัวชี้วัด ที่ร่วมกันบรรยายองค์ประกอบได้ดีที่สุดและองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวชี้วัดได้ ร้อยละ 4.292 เมื่อเทียบค่า ความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) กับตัวประกอบอื่น ๆ แล้วพบว่าองค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 8 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ด้วยสถิติเชิงบรรยาย ของ ตัวแปรสังเกตได้ของของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 แสดงการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ด้วยสถิติเชิงบรรยาย

ตัวแปรสังเกตได้	$\bar{X}$	S.D.	C.V.	S.K.	K.U.
QV	4.05	0.49	0.12	-0.09	0.35
QS	4.07	0.49	0.12	-0.02	0.23
QC	3.93	0.65	0.17	-0.53	0.24
QR	3.82	0.63	0.16	-0.08	0.23
QH	3.74	0.71	0.19	-0.22	0.09
QW	3.85	0.60	0.16	-0.20	0.13
QF	3.97	0.55	0.14	-0.22	0.28
QK	4.05	0.58	0.14	-0.54	0.94

จากตาราง 18 พบว่าตัวแปรสังเกตได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.74 ถึง 4.07) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .49 ถึง .71 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ยเนื่องจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวมีค่าไม่เกิน 1 เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) พบว่ามีการกระจายของข้อมูลไม่มาก (0.12 - 0.19) แสดงว่าข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันภายในกลุ่มเมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) หรือความไม่สมมาตรของการแจกแจงในภาพรวมพบว่าตัวแปรที่มีอยู่ในตัวแบบมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นลบ) แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -.02 ถึง -.54 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (Kurtosis) หรือความสูงของการแจกแจงพบว่าตัวแปรที่มีอยู่ในตัวแบบมีค่าเป็นบวกหรือสูงกว่าค่าความโด่งของโค้งปกติโดยมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง .09 ถึง .94 อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาค่าความเบ้และความโด่งพบว่าค่าความเบ้และความความโด่งมีความแตกต่างจากศูนย์เพียงเล็กน้อยแต่จัดว่าใกล้เคียงศูนย์ถือว่าตัวแปรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติดังนั้นจึงมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์หองค์ประกอบ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่และจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันมากเกินไปจนกลายเป็นตัวแปรเดียวกัน (Overlap variable) แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดต้องมีความสัมพันธ์กันในระดับพอดีโดยทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์หรือไม่ถ้าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันแสดงว่าไม่ม้องค์ประกอบร่วมและไม่มีประโยชน์ที่จะนำเมทริกซ์นั้นไปวิเคราะห์ (สุภมาศ อังศุโชติและคณะ. 2552: 97)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน แสดงในตาราง 19

ตาราง 19 แสดงค่าสหสัมพันธ์ขององค์ประกอบจิตสาธารณะ

	QV	QS	QC	QR	QH	QW	QF	QK
QV	1.000							
QS	.727*	1.000						
QC	.626*	.663*	1.000					
QR	.625*	.651*	.697*	1.000				
QH	.583*	.577*	.619*	.826*	1.000			
QW	.596*	.555*	.573*	.693*	.679*	1.000		
QF	.771*	.736*	.682*	.693*	.633*	.641*	1.000	
QK	.542*	.743*	.741*	.654*	.654*	.574*	.579*	1.000

Bartlett's Test of Sphericity = 4479.971df= 28 p-value < .001*

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = .881

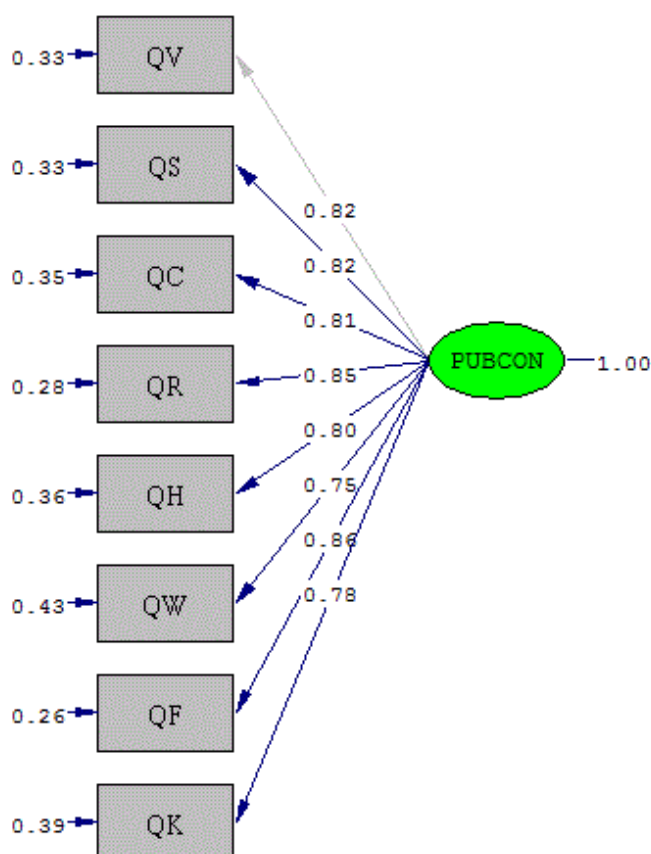
จากการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Correlation pearson product moment) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาซึ่งยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษาองค์ประกอบร่วมกันพบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ในภาพรวมพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ มีค่าไม่เกิน 0.80 ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้ มีระดับความสัมพันธ์ไม่สูงมากนักไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดอยู่บนองค์ประกอบร่วมกัน นอกจากนี้ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่า Bartlett's test of sphericity (มีค่าเท่ากับ 4479.971 ซึ่งตัวแบบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($p < 0.001$) นอกจากนี้ ยังพิจารณาได้จากค่าดัชนี Kaiser-meyer-olkin มีค่าเท่ากับ 0.881 ซึ่งเป็นค่าที่มากกว่า 0.80 โดยข้อเสนอของคิมและมุลเลอร์ที่ว่า ถ้าค่ามากกว่า 0.80 ข้อมูลเหมาะสมดีมากที่สุดที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ แต่ถ้าน้อยกว่า 0.50 ข้อมูลไม่เหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบ (วิลาวัลย์ มาคัม. 2549: 48; Kim; & Mucller. 1978:52) ผลการวิเคราะห์ทั้งหมดแสดงว่า ข้อมูลที่ได้เหมาะสมดีมากที่สุดที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ และตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันต่อไป

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรแฝงจิตสาธารณะซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 8 องค์ประกอบ คือ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น (QV) ความรัก ความเอื้ออาทร

และความสามัคคี (QS) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม (QC) การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (QR) การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น (QH) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (QW) การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ (QF) การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ (QK)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน สำหรับตัวแปรแฝงจิตสาธารณะครั้งแรกปรากฏตามภาพประกอบ 3

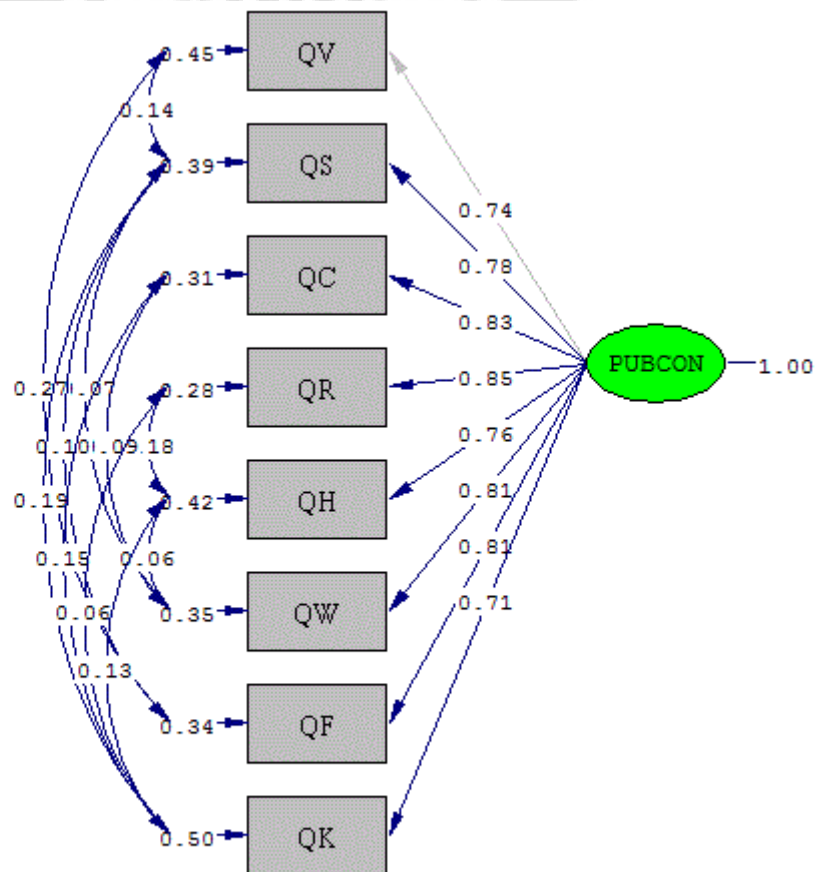

Chi-Square=791.34, df=20, P-value=0.00000, RMSEA=0.249

ภาพประกอบ 3 องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงจิตสาธารณะครั้งแรก

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสำหรับตัวแปรแฝงจิตสาธารณะครั้งแรกตามภาพประกอบ 3 พบว่า ค่าสถิติวัดความกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันที่กำหนดกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดพิจารณาได้จาก χ^2 เท่ากับ 791.34 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 20 โดยค่า χ^2 / df เท่ากับ 39.57 ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 2 มีค่าความน่าจะเป็น (P) 0.00001 ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.05 ค่า RMESA = 0.249 ซึ่งควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบเชิง

ยืนยันตามที่กำหนดยังไม่มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งโจเรสกอกและซอร์บอม (Joreskog; & Sorbom. 1993: 120 - 121) ได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบเชิงยืนยันว่า เริ่มต้นไม่จำเป็นต้องถูกต้องหรือกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เสมอไป ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวิจัยไม่พอเพียงที่จะสนับสนุนในสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน ในกรณีนี้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาหาโมเดลที่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อให้ได้โมเดลที่มีค่าพารามิเตอร์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติอย่างแท้จริงมีความเป็นไปได้ทางทฤษฎีและมีความเที่ยงตรงพอที่จะสามารถนำไปทดสอบโมเดลเชิงสาเหตุในขั้นต่อไปได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงปรับโมเดลใหม่โดยอาศัยเหตุผลเชิงทฤษฎีประกอบค่าดัชนีปรับแต่งโมเดล (Model modification indices) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังตาราง 21 เพื่อแสดงการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโดยรวมหลังจากการปรับแก้โมเดลเพื่อให้มีความสอดคล้องกลมกลืน (model fit) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ ภาพประกอบ 5 แสดงการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโดยรวมหลังจากการปรับแก้โมเดล

Chi-Square=9.27, df=9, P-value=0.41313, RMSEA=0.007

ภาพประกอบ 4 องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงจิตสาธารณะครั้งสุดท้าย

ผลการวิเคราะห์ตามภาพประกอบ 4 พบว่าค่าสถิติวัดความสอดคล้องขององค์ประกอบเชิงยืนยัน ค่าสถิติวัดความกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยัน ตัวแปรแฝงจิตสาธารณะที่ปรับปรุงกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดพิจารณาได้จาก χ^2 เท่ากับ 9.27 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 9 โดยค่า χ^2 / df เท่ากับ 1.03 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่าความน่าจะเป็น (P) เท่ากับ 0.41313 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่า 1.00 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่า 0.99 ซึ่งดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ (RMR) มีค่า 0.0031 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) มีค่า 0.007 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและค่า Critical N มีค่า 1453.28 ซึ่งมากกว่า 200 (สุภมาศ อังสุโชติ; และคณะ. 2552: 22 - 24) จึงแสดงให้เห็นว่าสามารถยอมรับโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันตามที่กำหนดได้มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีผลการประมาณค่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ขององค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงจิตสาธารณะ

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา	ตัวแบบก่อนปรับ		ตัวแบบหลังปรับ	
χ^2 / df	ไม่เกิน 2	39.57	×	1.03	✓
p-value	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	0.00000	×	0.41313	✓
NFI	มากกว่า 0.90	0.90	✓	1.00	✓
CFI	มากกว่า 0.90	0.90	✓	1.00	✓
IFI	มากกว่า 0.90	0.90	✓	1.00	✓
GFI	มากกว่า 0.90	0.76	×	1.00	✓
AGFI	มากกว่า 0.90	0.57	×	0.99	✓
RMSEA	ต่ำกว่า .50	0.249	×	0.007	✓
RMR	เข้าใกล้ศูนย์	0.021	×	0.0031	✓
CN	มากกว่า 200	31.04	×	1453.28	✓

× หมายถึงไม่ผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบ

✓ หมายถึงผ่านเกณฑ์ผลการทดสอบดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องและความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สุภมาศ อังสุโชติ และคณะ. 2552: 22 - 24)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันขององค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงจิต
 สาธารณะด้วยโปรแกรมลิสเรล ปรากฏด้วยค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังปรากฏ
 ตามตาราง 21

ตาราง 21 ผลการประมาณค่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงจิตสาธารณะ

องค์ประกอบ	ค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ	SE	t	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ มาตรฐาน	R ²
QV	1.00	-	-	0.82	0.67
QS	1.00	0.04	24.35**	0.82	0.67
QC	1.30	0.05	23.73**	0.81	0.65
QR	1.32	0.05	25.61*	0.85	0.72
QH	1.40	0.06	23.43**	0.80	0.64
QW	1.13	0.05	21.45**	0.75	0.57
QF	1.19	0.05	26.23**	0.86	0.74
QK	1.12	0.05	22.51**	0.78	0.61

** หมายถึง นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (t-value $\geq$ 2.58)

จากตาราง 21 พิจารณาจากค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardize factor loading) พบว่า มีค่าเกินกว่า .50 ทุกองค์ประกอบ มีค่าตั้งแต่ 0.75 – 0.86 ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมากที่สุด คือ การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ (QF) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.86 รองลงมาคือ การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (QR) มีค่าเท่ากับ 0.85 และน้อยที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (QW) มีค่าเท่ากับ 0.75 เมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) และค่าสถิติ t พบว่า แตกต่างจาก 0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่า R² ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วนความแปรผันระหว่างตัวแปรสังเกตได้กับองค์ประกอบร่วม (Communalities) พบว่า การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ (QF) มีค่า R² มากที่สุด เท่ากับ 0.74 รองลงมาคือ การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (QR) มีค่าเท่ากับ 0.72 และน้อยที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (QW) มีค่าเท่ากับ 0.57

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจิตสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีการศึกษาและผลการศึกษาตามลำดับดังนี้

2.1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของในด้านจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีเนย์แมน (Neyman allocations) (Cochran. 1977: 113) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของนิสิตในแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งสิ้น 300 คน โดยเก็บแบบสอบถามในแต่ละสาขาวิชา ซึ่งผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 300 ชุดได้คืนมา 300 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยได้จำแนกตามจำนวนนิสิตในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและแสดงค่าจำนวนร้อยละ ดังแสดงในตาราง 22

ตาราง 22 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	8,847	148	49.33
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	4,376	62	20.67
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	6,223	90	30.00
รวม	19,446	300	100.00

จากตาราง 22 แสดงว่า นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีทั้งหมด 300 คน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นนิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 49.33 เป็นนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 20.67 และเป็นนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 30.00

2.2 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมีรายละเอียดการทดสอบดังนี้

การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะ 8 องค์ประกอบ ดังแสดงในตาราง 23 ถึง ตาราง 24

ตาราง 23 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อที่	องค์ประกอบจิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ระดับจิต สาธารณะ
การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึง						
1.	ปัญหาที่เกิดขึ้น ท่านสามารถสร้างข้อตกลงร่วมกับ เพื่อนหรือสมาชิกในกลุ่มในการร่วม แก้ปัญหาของส่วนรวม	4.18	.758	26.900	.001	มาก
2.	ท่านสามารถวางแผนกับเพื่อนหรือ สมาชิกในกลุ่มเพื่อปรับปรุง สภาพแวดล้อมสถานที่สาธารณะ	3.53	.905	10.082	.001	มาก
3.	ท่านตระหนักและคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมเป็นสำคัญ	4.05	.706	25.832	.001	มาก
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิด กิจกรรมสาธารณะ เช่น การปลูกป่า สาธารณะ	3.26	1.804	4.102	.001	ปานกลาง
5.	ท่านมีการรับรู้และตระหนักถึงปัญหา ที่เกิดขึ้นในสังคม	3.88	.737	20.601	.001	มาก
6.	ท่านคิดว่าการดูแลรักษาของใช้และ สถานที่ส่วนรวมของมหาวิทยาลัย เป็นหน้าที่ของแม่บ้านประจำตึก ท่าน จึงไม่สนใจ	2.30	.890	-13.695	.703	น้อย
7.	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง ที่จะดำเนินไปเพื่อกิจกรรมสังคม	3.44	.726	10.411	.001	ปานกลาง
8.	ท่านมีความคิดริเริ่มที่ดีต่อการ แก้ปัญหาในสังคม	3.62	.769	13.886	.001	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบจิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ระดับจิต สาธารณะ
9.	ท่านสร้างข้อตกลงร่วมกันกับเพื่อน หรือสมาชิกในกลุ่มในการจัดการ ความขัดแย้ง	3.91	.735	21.508	.001	มาก
10.	ท่านมองโลกในแง่ดี คิดบวกอยู่เสมอ	3.87	.603	24.900	.001	มาก
11.	ท่านนำเสนอทางเลือกในการ แก้ปัญหาต่อส่วนรวมที่แปลกใหม่ได้ อย่างหลากหลาย ความรัก ความเอื้ออาทรและความ สามัคคี	3.63	.699	15.619	.001	มาก
12.	ท่านแสดงความคิดเห็นในการจัด กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสถานที่ สาธารณะในมหาวิทยาลัย	3.51	.706	12.597	.001	มาก
13.	ท่านสนใจเข้าร่วมกิจกรรมสังคมเมื่อมี โอกาส	3.80	.666	20.721	.001	มาก
14.	ท่านแสดงความคิดเห็นโดยยึด ประโยชน์ของส่วนรวม	4.16	.660	30.433	.001	มาก
15.	ท่านรับอาสาเพื่อทำกิจกรรมบางอย่าง เพื่อส่วนรวม	3.56	.854	11.219	.001	มาก
16.	ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายในการทำกิจกรรม กลุ่มร่วมกัน	2.94	1.073	-.915	.361	ปานกลาง
17.	ท่านช่วยเพื่อน ๆ ในการทำกิจกรรม แม้จะไม่ใชหน้าที่ของตนเอง	3.93	.750	21.338	.001	มาก
18.	ท่านจะชี้แจงเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ เกี่ยวกับการดูแลรักษาสถานที่ สาธารณะ	3.68	.863	13.707	.001	มาก
19.	เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนมักจะชวน ให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรม	3.87	.757	19.991	.001	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบจิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ระดับจิต สาธารณะ
20.	ท่านจะจับจองพื้นที่ในสถาบัน เพื่อเป็นที่นั่งพักประจำกลุ่มตนเองและเพื่อนสนิท	3.20	1.298	2.668	.008	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม						
21.	ท่านมีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ ต่อสังคม	3.79	.802	16.988	.001	มาก
22.	ท่านคิดว่ากิจกรรมและการเรียนมีความสำคัญทั้งคู่	4.07	.823	22.596	.001	มาก
23.	ท่านสนใจข่าวเกี่ยวกับปัญหาสังคม	3.84	.825	17.700	.001	มาก
24.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถาบันการศึกษาที่ท่านเรียน	4.01	.659	26.444	.001	มาก
25.	ท่านบริจาคสิ่งของและทรัพย์สินให้กับสังคม	3.59	.831	12.295	.001	มาก
26.	ท่านเสียสละแรงกายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยไม่หวังผลตอบแทน	4.01	.731	23.997	.001	มาก
27.	ท่านยินดีจะให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นทุกครั้งเมื่อมีโอกาส	3.99	.734	23.370	.001	มาก
28.	ท่านช่วยเหลือกิจการงานของมหาวิทยาลัย/สถาบัน ด้วยความสมัครใจ	4.02	.740	23.863	.001	มาก
ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ						
29.	ท่านเต็มใจทำงานส่วนรวมตามที่ผู้สอนได้มอบหมาย	4.00	.741	23.387	.001	มาก
30.	ท่านช่วยสถาบันประหยัดพลังงานโดยการเดินขึ้น ลง บันได ชั้นเดียวแทนการใช้ลิฟต์	4.04	.730	24.662	.001	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบจิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ระดับจิต สาธารณะ
31.	เมื่อทานข้าวในโรงอาหารเสร็จแล้ว ท่านจะนำภาชนะไปวางในที่ที่เตรียม ไว้ให้	4.19	.744	27.623	.001	มาก
32.	ท่านมั่นใจว่าจะคืนหนังสือที่ยืมจาก ห้องสมุดได้ตรงตามกำหนดทุกครั้ง	4.06	.752	24.427	.001	มาก
33.	หากพบสิ่งของมีค่าถูกวางทิ้งไว้ ท่าน จะนำไปประกาศหาเจ้าของทันที	3.92	.786	20.189	.001	มาก
34.	ท่านจะเก็บโต๊ะเก้าอี้ให้เรียบร้อยหลัง เลิกเรียนทุกครั้ง เพื่อคนอื่นจะได้ใช้ งานได้สะดวกต่อไป	4.02	.769	22.892	.001	มาก
35.	ท่านจะช่วยมหาวิทยาลัยฯ ประหยัด ค่าไฟฟ้า โดยการปิดไฟปิด เครื่องปรับอากาศเมื่อออกจาก ห้องเรียนเป็นคนสุดท้าย	4.01	.731	23.836	.001	มาก
36.	ท่านกล้าที่จะเก็บขยะตามทางเดิน บริเวณมหาวิทยาลัยฯ ไปทิ้งลงขยะ เพื่อช่วยให้มหาวิทยาลัยฯ ดูสะอาดตา น่ามอง	3.87	.822	18.336	.001	มาก
37.	ท่านเชื่อว่าการเปลี่ยนมาใช้กระดาษรี ไซเคิลเพื่อช่วยประหยัดทรัพยากร	4.06	.776	23.586	.001	มาก
38.	ท่านเชื่อว่าการเปลี่ยนมาใช้ถุงผ้าแทน ถุงพลาสติก เพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน	4.00	.747	23.009	.001	มาก
39.	การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น ท่านไม่เอาเปรียบหรือสร้างความ เดือดร้อนให้ผู้อื่น	4.14	.598	33.129	.001	มาก
40.	ท่านรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.03	.589	30.396	.001	มาก
41.	สิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำกิจกรรมต่อ สังคมคือ การที่ทุกคนเห็นความสำคัญ ในกิจกรรมการทำประโยชน์ต่อสังคม	3.94	.689	23.559	.001	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบจิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ระดับจิต สาธารณะ
42.	ท่านรับอาสาเพื่อทำกิจกรรมบางอย่าง เพื่อส่วนรวม	3.68	.752	15.653	.001	มาก
43.	ท่านรู้สึกเบื่อบ่อยในการทำกิจกรรม กลุ่มร่วมกัน	2.90	1.065	-1.627	.105	ปานกลาง
44.	ท่านช่วยเพื่อน ๆ ในการทำกิจกรรม แม้จะไม่ใช่งานที่ของตนเอง	3.95	.772	21.311	.001	มาก
45.	ท่านจะชี้แจงเมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ เกี่ยวกับการดูแลรักษาสถานที่ สาธารณะ	3.54	.893	10.406	.001	มาก
46.	เมื่อมีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนมักจะชวน ให้ท่านเข้าร่วมกิจกรรม การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน	3.89	.730	21.115	.001	มาก
47.	ท่านมีความตรงต่อเวลาในการใช้ของ ส่วนรวม	4.09	.722	26.079	.001	มาก
48.	ท่านมีข้อกำหนดและเป้าหมายในการ ทำกิจกรรมต่อส่วนรวมอย่างชัดเจน	3.92	.729	21.778	.001	มาก
49.	ท่านไม่นำของส่วนรวมมาใช้เป็นของ ใช้ส่วนตัว	4.09	.777	24.294	.001	มาก
50.	ท่านแบ่งเวลาเพื่อทำกิจกรรมบำเพ็ญ ประโยชน์ได้เสมอ	3.86	.806	18.487	.001	มาก
51.	ท่านเชื่อว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมจิต สาธารณะของสถาบันการศึกษา จะ นำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดี	3.97	.679	24.834	.001	มาก
52.	ท่านมีความตรงต่อเวลาในการใช้ของ ส่วนรวม	4.01	.620	28.211	.001	มาก
53.	ท่านคิดว่าควรทำกิจกรรมที่เป็นของ ตนเองให้เสร็จก่อนที่จะทำกิจกรรม ของส่วนรวม	3.69	.811	14.669	.001	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบจิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ระดับจิต สาธารณะ
54.	เมื่อเจออุปสรรคในการทำกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์ ท่านมักจะหา ทางออกร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่ม	3.83	.743	19.275	.001	มาก
55.	ท่านตัดสินใจโดยใช้หลักเหตุผล การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงเครือข่ายความ ร่วมมือ	3.94	.743	21.922	.001	มาก
56.	ท่านมีการประสานงานกับหน่วยงาน อื่นเพื่อจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อ สังคม	3.58	.887	11.261	.001	มาก
57.	ท่านส่งเสริมให้บุคคลในสังคมงานได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ ต่อสังคม	3.61	.829	12.672	.001	มาก
58.	ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมความ พร้อมเพื่อไปร่วมกิจกรรมเพื่อ ช่วยเหลือสังคม	3.46	.874	9.178	.001	มาก
59.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มชมรม ขึ้นภายในมหาวิทยาลัย/สถาบัน เพื่อ ช่วยเหลือสังคม	3.22	1.039	3.611	.001	ปานกลาง
60.	ท่านเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนหรือสังคม เช่น ช่วยจัด งานวันเด็ก เลี้ยงอาหาร มอบรางวัลของขวัญ ฯลฯ	3.43	1.004	7.417	.001	ปานกลาง
61.	เมื่อมีโอกาส ท่านจะอาสาไปอบรมให้ ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป และนักเรียนตามโรงเรียน ต่าง ๆ	3.39	.966	6.931	.001	ปานกลาง
62.	ท่านรับอาสาจัดกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคม	3.52	.912	9.872	.001	มาก
63.	ท่านให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมสังคม	3.69	.822	14.534	.001	มาก

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อที่	องค์ประกอบจิตสาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	t	p	ระดับจิต สาธารณะ
64.	ท่านสามารถทรงรณรงค์ร่วมกับผู้อื่นใน การทำกิจกรรมเพื่อสังคม การมีองค์ความรู้และ ความสามารถในการแสวงหา ความรู้	3.63	.869	12.553	.001	มาก
65.	ท่านร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับบุคคลที่เกี่ยวข้องถึงสภาพ ปัญหาสังคมและร่วมกันหาแนว ทางแก้ไข	3.59	.962	10.625	.001	มาก
66.	ท่านแสดงความคิดเห็นถึงข้อดี- ข้อจำกัดในการช่วยเหลือสังคม	3.58	.848	11.845	.001	มาก
67.	ท่านพิจารณาไตร่ตรองข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ปัญหาและทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อสังคม	3.61	.920	11.545	.001	มาก
68.	เพื่อน ๆ ให้เกียรติและขอคำ ปรึกษาหารือจากท่านเมื่อต้อง ตัดสินใจทำกิจกรรมกลุ่ม	3.52	.848	10.694	.001	มาก
69.	ท่านจะไปแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ในการทำกิจกรรมเมื่อมีโอกาส	3.50	.887	9.834	.001	มาก
70.	ท่านบันทึกและเผยแพร่แนวทางใน การทำกิจกรรมจิตสาธารณะต่อสังคม	3.35	1.058	5.786	.001	ปานกลาง
71.	ท่านรู้สึกกระตือรือร้นในการค้นพบ แนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการกับ ปัญหาของส่วนรวม	3.53	.886	10.294	.001	มาก
72.	ท่านจัดเก็บบันทึกกิจกรรมเป็น หมวดหมู่	3.50	.976	8.811	.001	มาก

จากตาราง 23 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนใหญ่มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์เกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 6 ที่พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับน้อยและต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อ 4, 16, 20,

43, 59, 60, 61 และ 70 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจิตสาธารณะในระดับปานกลาง และต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยรวมในแต่ละด้านขององค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	SD	t	p	ระดับ จิตสาธารณะ
การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึง ปัญหาที่เกิดขึ้น (QV)	3.60	.993	26.251	.001	มาก
ความรัก ความเอื้ออาทรและความ สามัคคี (QS)	3.62	.495	21.943	.001	มาก
การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม (QC)	3.91	.495	36.814	.001	มาก
ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (QR)	4.01	.436	40.271	.001	มาก
การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น (QH)	3.75	.392	33.451	.001	มาก
การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (QW)	3.93	.361	44.649	.001	มาก
การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและ เชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ(QF)	3.50	.607	14.320	.001	มาก
การมีองค์ความรู้และความสามารถ ในการแสวงหาความรู้ (QK)	3.73	.297	14.307	.001	มาก
รวม	3.75	.509	29.000	.001	มาก

จากตาราง 24 พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยรวมในแต่ละด้านขององค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกด้าน อยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์

การพิจารณาคัดเลือกกลุ่มประชากรเพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะดำเนินการคัดเลือกจากการพิจารณา ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะ และการทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะ ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาในองค์ประกอบที่ 7 ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ ดังแสดงในตาราง 25 - 27

ตาราง 25 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละตัวชี้วัดและโดยรวมทุกตัวชี้วัด
ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ จำแนกตามสาขาวิชา

ตัวชี้วัดจิตสาธารณะ	สาขาวิชา								
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (n = 148)			วิทยาศาสตร์สุขภาพ (n = 62)			วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (n = 90)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิต สาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิต สาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิต สาธารณะ
56. ท่านมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อจัดกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคม	3.08	0.99	ปานกลาง	3.26	0.92	ปานกลาง	3.96	0.77	มาก
57. ท่านส่งเสริมให้บุคคลในสังคมงานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ต่อสังคม	3.22	0.95	ปานกลาง	3.45	0.82	ปานกลาง	3.96	0.79	มาก
58. ท่านมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมเพื่อไปร่วมกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม	3.02	0.95	ปานกลาง	3.23	0.93	ปานกลาง	3.84	0.80	มาก
59. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มชมรมขึ้นภายในมหาวิทยาลัย/สถาบัน เพื่อช่วยเหลือสังคม	2.78	1.04	ปานกลาง	3.10	1.00	ปานกลาง	3.62	1.01	มาก
60. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนหรือสังคม เช่น ช่วยจัดงานวันเด็ก เลี้ยงอาหารมอบรางวัลของขวัญ ฯลฯ	3.05	.99	ปานกลาง	3.39	1.06	ปานกลาง	3.84	0.93	มาก

ตาราง 25 (ต่อ)

ตัวชี้วัดจิตสาธารณะ	สาขาวิชา								
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (n = 148)			วิทยาศาสตร์สุขภาพ (n = 62)			วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (n = 90)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิต สาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิต สาธารณะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับจิต สาธารณะ
61. เมื่อมีโอกาส ท่านจะอาสาไปอบรมให้ความรู้ ด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป และนักเรียนตาม โรงเรียนต่าง ๆ	3.07	1.00	ปานกลาง	3.19	1.08	ปานกลาง	3.71	0.90	มาก
62. ท่านรับอาสาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อ ช่วยเหลือสังคม	3.17	0.99	ปานกลาง	3.45	0.97	ปานกลาง	3.70	0.90	มาก
63. ท่านให้ความร่วมมือแก่หน่วยงานต่าง ๆ ในการ ทำกิจกรรมสังคม	3.40	0.93	ปานกลาง	3.58	0.73	มาก	3.92	0.81	มาก
64. ท่านสามารถรณรงค์ร่วมกับผู้อื่นในการทำ กิจกรรมเพื่อสังคม	3.43	0.91	ปานกลาง	3.52	0.90	มาก	3.81	0.88	มาก
รวมทุกตัวชี้วัด	3.13	0.97	ปานกลาง	3.35	0.93	ปานกลาง	3.81	0.86	มาก

จากตาราง 25 แสดงว่า นิสิตที่เรียนอยู่ในสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีระดับจิตสาธารณะด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละตัวชี้วัด พบว่าทุกตัวชี้วัดมีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง

นิสิตที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีระดับจิตสาธารณะด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละตัวชี้วัด พบว่าตัวชี้วัดในข้อ 56 – 62 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในข้อ 63 – 64 มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก

นิสิตที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีระดับจิตสาธารณะด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละตัวชี้วัด พบว่าทุกตัวชี้วัดมีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมาก

ตาราง 26 การเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือโดยรวมทุกตัวชี้วัด จำแนกตามสาขาวิชา

ตัวชี้วัด จิตสาธารณะ	สาขาวิชา	n	$\bar{X}$	S.D.	F	p
qf56	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	3.08	.993	26.037	.001*
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.26	.922		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.96	.778		
qf57	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	3.22	.959	19.621	.001*
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.45	.823		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.96	.792		
qf58	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	3.02	.951	23.512	.001
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.23	.931		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.84	.806		
qf59	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	2.78	1.042	19.016	.001*
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.10	1.003		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.62	1.012		
qf60	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	3.05	.995	17.804	.001*
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.39	1.061		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.84	.935		

ตาราง 26 (ต่อ)

ตัวชี้วัด จิตสาธารณะ	สาขาวิชา	n	$\bar{X}$	S.D.	F	p
qf61	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	3.07	1.001	12.153	.001*
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.19	1.084		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.71	.902		
qf62	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	3.17	.992	8.701	.001*
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.45	.970		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.70	.905		
qf63	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	3.40	.939	12.153	.001*
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.58	.737		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.92	.810		
qf64	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	3.43	.919	8.701	.001*
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.52	.901		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.81	.886		
รวมทุกตัวชี้วัด	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	148	3.08	.993	26.037	.001*
	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	3.26	.922		
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	3.96	.778		

จากตาราง 26 แสดงว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน มีระดับจิตสาธารณะโดยรวมทุกตัวชี้วัดและในแต่ละตัวชี้วัด ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือแตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 27

ตาราง 27 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	$\bar{X}$	มนุษยศาสตร์และ วิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี		
		สังคมศาสตร์	3.13	3.35
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3.13			*
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.35			*
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.81			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 แสดงว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ นิสิตที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กับ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีระดับจิตสาธารณะในด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการสร้างกิจกรรมฝึกอบรมฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนั้น ผู้วิจัยได้เลือกองค์ประกอบด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือมาพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 8 ด้าน พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบที่ 7 ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ (QF) นั้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.50 (ตาราง 24) และพิจารณาเลือกสาขาวิชาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม โดยพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัดและโดยรวมทุกตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 7 ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อทำการทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ จำแนกตามสาขาวิชา ยังพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ นิสิตที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กับ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีระดับจิตสาธารณะในด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 25 – 27) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนากิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมสำหรับนิสิตที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ใช้เวลาในการฝึกอบรมทั้งสิ้น 4 วัน ดังนี้ (ภาคผนวก ค)

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมฝึกอบรม

เพื่อให้ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เข้ารับการฝึกอบรมตามกิจกรรมนี้เป็นผู้ที่มีความรู้เจตคติและทักษะการปฏิบัติตนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการของกิจกรรมฝึกอบรม

การสร้างกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมสำหรับนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเป็นการเฉพาะโดยมีหลักการดังนี้

1. เป็นกิจกรรมฝึกอบรมที่เน้นเสริมสร้างความรู้เจตคติและทักษะการปฏิบัติงานแก่นิสิตเพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานต่อไปในอนาคต
2. เป็นกิจกรรมฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินงานของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เป็นกิจกรรมฝึกอบรมที่ได้มาจากการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 พบว่า ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือส่งผลมากต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ

เนื้อหาของกิจกรรมอบรม

เนื้อหาของการสร้างกิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมมีดังนี้ หัวข้อที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม มี 2 กิจกรรม ดังนี้

- กิจกรรมที่ 1.1 กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย
- กิจกรรมที่ 1.2 กิจกรรมสำรวจตนเอง

หัวข้อที่ 2 เรื่องการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมแบ่งเป็น 3 กิจกรรม
ดังนี้

- กิจกรรมที่ 2.1 กรณีศึกษา เรื่อง เรื่องของหนู
- กิจกรรมที่ 2.2 การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ
- กิจกรรมที่ 2.3 การต่อรูปสี่เหลี่ยม

วิธีดำเนินการกิจกรรมอบรม

กิจกรรมอบรมมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. กิจกรรมปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงในรายละเอียดการเข้าร่วมกิจกรรม
2. การสร้างความคุ้นเคยใช้เกมในการสร้างความคุ้นเคยเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศแห่งการเป็นมิตรต่อกัน และการเปิดเผยตัวเองให้สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมได้รู้จักกันเพื่อลดความตึงเครียด
3. การทดสอบก่อนการอบรมใช้แบบสอบถามจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมก่อนการอบรมเพื่อวัดระดับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4. การดำเนินการอบรมใช้รูปแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ จำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจตนเองกิจกรรมที่ 3 กรณีศึกษา เรื่อง เรื่องของหนู กิจกรรมที่ 4 การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมที่ 5 การต่อรูปสี่เหลี่ยมโดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม
5. การทดสอบหลังการอบรมใช้แบบสอบถามจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเพื่อวัดระดับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงใด
6. กิจกรรมปิดการอบรมเพื่อสรุปประเมินผลกิจกรรม

เทคนิคกิจกรรมอบรม

1. การบรรยาย
2. การอภิปรายกลุ่ม
3. การระดมสมอง
4. เกม
5. การฝึกปฏิบัติ
6. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

สื่อกิจกรรมอบรม

1. กิจกรรมอบรม
2. เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องฉาย Power point
3. เอกสารประกอบการอบรมและวัสดุอุปกรณ์
4. แบบสอบถาม แบบประเมินต่างๆ

การวัดและประเมินผลกิจกรรมฝึกอบรม

การวัดและประเมินผลกิจกรรมฝึกอบรมคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒฉบับนี้คำนึงถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมฝึกอบรมเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่ากิจกรรมฝึกอบรมสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ และคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมได้หรือไม่ โดยการวัดและประเมินผลจาก

1. การสังเกตการมีส่วนร่วม ความสนใจในการทำกิจกรรม การแสดงความคิดเห็น การโต้ตอบ การแสดงออก การอภิปราย ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม
2. การสอบถามความรู้สึกในการร่วมกิจกรรม
3. การวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาผลการบันทึกการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากแบบบันทึกการเรียนรู้
4. ประเมินผลกิจกรรมฝึกอบรมคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังการฝึกอบรมด้วยแบบสอบถามการทำงานเป็นทีม
5. ประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมฝึกอบรมฯ ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ

ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการพิจารณาองค์ประกอบด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือของหลักสูตรฝึกอบรม ได้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสม ดังแสดงในตาราง 28

ตาราง 28 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก่อนและหลังการทดลอง ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ

จิตสาธารณะ	$\bar{X}$	SD	t-value	df	p-value
การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ					
ก่อนทดลอง	2.66	0.750	9.41	29	0.001
หลังทดลอง	4.24	0.559			

จากตาราง 28 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก่อนและหลังการทดลอง ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า ก่อนการทดลองพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66; S.D. = 0.750$) หลังการทดลองพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะโดยรวมเพิ่มขึ้นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24; S.D. = 0.559$) เมื่อทำการทดสอบทางสถิติ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

การประเมินผลการใช้กิจกรรม ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้นิสิตแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมฝึกอบรมฯ ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจต่อหลักกิจกรรมฝึกอบรมฯ ดังแสดงในตาราง 29

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความชัดเจนของเนื้อหากิจกรรม	4.40	.563	มาก
2. การดำเนินการในแต่ละกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์	4.53	.571	มากที่สุด
3. การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำกิจกรรม	4.33	.844	มาก
4. กิจกรรมอบรมมีประโยชน์	4.73	.521	มากที่สุด
5. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4.83	.379	มากที่สุด
6. การเตรียมความพร้อมของวิทยากร	4.50	.630	มากที่สุด

ตาราง 29 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
7. วิทยากรมีความรู้ความสามารถ	4.57	.568	มากที่สุด
8. วิทยากรตรงต่อเวลา	4.80	.407	มากที่สุด
9. วิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอด	4.73	.521	มากที่สุด
10. มีบุคลิกภาพดีแสดงพฤติกรรมเหมาะสม	4.40	.724	มาก
11. มีความตั้งใจดำเนินกิจกรรมอบรม	4.77	.430	มากที่สุด
12. มีการยกตัวอย่างที่ชัดเจน	4.77	.430	มากที่สุด
13. มีการนำเสนอให้เข้าใจได้ง่าย	4.80	.484	มากที่สุด
14. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงออกอย่างทั่วถึง	4.77	.504	มากที่สุด
15. เอกสารประกอบการอบรม	4.03	.809	มาก
16. สื่ออุปกรณ์ประกอบการกิจกรรมอบรม	4.23	.679	มาก
17. ระยะเวลาในการทำกิจกรรม	4.50	.630	มากที่สุด
18. การจัดสถานที่	4.50	.682	มากที่สุด
19. การจัดบริการอาหารว่าง	4.63	.669	มากที่สุด
20. การอำนวยความสะดวก	4.77	.504	มากที่สุด
รวม	4.58	.398	มากที่สุด

จากตาราง 29 พบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมฝึกอบรม โดยรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58; S.D. = 0.398$) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อ 1, 3, 10, 15, และ ข้อ 16 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในระดับมาก

หลังจากการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของนิสิตที่ เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม พบว่า นิสิตได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละ กิจกรรม จากการได้ฟัง ได้พูด ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ฝึกคิดด้วยตนเอง แบ่งปันความคิดร่วมกัน อภิปรายร่วมกัน ได้หยุดนิ่งไตร่ตรองตนเอง รวบรวมข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่สนุกสนาน ได้ข้อคิดที่มีประโยชน์ในการเรียนและการดำเนินชีวิต ได้เรียนรู้การใช้ ชีวิตที่ต้องอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และได้เรียนรู้การแก้ปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ ยืนยันการบรรลุวัตถุประสงค์และประสิทธิภาพของกิจกรรมฝึกอบรมเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับความคิดเห็นต่อรูปแบบกิจกรรมนั้น นิสิตมีความคิดเห็น ว่า ควรจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาาร่วมกันโดยใช้ประเด็นปัญหาที่ไม่ซับซ้อนจนเกินไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับความมุ่งหมาย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. พัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรเป็น 3 กลุ่ม ตามการทดลองที่แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ คือนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 19 สถาบัน ในปีการศึกษา 2557 จำนวน 324,862 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 คือนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 19 สถาบัน ในปีการศึกษา 2557 โดย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีเนย์แมน (Neyman allocations) (Cochran. 1977: 113) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 624 คน (Stratified Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2557 จากทุกสาขาวิชา จำนวน 19,446 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 คือ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 จากทุกกลุ่มสาขาวิชา โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นตามวิธีเนย์แมน (Neyman allocations) (Cochran, 1977: 113) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2558 จากสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 8,847 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมฝึกอบรม คือ นิสิตที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 ปีการศึกษา 2558 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ซึ่งประกอบด้วย คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเพื่อความยั่งยืนวิทยาลัยโพธิวิชชาลัย สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ คณะศึกษาศาสตร์และสถาบันวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวน 30 คน โดยการประกาศรับสมัครนิสิตที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานครมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

1. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกประเทศ และการสัมภาษณ์อาจารย์ นิสิตเบื้องต้น เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

2. สร้างเครื่องมือการวิจัย เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาาระดับจิตสาธารณะของนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. สร้างเครื่องมือการวิจัย เพื่อศึกษาาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ โดยการนำเนื้อหาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะที่ได้จากการ
วิเคราะห์ไว้ในขั้นตอนที่ 1 เป็นหลัก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างและนำองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยใน
องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบที่ 7
ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ (QF) ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย
น้อยที่สุด คือ 3.50 มาพัฒนากิจกรรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ และคัดเลือกนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เรียนอยู่ในสาขาวิชาที่ได้ค่า
คะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละตัวชี้วัดและโดยรวมทุก
ตัวชี้วัดด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือน้อยที่สุด เมื่อ
เปรียบเทียบกับทั้ง 3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เรียนอยู่ใน
สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.13 มาเข้ารับการ
ฝึกอบรม

2. ร่างกิจกรรมฝึกอบรม ประกอบด้วย สภาพปัญหาและความจำเป็นของกิจกรรม
ฝึกอบรม หลักการของกิจกรรมฝึกอบรมจุดมุ่งหมายของกิจกรรมฝึกอบรมเนื้อหาของกิจกรรม
ฝึกอบรมกิจกรรมฝึกอบรมเทคนิคกิจกรรมฝึกอบรมสื่อกิจกรรมฝึกอบรมการวัดและประเมินผล
กิจกรรมฝึกอบรม และตรวจสอบความสอดคล้องของกิจกรรมฝึกอบรม

3. การประเมินผลกิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายการวิจัยเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ คือ 1) ศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ 3) พัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒผู้วิจัยมีรายละเอียดและจัดลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีเนย์แมน (Neyman allocations) (Cochran. 1977: 113) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของนิสิตนักศึกษาในแต่ละสถาบัน รวมทั้งสิ้น 624 คน โดยเก็บแบบสอบถามในแต่ละสถาบันตามจำนวนนักศึกษาซึ่งเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 624 ชุด ได้คืนมา 624 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ประกอบด้วยนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 7.85 เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 8.33 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี คิดเป็นร้อยละ 18.80 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 6.73 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยคิดเป็นร้อยละ 2.24 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 1.28 เป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คิดเป็นร้อยละ 5.92 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร คิดเป็นร้อยละ 6.89 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คิดเป็นร้อยละ 10.09 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต คิดเป็นร้อยละ 4.96 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม คิดเป็นร้อยละ 4.32 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คิดเป็นร้อยละ 4.64 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี คิดเป็นร้อยละ 4.08 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา คิดเป็นร้อยละ 8.01 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ คิดเป็นร้อยละ 3.84 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คิดเป็นร้อยละ 3.84 เป็นนักศึกษาศาสนาเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คิดเป็นร้อยละ 6.25 เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ คิดเป็นร้อยละ 5.92 และเป็นนักศึกษาศาสนาเทคโนโลยีปทุมวัน คิดเป็นร้อยละ 0.48 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในขั้นตอนที่ 1 มีข้อคำถามทั้งสิ้น 96 ข้อ จำแนกองค์ประกอบได้เป็น 8 ด้าน ได้แก่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ และการมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยแบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 27.348 - 47.202 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ได้จำนวนตัวชี้วัดองค์ประกอบจิตสาธารณะของ

นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 72 ตัวชี้วัด โดยองค์ประกอบที่ 1 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 11 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.570 ถึง 0.639 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 13.687 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) = 14.257 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น องค์ประกอบที่ 2 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 9 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.533 ถึง 0.717 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 9.844 ค่าร้อยละของความแปรปรวน(Percent of Variance) = 10.254 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี องค์ประกอบที่ 3 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 8 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.530 ถึง 0.727 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 7.189 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) = 7.49 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม องค์ประกอบที่ 4 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 10 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.521 ถึง 0.719 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 6.608 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) เท่ากับ 6.883 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าความรับผิดชอบต่อสาธารณะ องค์ประกอบที่ 5 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 8 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.542 ถึง 0.727 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 6.237 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) เท่ากับ 6.497 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น องค์ประกอบที่ 6 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 9 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.506 ถึง 0.764 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 6.004 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) เท่ากับ 6.255 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่ 7 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 9 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.540 ถึง 0.750 โดยมีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 5.828 ค่าร้อยละของความแปรปรวน(Percent of Variance) เท่ากับ 6.071 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ และองค์ประกอบที่ 8 มีตัวชี้วัดที่อธิบายองค์ประกอบได้ 8 ตัวชี้วัด มีค่าน้ำหนักตัวชี้วัดในองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.531 ถึง 0.740 โดย มีความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) เท่ากับ 4.120 ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percent of Variance) เท่ากับ 4.292 ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่าการมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถามจิตสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยใช้โปรแกรมลิสเรล ผลการศึกษาพบว่า คะแนนแบบสอบถามจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 8 ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ มีค่าไม่เกิน 0.80 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และโมเดล

โครงสร้างองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน มีลักษณะกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับที่น่าพอใจ โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ด้านความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ด้านความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ ด้านการยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น ด้านการมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ และด้านการมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ตามกรอบความคิดเชิงทฤษฎีที่ผู้วิจัยกำหนดไว้มีค่าบวกตั้งแต่ 0.75 – 0.86 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกตัว แสดงว่า องค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน เป็นตัวบ่งชี้สำคัญในการพิจารณาพิจารณาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผลการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีเนย์แมน (Neyman allocations) (Cochran. 1977: 113) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของนิสิตในแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งสิ้น 300 คน โดยเก็บแบบสอบถามในแต่ละสาขาวิชาซึ่งเก็บแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 300 ชุดได้คืนมา 300 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100 ประกอบด้วยนิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 49.33 เป็นนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 20.67 เป็นนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 30.00 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนใหญ่มีระดับจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์เกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 6 ที่พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับน้อยและต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อ 4, 16, 20, 43, 59, 60, 61 และ 70 พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจิตสาธารณะในระดับปานกลางและต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยรวมในแต่ละด้านขององค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกด้าน อยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์ และเมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 8 องค์ประกอบ พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยในองค์ประกอบที่ 7 ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ (QF) มีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.50 และเมื่อเปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในองค์ประกอบที่ 7 ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือโดยรวมทุกตัวชี้วัด จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เรียนในสาขาวิชาแตกต่างกัน มีระดับจิตสาธารณะโดยรวมทุกตัวชี้วัดและในแต่ละตัวชี้วัด ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือแตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ่ ผลปรากฏว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กับ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และ นิสิตที่เรียนอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กับ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีระดับจิต

สาธาณะในด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า

3.1 การสร้างกิจกรรมเป็นไปตามกระบวนการสร้างกิจกรรมเพื่อฝึกอบรม ได้แก่ 1) สภาพปัญหาและความจำเป็นของกิจกรรมอบรม 2) หลักการของกิจกรรมอบรม 3) จุดมุ่งหมายของกิจกรรมอบรม 4) เนื้อหาของกิจกรรมอบรม 5) วิธีดำเนินการกิจกรรมอบรม 6) เทคนิคกิจกรรมอบรม 7) สื่อกิจกรรมอบรม 8) การวัดและประเมินผลกิจกรรมอบรมสำหรับจุดมุ่งหมายของกิจกรรมอบรมนั้นเพื่อให้นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เข้ารับการฝึกอบรมตามกิจกรรมนี้เป็นผู้ที่มีความรู้เจตคติและทักษะการปฏิบัติตนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของเนื้อหาสาระของกิจกรรมอบรม ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม และการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการฝึกอบรม 4 วัน และกำหนดระยะเวลาฝึกอบรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา ลักษณะกิจกรรมที่ใช้ รวมถึงกำหนดเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของกิจกรรมอบรม สำหรับกิจกรรมในหัวข้อความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 2 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย และกิจกรรมสำรวจตนเองส่วนในหัวข้อการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย ได้แก่ 1) กิจกรรมกรณีศึกษา เรื่อง เรื่องของหนู 2) การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพและ 3) การต่อรูปสี่เหลี่ยม

3.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมอบรมฝึกอบรม ผู้วิจัยแบ่งการประเมินเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมโดยใช้แบบสอบถามทักษะจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่า หลังการฝึกอบรมนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีค่าคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะทั้งโดยรวมและรายด้านสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และส่วนที่ 2 เป็นการประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรม ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่าความรับผิดชอบต่อสาธารณะเป็นองค์ประกอบของจิตสาธารณะที่มีค่าน้ำหนักมากที่สุด อาจเนื่องมาจากความรับผิดชอบต่อสาธารณะเป็นพฤติกรรมในการแสดงความสำนึกต่อตนเองและส่วนรวมซึ่งบุคคลแสดงออกมา สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ชาย โพธิ์สีดา และคณะ (2540: 14 - 15) ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติและให้ความหมายเชิงพฤติกรรมไว้ว่า คือ การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบหรือการรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติซึ่งมีนัยสองประการ

ได้แก่ 1.1 การรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณะสมบัตินั้น ๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ และ 1.2 การเคารพสิทธิและใช้สาธารณะสมบัติของผู้อื่น โดยการคำนึงว่า ผู้อื่นมีสิทธิในกาใช้เช่นเดียวกัน และจะต้องไม่ยึดสาธารณะสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัว และไม่ปิดกั้นโอกาสใช้ประโยชน์สาธารณะสมบัติของผู้อื่นนอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี ยิงรักพันธ์ (2550) พรพรหม พรรคพวก (2550) และสุนทร สหุตะวัฒน์ (2550) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกความรับผิดชอบต่อสาธารณะ กำหนดตัวชี้วัดจากการดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ ลักษณะของการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม นอกจากนั้นการที่นิสิตรู้จักฝึกจิตใจของตนเองให้มีความเจริญงอกงามทางคุณธรรม มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงามในการทำงานและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว องค์กร และสังคม การรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์แก่กันและกัน การตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้ที่มีต่อผู้อื่น ต่อสังคม มวลมนุษยชาติ รู้จักและเคารพในสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เป็นการกระทำที่ดีงามเพื่อความสงบสุขของตนเองและสังคมโดยรวม ตลอดจนป้องกันปัญหาหรือสร้างสรรค์เพื่อเป็นประโยชน์ของสังคม และการที่นิสิตมีความรับผิดชอบต่อ การเอาใจใส่ปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งของตนเอง และของกลุ่ม ให้สำเร็จลุล่วงอย่างได้ผลดี รวมทั้งยอมรับผลของการกระทำนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของบุคคล เพื่อพัฒนาไปสู่สังคมที่สงบสุขและประเทศชาติที่พัฒนาอย่างยั่งยืน (ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2539: 1 - 2) แนวทางเดียวกันกับ เรียม นมรักษ์ (2552: 109) ที่ศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะและผลการวิจัยพบว่า ความรับผิดชอบต่อสาธารณะมีความครอบคลุมในการมีจิตใจที่ดีงาม การคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อเรื่องของส่วนรวม การรับผิดชอบต่อการใช้ส่งของของส่วนรวม การถือ เป็นหน้าที่ในการดูแลสาธารณะสมบัติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถสะท้อนการตื่นตัวด้านพลเมืองเพื่อเข้าร่วมรับผิดชอบต่อสาธารณะที่ไม่ได้หวังจากการแก้ปัญหาจากภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว

2. ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะอื่น ๆ ที่มีค่าน้ำหนักรองลงมาได้แก่ การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น และการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม และน้อยที่สุด การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการปลูกฝังเกี่ยวกับความมีจิตสาธารณะได้มีการพยายามอย่างต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาและสอดคล้องกับนโยบายการผลิตนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ลึกจึ้งรอบและมีจิตสำนึกเชิงจริยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยพัฒนาหลักสูตรให้มีกิจกรรมควบคู่กับการเรียนการสอน และสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับสังคมนอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันที่มีบทบาทอันสำคัญในการพัฒนาประเทศภาระหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษาใน

ประเทศที่กำลังพัฒนาคือการผลิตคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านจริยธรรมความรู้สติปัญญาสังคม อารมณ์ร่างกายและจิตใจเพื่อออกไปรับใช้สังคมและเพื่อการพัฒนาประเทศที่จะพัฒนานักศึกษา ให้มีความสมบูรณ์ดังกล่าวต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการนับตั้งแต่การบริหารการจัดการเรียน การสอนและงานกิจกรรมนักศึกษาตั้งนั้นงานกิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นงานหนึ่งที่มีบทบาทอย่าง กว้างขวางในการที่จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของอ้อมใจ วงษ์มณฑา (2555) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ซึ่งพบว่าระดับจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขต ปัตตานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้าพเจ้า ต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมข้าพเจ้าชอบทำงานเป็นกลุ่มหรือหมู่ คณะเพราะก่อให้เกิดความรักความสามัคคีกันและข้าพเจ้าจะแบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อน ๆ และรุ่น น้องที่มีฐานะยากจนหรือให้ความช่วยเหลือพวกเขาด้วยความเต็มใจและยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของเรียม นมรักษ์ (2552) เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กร นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งพบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กร นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงประกอบด้วยการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ความรัก ความเอื้ออาทรและสามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและ เชื่อมโยงข่ายความร่วมมือ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหา ความรู้

3. ผลการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าระดับจิต สาธารณะด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ มีระดับ จิตสาธารณะอยู่ในระดับมากเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย ในองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 8 ด้าน พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ย ในองค์ประกอบที่ 7 ด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ (QF) มี ค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.50 อาจเนื่องมาจากการเชื่อมโยงกิจกรรมเพื่อสังคมนั้นต้อง ประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยการให้นิสิตในกลุ่ม สาขาวิชาอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความ ร่วมมือเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ จึงอาจก่อให้เกิดการเบี่ยงเบนและมีอุปสรรคในการประสานงาน ในด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับ จตุรวัฒน์ ฝนิกรมย์ (2557: 47 - 48) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรม นักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2556 โดยได้ กล่าวถึงผลการวิจัยว่า การขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์ กับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา นอกจากนี้ เวลาเรียน ความเหนื่อยล้าจาก การเรียน สถานที่ทำกิจกรรมไม่เอื้ออำนวย กิจกรรมไม่น่าสนใจ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมมาก ความไม่น่าสนใจในรูปแบบกิจกรรม การไม่ตรงต่อเวลา ความซ้ำซ้อนในกิจกรรม และระยะเวลา

การดำเนินกิจกรรม ยังเป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรม อีกด้วย ทำนองเดียวกันกับ พรพิมพ์ สารักษ์ (2556: 61) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และ จิรนุช วงษ์อารักษ์ (2558: 82 - 83) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยผลการศึกษางบ่งชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า นิสิตมีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย ไม่สนใจวัฒนธรรม การมีปฏิสัมพันธ์และความเป็นอยู่ของนิสิต รวมทั้งไม่ยอมรับระเบียบประเพณีของนิสิตด้วยตนเอง จะมุ่งเฉพาะกับเรื่องส่วนตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไปแล้ว นอกจากนี้ พงศธร สิงห์น้อย (2556: 145) ยังกล่าวเสริมเกี่ยวกับบทบาทของการสื่อสารในการสร้างเครือข่ายและการส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะว่า ในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้การสื่อสารเข้ามาช่วยในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ โดยการสื่อสารจะแสดงบทบาทซึ่งส่งผลสำคัญในระดับปัจเจก ช่วยทำให้เกิดตระหนักถึงปัญหาบางประการที่เกิดในสังคมและกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกที่อยากเข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมแก้ไข ทั้งในฐานะของอาสาสมัคร หรือในฐานะของสมาชิกคนหนึ่งในสังคม การสื่อสารภายในเครือข่ายที่ดียังช่วยทำให้เกิดมิตรภาพระหว่างสมาชิกคนอื่นในเครือข่าย ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข และช่วยสร้างทัศนคติเชิงบวกในการทำงานอาสาสมัครซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะให้เกิดขึ้นอีกทางหนึ่ง

4. ผลการพัฒนากิจกรรมที่เสริมสร้างจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีคะแนนจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นภายหลังร่วมกิจกรรม การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยใช้กิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้านการมีจิตสาธารณะทั้งในและนอกเวลาเรียนมีการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มให้เสนอความคิดเห็นและร่วมอภิปรายตลอดจนให้มีการรายงานผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่องมีการตรวจผลงานและติดตามประเมินผลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการจัดกิจกรรมที่เป็นไปตามลำดับขั้น นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมยังมุ่งเน้นการสร้างแรงจูงใจเปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ร่วมกันวางแผนและลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันเป็นกลุ่มจึงทำให้นิสิตเกิดความตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการมีจิตสาธารณะส่งผลให้ระดับจิตสาธารณะของนิสิตสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวดังเช่นที่ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2549: 16 - 25) ได้ให้แนวคิดว่าการพัฒนาจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวมแก่ผู้เรียนควรสร้างโดยการกล่อมเกลาลูกฝังถ่ายทอดด้วยกิจกรรมที่หลากหลายให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและตระหนักในคุณค่าของจิตสาธารณะ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลยา ธรรมอภิบาล (2555: 218) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีระดับจิตสาธารณะในภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จัก ด้านเจตคติ และด้านพฤติกรรม ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองใช้หลักสูตรแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และยังคงสอดคล้องกับ

ศักดิ์มงคล เชื้อทอง และคณะ (2551: 51) ที่ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะต่อความมีจิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ผลการวิจัยพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะในโครงการ“ วพบ.สระบุรี สร้างสรรค์สิ่งดีเพื่อสังคม” คะแนนเฉลี่ยของความมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลและคะแนนรวมเฉลี่ยของความสุขสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความมีจิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาลหลังเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการร่วมกิจกรรม แนวทางเดียวกันกับ ลัดดาวรรณ แสนสุข (2557: 132 - 134) ที่ได้ทำการศึกษายุทธศาสตร์การเสริมสร้างจิตสาธารณะในการจัดกิจกรรมนักศึกษา: กรณีนักศึกษาสาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยมีปัจจัยนำเข้า คือยุทธศาสตร์การเสริมสร้างจิตสาธารณะ นักศึกษามีจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับ ธัญญาภัทร์ เลิศจันทร์ทรงกูร และ จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์ (2556: 52) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังพบว่านักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การพัฒนาจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของชัยยศ เดชสุระ (2557: 190) ที่ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักพุทธธรรมไตรสิกขา เพื่อสร้างเสริมจิตสาธารณะนักศึกษาปริญญาบัณฑิต พบว่า ผลการประเมินผลการพัฒนาโปรแกรม จากการเปรียบเทียบด้าน คุณลักษณะจิตสาธารณะนักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักพุทธธรรมไตรสิกขา ทุกคุณลักษณะมีค่าเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น โดยภาพรวมก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 3.79 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย 4.48 แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนากิจกรรมของนิสิตนักศึกษาในลักษณะการอบรมหรือจัดตั้งชมรม ชุมนุม ค่ายอาสาพัฒนาหรือบำเพ็ญประโยชน์นั้น เป็นการช่วยพัฒนาจิตสำนึกได้ระดับหนึ่งเท่านั้น มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมร่วมกับรายวิชาที่สอน มีการกำหนดชัดเจนในประมวลรายวิชา กำหนดกิจกรรม ตารางเวลา การคิดวิเคราะห์ การสะท้อนความคิดในการแก้ปัญหาให้กับชุมชน การลงพื้นที่ศึกษาและประเมินผล จะเป็นลักษณะการเรียนรู้แบบบริการ (Service Learning) เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ทั้งทางการประยุกต์ความรู้ในห้องเรียน จะทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากผู้เรียนอย่างแท้จริง ตลอดจนทำให้มหาวิทยาลัยได้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับใช้ประเทศชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยประการสำคัญ นิสิตนักศึกษาจะต้องมีความกระตือรือร้นตื่นตัวที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ช่วยสร้างความคุ้นเคยในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อผู้อื่น และเป็นรากฐานของการสร้างจิตสำนึกสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อริสา สุขสม. 2556: 9) สอดคล้องกับอัตลักษณ์นิสิต มศว 9 ประการ ประกอบด้วย 1) เรียนรู้ตลอดชีวิต 2) คิดเป็นทำเป็น

3) หนักเอาเบาสู 4) กาลเทศะ 5) เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ 6) มีทักษะสื่อสาร 7) อ่อนน้อมถ่อมตน 8) งามด้วยบุคลิก และ 9) พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ตระหนักถึงความสำคัญของนิสิตในการเป็นอนาคตของประเทศ เป็นผู้ที่ต้องมีความรับผิดชอบสังคม จึงต้องช่วยกันสร้างนิสิตที่ดีงามและมีคุณภาพ เพื่อนำไปสู่สังคมและประเทศที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ มีจิตสาธารณะสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุดของจิตสาธารณะ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะโดยเน้นกิจกรรมที่พัฒนาการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยพบว่านิสิตที่เรียนในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, วิทยาศาสตร์สุขภาพ มีระดับจิตสาธารณะด้านการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือในระดับปานกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงควรศึกษาแนวทางพัฒนากิจกรรมในด้านนี้เพื่อพัฒนานิสิตในกลุ่มดังกล่าว

1.3 จากผลการวิจัยพบว่าการมีกิจกรรมฝึกอบรม มีประสิทธิผลสูงในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ จึงควรนำกิจกรรมไปใช้ในการฝึกอบรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ได้

1.4 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการสร้างจิตสาธารณะแก่นักศึกษาตั้งแต่การเรียนในชั้นเรียนรวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในวิทยาลัยและชุมชนอย่างต่อเนื่องและให้นักศึกษาสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

1.5 สถาบันอุดมศึกษาควรมีการปฐมนิเทศนักศึกษาให้ทราบถึงบทบาทของชุมชนปณิธานที่นอกจากเป็นคนดีแล้วต้องเป็นคนที่พึงของสังคมและประเทศชาติได้ด้วยฝ่ายกิจการนักศึกษาของแต่ละคณะควรมีกิจกรรมการรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษา เช่นโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้มีจิตสาธารณะเป็นต้น

1.6 ผู้ปกครอง อาจารย์ เพื่อน และผู้เกี่ยวข้องที่จะช่วยกันส่งเสริมให้นักศึกษามีจิตสาธารณะสูงขึ้น ควรเน้นการเรียนการสอนที่เป็นลักษณะของกิจกรรมมากขึ้นหรือมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อน ๆ ได้รู้จักคิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริงสำหรับผู้ปกครองควรมีการให้คำปรึกษามีส่วนร่วมในการปลูกฝังและส่งเสริมจิตสาธารณะให้กับนักศึกษารวมถึงการ

ให้คำแนะนำในการเลือกรับสื่อที่เหมาะสมทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีจิตสำนึกทำให้ นักศึกษามีจิตสำนึกที่ดีมีบุคลิกภาพพฤติกรรมและค่านิยมเป็นไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

1.7 สถาบันอุดมศึกษาควรจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีได้แสดงความสามารถเพื่อช่วยเหลือด้วยกันจัดโครงการติวเข้มนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำเช่นโครงการเรียนแสดงแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) โครงการพี่ติวน้องโครงการเพื่อนช่วยเพื่อนโครงการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโครงการค่ายพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโครงการพี่เลี้ยงวิชาการ เป็นต้น

1.8 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปพิจารณาจัดแนวทางฝึกอบรมหรือจัดกิจกรรมให้กับนักศึกษาต่อไปนอกจากนี้ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาจิตสำนึกของนักศึกษาต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางการทำงานร่วมกันของนิสิตนักศึกษาในประเด็น การมีส่วนร่วมในการก่อให้เกิดกิจกรรมสาธารณะ การดูแลรักษาของใช้และสถานที่ส่วนรวมของมหาวิทยาลัย การมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางที่จะดำเนินไปเพื่อกิจกรรมสังคม และประเด็นการเบี่ยงเบนในการทำกิจกรรมร่วมกัน

2.2 ควรมีการศึกษาระดับองค์ประกอบของจิตสำนึกของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคเพื่อเปรียบเทียบองค์ประกอบของจิตสำนึก

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยติดตามประเมินผลจิตสำนึกอย่างต่อเนื่องกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรม

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบจิตสำนึก และตัวบ่งชี้จิตสำนึกเพื่อพัฒนากิจกรรมหรือหลักสูตรฝึกอบรมจิตสำนึกให้ครอบคลุมทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กองกิจการนิสิต สำนักงานอธิการบดี. (2555). *เกี่ยวกับกองกิจการนิสิต*. สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2555, จาก <http://sa.oop.swu.ac.th/>.
- กัลยกร วรกุลลัญจณี. (2551). *รายงานการวิจัย เรื่อง การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ และการสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิตติภาส ศักดากัมปนาท. (2557, 1 เมษายน). สัมภาษณ์โดย อนุพันธ์ คำปັນ ที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.moe.go.th/main2/plan/p-r-b42-01.htm>
- กรีซ แรงสูงเนิน. (2554). *การวิเคราะห์ปัจจัยด้วย SPSS และ AMOS เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- โกศล มีความดี. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- งามตา วนินทานนท์. (2528). *เอกสารประกอบคำสอนวิชาจิตวิทยาสังคม (สค.311)*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จตุรวัฒน์ ฝืนรัมย์. (2557). *การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2556*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- จันทิรา ธนสงวนวงศ์. (2556). *จิตสาธารณะ*. สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2556, จาก <http://e-learning.e-tech.ac.th/learninghtml/s1301/unit08.html>
- จิรนุช วงษ์อารักษ์. (2558). *ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและการจัดการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรวัฒน์ วีรังกร. (2555). *บทบาทนักศึกษากับการพัฒนาสังคม. ใน การประชุมวิชาการด้านกิจการนิสิตนักศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 3 เรื่อง บทบาทของนิสิตนักศึกษาต่อการพัฒนาสังคม*. หน้า 1 – 49. กรุงเทพฯ: โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น.

- ฉันทนา จันทร์บรรจง, จิตรภรณ์ ไยศิลป์; และสุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551). รายงานวิจัย เรื่อง ผลกระทบของนโยบายรัฐบาลต่อการปลูกฝังจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชาย โพธิ์สิตา; และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชัยยศ เดชสุระ. (2557). การพัฒนาโปรแกรมโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ หลักพุทธธรรมไตรสิกขา เพื่อสร้างเสริมจิตสาธารณะนักศึกษาปริญญาบัณฑิต. ปริญญาโท ค.ด. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรักษ์. (2552). สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ. กรุงเทพฯ: วี พรินท์.
- ณัฐยา ลือชาภิตติกุล. (2546). ลักษณะทางจิตสังคมและลักษณะทางพุทธที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานด้านบริการของพนักงานธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ใน กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. (2520). จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ฉบับที่ 21.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน, งามตา วณิชานนท์; และคณะ. (2536). รายงานการวิจัยลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและทางป้องกัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- . (2518). อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันระหว่างชาติ สำหรับการค้นคว้าวิจัย.
- ดุษฎี มัชฌิมากิโร. (2556, มกราคม – กุมภาพันธ์). การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย. วารสารบัณฑิตศึกษาราชภัฏสกลนคร. 10(46): 13 – 23.
- ทิสนา แคมมณี. (2550). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เกรท เอ็ดดูเคชั่น.
- ธนพนธ์ สุนทรสีมะ. (2557, 21 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย อนุพนธ์ คำปัน ที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ชนิดา ทอมีเหลือ; และคนอื่นๆ. (2550). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. รายงานการวิจัย. จต 325 วิธีการวิจัยในจิตวิทยาพัฒนาการ (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2550, กันยายน). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 13(1): 94.
- ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2551). *ทฤษฎีและแนวคิด: การปกครองท้องถิ่นและการบริหารจัดการท้องถิ่น (ภาคแรก)*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.
- ธีรภูมิ เอกกุล. (2542). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวัดเจตคติ*. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- . (2549). *การวัดเจตคติ*. อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซทการพิมพ์.
- ธัญญาภัทร์ เลิศจันทรางกูร; และ จิราภรณ์ พงษ์ศรีทัศน์. (2556). *การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- หงษ์ลักษณ์ เขียนงาม. (2553, มกราคม – มิถุนายน). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัย*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 2(1). 101 – 108.
- หงษ์ลักษณ์ วิรัชชัย. (2538, กรกฎาคม – ธันวาคม). *วิธีวิทยาขั้นสูงด้านการวิจัยและสถิติ*. *วิธีวิทยาการวิจัย*. 7(2). 1 – 36.
- นพมาศ แซ่เสี้ยว. (2550). *การปรับตัวทางจิตสังคมและลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน*. *ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวลละออ แสงสุข. (2553, กรกฎาคม - ธันวาคม). *จิตสำนึกสาธารณะในเยาวชน : กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. *วารสารวิจัยรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 13(2): 10 – 27.
- นลินา ประไพรัชสิทธิ์. (2557, 30 มิถุนายน). *สัมภาษณ์โดย อนุพนธ์ คำปัน ที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- นิภา พงศ์วิรัตน์. (2550). *ธันวาคม 2550 – พฤษภาคม 2551*. *จิตสำนึกคุณภาค 1: องค์ประกอบใหม่ของจิตสำนึกครู ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*. 1(1): 1 - 18.
- บุษกร เขียวมัน. (2555). *ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. *ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- บุษยามาศ แสงเงิน. (2553). *ลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ*. สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2558, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/385878>
- เบญจวรรณ รอดแก้ว. (2553. มกราคม – มิถุนายน). การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จากการทำโครงการกิจกรรมพัฒนาสังคม. *วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 2(3). 79 – 91.
- ประทุมทิพย์ ทองเจริญ. (2552). *วัยรุ่นไทยกับความเอาใจใส่ในกิจการสาธารณะ*. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.volunteerspirit.org/node/1223>.
- ประทีป จินนี่. (2558, มกราคม). การพัฒนาจิตสาธารณะตามแนวพระพุทธศาสนา. *พหุติกรรมศาสตร์*. 21(1): 112.
- ประเวศ วะสี. (2551). *จิตอาสาพัฒนาชนบท กรณีศึกษา : กลุ่มอาสาพัฒนามหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- (2540). *ภาวะผู้นำ: ความเป็นไปในสังคมและวิธีการแก้ไข*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- พกา มาศ อุตตะรอด. (2557, 21 กรกฎาคม). สัมภาษณ์โดย อนุพันธ์ คำปັນ ที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2557). *หมอกษม ชวน มหา'ลัย ปั่นศิษย์จิตอาสา*. สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9570000068671QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9560000026293>
- พงศธร สิงห์น้อย. (2556. มกราคม – มิถุนายน). บทบาทของการสื่อสารในการสร้างเครือข่ายและการส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชนอาสาสมัครชาย. *วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจ บัณฑิตย*. 7(1): 131 – 153.
- พระธรรมปิฎก; และคนอื่นๆ. (2539). *ปฏิรูปการศึกษา การสร้างภูมิปัญญา*. กรุงเทพฯ. อมรินทร์ พริตติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2550). *จิตสำนึกของสังคมไทย*. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.dhammadjak.net/board/viewtopic.php?t=10062>
- พระไพศาล วิสาโล. (2554). *จิตอาสา แค่เปลี่ยนมาให้ ความสุขก็เข้ามา ใน จิตอาสา สุขง่าย ๆ แคลงมือทำ*. กรุงเทพฯ: ส.เอเชีย เพลส (1989).
- (2558). *ธรรมะในงาน ธรรมะในใจ*. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.volunteerspirit.org/node/1108>
- พระมหาไพโรสณห์ ไข่มณี. (2554). *การศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พระมหาสมชาย มหาวิโร มหาวิโร. (2553). *สังคหวัตถุ 4 หลักธรรมแห่งการแบ่งปัน*. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/371223>
- พรพิมพ์ สารักษ์. (2556). *ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง*. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พีระ โคว์เจริญ. (2555). *หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้พุทธศาสนาสรางจิตอาสาชุมชน*. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <https://www.l3nr.org/posts/455745>
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม; และ สังคม สัจจร. (2543). *สำนักไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2523). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภควดี เลิศกาญจนวัตติ. (2554). *การพัฒนาจิตสาธารณะในสังคมไทยตามแนวพระพุทธศาสนา*. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2558, จาก http://www.riclib.nrct.go.th/bookdetail.php?book_id=269208
- ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2546). *สังคมและวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2557, กรกฎาคม – กันยายน). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย. *วารสารวิชาการศรีปทุม*. 11(1). 34 – 40.
- ภัทรียา งามนุษ. (2549). การวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารนักบริหาร*. 26(3). 107.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (2558). *งานพัฒนาหลักสูตร*. สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.kmutt.ac.th/cd/th/detail.php?t=1&id=56>
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2557). *อธิการ มศว ฟังนิสิตสะท้อนปัญหาในพื้นที่ ออกรักษ์ เสนอ นิสิตทำงานพิเศษฝึกทำงานยากเพื่อเป็นคนสู้งาน*. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2557, จาก http://ccapp.swu.ac.th/pr_news/detail_fb.asp?pr_id=386
- (2553). *แผนยุทธศาสตร์ 15 ปี (พ.ศ. 2553-2567) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: บอทานิค จำกัด.
- (2552). *อัตลักษณ์นิสิต มศว 9 ประการ*. สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://swu60.swu.ac.th/home/Default.aspx?tabid=3307&articleType=ArticleView&articleId=202>
- มิชิตา จำปาเทศ รอดสุทธิ. (2554). *จิตอาสาคืออะไร*. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2558, จาก http://www.cscom.com/article_show.php?id_show=48

- ยุทธนา วรณปิติ; และสุพิดา เรืองจิต. (2542). *สำนักพลเมือง ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาสังคม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.
- เรียม นมรักษ์. (2552). *การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ระเวียง ดอนศรีชา. (2554). *การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ลัดดาวรรณ แสนสุข. (2557). *ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างจิตสาธารณะในการจัดกิจกรรมนักศึกษา: กรณีศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.
- ว.วชิรเมธี. (2552). *การให้แค่เพียงคิดจะทำ ใจก็ยังเป็นสุข*. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.dhammadjak.net/forums/viewforum.php?f=72>
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2549). *แนวทางการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย*. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประจำปีของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วัลลยา ธรรมอภิบาล. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตรา ทองแย้ม. (2555). *การพัฒนาแบบวัดภาวะผู้นำของนิสิตระดับปริญญาตรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. (2553). *หลักคิดในการปฏิรูปประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: วชิระ.
- วิทย์พัฒน์ สี่หา. (2552, พฤษภาคม – มิถุนายน). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. *บัณฑิตศึกษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร)*. 6(24): 178-183.

- วิทย์พัฒน์ สี่หา. (2551). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิทยากร เชียงกูร. (2553). *ปฏิรูปประเทศไทย เล่ม 2 การศึกษา-พัฒนาผู้นำ*. กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์.
- วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย. (2555). *ประวัติความเป็นมา*. สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://bodhi.swu.ac.th/>
- วิลาวัลย์ มากุ่ม. (2549). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการความรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิริยะ ชาตรีกุล. (2556). *อบรมผู้นำนักกิจกรรมเพื่อสังคม*. สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.changemakers.com/th/project/อบรมนักกิจกรรมอาสาเพื่อชุมชน>
- วิโพธิ์ วัฒนานิมิตกุล. (2553). *จิตสำนึกสาธารณะ : วิถีชีวิตที่เป็นจุดเน้นของการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ 2. ที่ทัศนวัฒนธรรม*. 9: 25 – 34.
- วีรศักดิ์ ปอ สุเมธี. (2556). *สารานุกรม 6*. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2558, จาก [https://www.gotoknow.org/posts/460447\[๑๓](https://www.gotoknow.org/posts/460447[๑๓)
- ศิกานต์ เพียรธัญญากรณ์. (2557, มกราคม – มีนาคม). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของเยาวชนไทยในจังหวัดสกลนคร*. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 11(52). 9 – 23.
- ศินีย์ สังข์ศรีศรี. (2544, เมษายน). *การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ*. *วารสารพัฒนาชุมชน*. 40(4): 32 - 36.
- ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *เครื่องมือแนะแนวพัฒนาบุคลิกภาพ ชุด ทำประโยชน์เพื่อสังคม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศูนย์บริการวิชาการแก่ชุมชน. (2551). *เกี่ยวกับศูนย์*. สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://aos.swu.ac.th/>
- ศักดิ์มงคล เชื้อทอง; และคนอื่นๆ. (2551). *ผลของโปรแกรมการพัฒนาจิตสาธารณะต่อความมีจิตสาธารณะและความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี*. *สระบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี*.
- สมโชค ฉัตรการ. (2553). *เด็กและเยาวชนกับจิตสาธารณะ (Public Mind)*. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.oknation.net/blog/somchoke101/2010/01/21/entry-1>.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2553). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สรรัักษ์ เลี่ยมสุวรรณ. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศาสตร์ต่อสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยกับพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม. (2554). การวางแผนพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๖๕). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2554). รายงานผลการดำเนินงาน ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ในช่วง พ.ศ. 2552-2555. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- . (2554). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาน ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- . (2555). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2555, จาก <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews2/ratchakitzchaTQF.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2542). วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2558). ความเป็นมาและวัตถุประสงค์. สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://ilc.swu.ac.th/newweb>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักราชเลขาธิการ. (2552). พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการเสด็จออกสมาคมในงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม วันที่ 9 มิถุนายน 2549. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2552, จาก http://www.ohmpps.go.th/prabrmbrachowat.php?id_head=4&cg_id=120.
- สำนักสนับสนุนปฏิบัติการพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2559). สารานุกรมหลักธรรมสำคัญของสมัชชาและงานสานพลัง. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2559, จาก <http://www.samatcha.org/areahpp/archives/3034>

- สำนักวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา. (2556). ปัญหาจิตสำนึกค่านิยม. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2558, จาก [http://province.m-culture.go.th/songkhla/?/article/12/view/41/บทความแผ้วร้าง-ปัญหาจิตสำนึกค่านิยม%20\(Values\)](http://province.m-culture.go.th/songkhla/?/article/12/view/41/บทความแผ้วร้าง-ปัญหาจิตสำนึกค่านิยม%20(Values)).
- สุคนธ์ธา เส็งเจริญ. (2556). การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกสาธารณะ ในนิตยสารระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุคนธรส หุตะวัฒน์. (2550). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภมาศ อังคุโชติ; และคณะ. (2552). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. กรุงเทพฯ: เจริญดีมีคงการพิมพ์.
- สุทธิณี กล้ากล่อมจิตร. (2547). การศึกษาค่านิยมในการปฏิบัติตนของนักเรียนวัยรุ่น. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หฤทัย อาจปรุ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะ ของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อนุชาติ พวงสำลี. (2540). ประชาสังคม : คำ ความคิดและความหมาย. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- อนันต์ บุญประเทือง. (2552). ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม. สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.oknation.net/blog/anano/2009/09/22/entry-4>
- อรพินทร์ ชูชม; อัจฉรา สุขารมณ; และ อุษา ศรีจินดารัตน์. (2549). รายงานการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อริยา คูหา และ สุวิมล นราองอาจ. (2554, พฤษภาคม – สิงหาคม). จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 3(2): 81 – 93.
- อริสา สุขสุม. (2556). การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะเพื่อชุมชน. สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2556, จาก <http://documents.tips/documents/-55720854497959fc0b8bc98e.html>

- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2555, มกราคม – เมษายน). ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 23(1): 60 - 79.
- อาภรทิพย์ สมบัติปริบูรณ์. (2554). การศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตบุญกุศลของนิสิต สาขาวิชาชีวิตและความตาย หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ชีวิตและความตาย). พระนครศรีอยุธยา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อารีนา เลิศแสนพร. (2554). จิตสาธารณะ มิติการปลูกฝังจิตสำนึกให้นักสวัสดิการสังคมรุ่นใหม่ อาจารย์. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2558, จาก <http://swhcu.net/km/mk-articles/sw-km/184-public-mind.html>
- แอนนา จุมพลเสถียร. (2551). รายงานผลการวิจัย เรื่อง การรับรู้พฤติกรรมที่มีต่อจิตสำนึก สาธารณะและความเห็นด้านเครื่องมือสื่อสารการตลาดเพื่อสร้างเสริมจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มวัยทำงาน. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อำพล จินดาวัฒน์. (2551). จิตอาสาพลังสร้างโลก : บทเรียนรู้จากขบวนการพุทธฉือจี้ได้หัวใจ ขบวนการที่เน้นหัวใจของความเป็นมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).
- อำนาจ เย็นสบาย. (2551). จิตสำนึกสาธารณะ. ใน จิตสำนึกสาธารณะ. หน้า 167-168. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- อัญชลี ยิ่งรักพันธ์. (2550). ผลการใช้สถานการณ์จำลองผลงานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตบัณฑิต กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุไรวรรณ คุ่มวงษ์. (2551). จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม ตามโครงการพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Cambridge. (2005). Cambridge Advance Learner's Dictionary. 2nd ed. Cape Town, Singapore: Green Giant Press.
- Centurion, Deanna. (2007). *Understanding the Three Os of Public Awareness Measurement*. Retrieved July 13, 2016, from <http://www.nixonassoc.com/measurement1.pdf>
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper.

- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. Tokyo: McGraw-Hill.
- Gutersloh. (2003). *Civic-Mindedness Participation in Modern Society*. Retrieved June 9, 2016, from http://www.bertelsmann-stiftung.de/cps/rde/xchg/bst_engl/hs.xsl/publikationen_2818.htm
- Harman, Harry H. (1967). *Modern factor analysis*. 2nd. USA: The University of Chicago.
- Joreskog, K. G.; & Sor-bom, D. (1993). *New features in Lisrel 8*. Chicago: Scientific Software International.
- Odada, Eric O. (2010). *The Importance of Public Awareness*. Retrieved June 16, 2016, from <http://www.capacity.org/capacity/opencms/en/topics/water-and-sanitation/the-importance-of-public-awareness.html>
- Reader's Digest Universal Dictionary. (1999). *Reader's Digest Universal Dictionary*. Pleasantville, New York, USA: Brepols Fabrieken.
- Roth, Gabriel. (1987). *The Private Provision of Public Services in Developing Countries*. USA: Oxford University.
- Smart, Diana., et al. *The Development of Civic Mindedness*. Family Matters. No.57 Spring/Summer 2000.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

และ

ตรวจสอบคุณภาพ(ร่าง)กิจกรรมฝึกอบรม

**รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
และตรวจสอบคุณภาพ(ร่าง)กิจกรรมฝึกอบรม
เรื่องกิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

ผศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.จารุวรรณ ขำเพชร	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.หทัยรัตน์ บุญโยปษ์ภูมิภัก	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.ราชันย์ บุญธิมา	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร. อัจฉรา ประเสริฐสิน	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.จารุวรรณ สกุลคู	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.อรรณพ โพธิ์สุข	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อ.ดร.จันทร์ศม์ ภูติยริยวัฒน์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามจิตสำธารณะ

และ

แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมฝึกอบรมฯ

แบบสอบถาม
เรื่อง
การศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 11 หน้า แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งในแต่ละข้อคำถามไม่มีคำตอบถูก
หรือผิด และกรุณาตอบคำถามให้ครบทุกข้อ โดยคำตอบที่ได้มาจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และนำไป
วิเคราะห์ข้อมูลคำตอบโดยนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

นายอนุพนธ์ คำปັນ
นิสิตปริญญาเอก สาขาการอุดมศึกษา
(ภาคนอกเวลาราชการ)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านต้องการตอบ

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. ชั้นปี

- ชั้นปีที่ 1
 ชั้นปีที่ 2
 ชั้นปีที่ 3
 ชั้นปีที่ 4
 สูงกว่า ชั้นปีที่ 4

3. สถาบันอุดมศึกษา

☐ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	☐ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
☐ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	☐ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
☐ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	☐ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
☐ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	☐ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
☐ มหาวิทยาลัยศิลปากร	☐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
☐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	☐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
☐ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	☐ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
☐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	☐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
☐ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	☐ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
☐ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามวัดพฤติกรรมและจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ใน
เขตกรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบชนิด 5 ตัวเลือก จำนวน 96 ข้อ
แบบสอบถามในแต่ละข้อไม่มีคำตอบถูกหรือผิด ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ความเป็นจริงมากที่สุดโดยที่คำตอบของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันได้

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
1.	แบบสอบถามวัดการมีวิสัยทัศน์ ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ในการทำงาน ท่านพยายามปฏิบัติ ตามลำดับขั้นที่ได้วางแผนไว้					
2.	ท่านจะพยายามมองหาแนวทาง แก้ปัญหามากกว่าหลีกเลี่ยงปัญหา					
3.	ท่านมองไม่เห็นประโยชน์ที่ต้องวางแผน เกี่ยวกับอนาคต					
4.	ท่านไม่สนใจนำข้อเสนอแนะของคณาจารย์ และเพื่อนๆ มาปรับปรุงเพื่อแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ในการดำเนินกิจกรรม					
5.	ท่านไม่เข้าใจถึงขอบเขต บทบาทหน้าที่ รับผิดชอบในการทำกิจกรรมร่วมกัน					
6.	ท่านตระหนักว่า การเรียนหรือการทำ กิจกรรม ต้องยึดมั่นในกฎระเบียบที่ กำหนดร่วมกัน					
7.	ท่านสำนึกเสมอว่าปัญหาส่วนรวมใน สถาบันการศึกษา เป็นปัญหาที่ท่านต้อง ช่วยแก้ไข					
8.	ถ้ามีการทำงานเป็นทีม ท่านจะอาสารับ งานหลัก ๆ เพื่อให้ทีมประสบ ความสำเร็จ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
9.	ท่านปรารถนาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับสถาบันการศึกษาและชุมชน					
10.	ท่านจะใช้อุปกรณ์ของสถาบันการศึกษาเฉพาะในการทำงานและกิจกรรมเท่านั้น					
11.	ท่านมักเพิกเฉยต่อการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานและกิจกรรมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้					
12.	ท่านคิดว่าหากนิสิตนักศึกษาทุกคนทิ้งขยะให้ถูกที่ก็สามารถเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างจิตสาธารณะได้					
13.	แบบสอบถามวัดความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี ท่านรู้สึกเบื่อหน่ายในการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน					
14.	ท่านช่วยเพื่อน ๆ ในการทำกิจกรรม แม้จะไม่ใช้หน้าที่ของตนเอง					
15.	ท่านจะจับจองพื้นที่ในสถาบัน เพื่อเป็นที่นั่งพักประจำกลุ่มตนเองและเพื่อนสนิทเท่านั้น					
16.	ท่านจะปรับทัศนคติกับเพื่อน เมื่อมีเรื่องที่เข้าใจไม่ตรงกัน					
17.	ท่านและกลุ่มเพื่อนมักเล่นกีฬาหรือทำกิจกรรมอื่นร่วมกัน					
18.	เมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ท่านมักมีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อน					
19.	เมื่อท่านทำงานร่วมกับเพื่อน ท่านจะช่วยทำงานด้วยความตั้งใจ					
20.	เพื่อนคอยให้คำแนะนำและเป็นที่ยอมรับของท่าน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
21.	เมื่อมีกิจกรรมต่างๆ เพื่อนมักจะชวนให้ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมเสมอ					
22.	เมื่อมีเวลาว่างท่านและเพื่อนจะร่วมกัน ทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
23.	ท่านและเพื่อน ๆ จะวางแผนการทำงาน ให้ เสร็จตามกำหนดได้ทุกครั้ง					
24.	ท่านมีความสุขในการทำงานที่มี เป้าหมายเดียวกันร่วมกับคนอื่น					
25.	แบบสอบถามวัดการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมสังคม ท่านเข้าใจความหมายของ จิตสาธารณะ อย่างถูกต้อง					
26.	ท่านคิดว่ากิจกรรมและการเรียนมี ความสำคัญทั้งคู่					
27.	ท่านไม่สนใจข่าวเกี่ยวกับปัญหาสังคม					
28.	ท่านคิดว่าตนเองมีความสามารถในการ ช่วยเหลือสังคม					
29.	ท่านคิดว่า ปัญหาเยาวชน ควรได้รับการ แก้ไขจากนักสังคมสงเคราะห์ เท่านั้น					
30.	ท่านทำกิจกรรม เพราะอยากท่องเที่ยว และผ่อนคลาย มากกว่าการคำนึงถึง ประโยชน์ของกิจกรรม					
31.	ท่านอยากมีส่วนร่วมในการพัฒนา สถาบันการศึกษา					
32.	ท่านไม่สนับสนุนให้เพื่อนทำกิจกรรมเพื่อ สังคม					
33.	ท่านพยายามหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรม ในสถาบันอุดมศึกษา					
34.	ส่วนใหญ่ท่านจะเลือกเข้าร่วมกิจกรรม เฉพาะกิจกรรมที่ได้รับผลตอบแทน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
35.	เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานร่วมกันท่านมักจะยอมรับว่ามีปัญหาและพยายามปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น					
36.	ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีของผู้ที่พยายามทำงานให้สำเร็จตามกำหนด					
37.	แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ท่านทราบว่าการละเมิดสิทธิของผู้อื่นและการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ					
38.	ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาลังคม					
39.	ท่านรู้สึกว่าการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด ทำให้ท่านต้องอดทนต่อความไม่สะดวก					
40.	ท่านเต็มใจทำงานส่วนรวมตามที่คุณสอนได้มอบหมาย					
41.	ท่านรู้สึกไม่ได้รับความยุติธรรมเมื่อคณาจารย์ให้ช่วยเก็บสิ่งของต่างๆที่ผู้อื่นวางทิ้งไว้					
42.	ท่านเดินขึ้น ลง บันได ชั้นเดียวแทนการใช้ลิฟต์					
43.	ท่านคิดว่าการทำกิจกรรมใดๆ ที่เป็นของกลุ่มหรือส่วนรวม ควรได้รับค่าตอบแทนหรือค่าจ้าง					
44.	ท่านรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อเปลือยหีบเครื่องใช้ของสถาบันติดไปที่พัก					
45.	ท่านพยายามที่จะเก็บโตะเก้าอี้ให้เรียบร้อยหลังเลิกเรียนทุกครั้ง เพื่อคนอื่นจะได้ใช้งานได้สะดวกต่อไป					
46.	ท่านจะไม่หยิบสิ่งของผู้อื่นมาใช้ จนกว่าจะได้รับอนุญาต					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
47.	ท่านสามารถอดทนเข้าแถวรอซื้ออาหารได้ ถึงแม้ว่าจะหิวเพียงใดก็ตาม					
48.	ท่านเชื่อว่าการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาหรือค่ายบำเพ็ญประโยชน์ ทำให้มีจิตใจที่อ่อนโยนขึ้น					
49.	แบบสอบถามวัดการยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น เพื่อนมักให้กำลังใจเมื่อท่านพบอุปสรรคในการทำงานร่วมกัน					
50.	เพื่อนของท่านให้การสนับสนุนในการทำงานแก่ท่านเสมอ					
51.	เพื่อนของท่านสนับสนุนเปิดโอกาสให้ท่านได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน					
52.	ท่านคอยจับผิดการทำงานหรือทำกิจกรรม					
53.	ท่านมักให้อภัยผู้อื่นมากกว่าการคิดแก้แค้น					
54.	ท่านคิดว่าการพูดจากับผู้อื่นด้วยเสียงดังแสดงถึงการมีอำนาจ					
55.	การประพุดิตินเรียบร้อย ทำให้ท่านรู้สึกอ่อนแอ					
56.	ท่านมักไม่ระวังคำพูดในการกล่าวพาดพิงให้บุคคลอื่นได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจ					
57.	เมื่อมีคนจ้องมองขณะที่ท่านทำงาน ท่านจะรู้สึกรำคาญและไม่สบายใจ					
58.	ท่านมักจะแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการถกเถียงกัน					
59.	ท่านตำหนิเพื่อนที่หยิบของใช้ส่วนรวมไปใช้ส่วนตัว					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
60.	ท่านชมเชยกลุ่มเพื่อนที่ทำกิจกรรมเพื่อสังคม					
61.	แบบทดสอบวัดการมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน ท่านมีข้อกำหนดและเป้าหมายในการทำกิจกรรมต่อส่วนรวมอย่างชัดเจน					
62.	ท่านเข้าใจนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันการศึกษาเป็นอย่างดี					
63.	ท่านเชื่อว่ากิจกรรมที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของสถาบันการศึกษา จะนำไปสู่ภาพลักษณ์ที่ดี					
64.	ท่านให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมตามนโยบายจิตสาธารณะต่อสังคมของสถาบันการศึกษา					
65.	ท่านตั้งใจเข้าร่วมกิจกรรมตามนโยบายจิตสาธารณะต่อสังคมของสถาบันการศึกษา					
66.	ท่านคิดว่าควรทำกิจกรรมที่เป็นของตนเองให้เสร็จก่อนที่จะทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม					
67.	เพื่อนของท่านมักยอมแพ้เมื่อเจออุปสรรคและความผิดหวังในการทำกิจกรรมร่วมกัน					
68.	ท่านมักทำงานหรืออ่านหนังสือในนาที่สุดท้าย					
69.	ท่านมีปัญหาในการที่จะมีสมาธิจดจ่ออยู่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง					
70.	ฉันมักทำสิ่งต่างๆ โดยไม่คิดถึงหนทางเลือกอื่นๆ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
71.	ท่านมักเก็บสะสมอารมณ์ที่ไม่ดีไว้เป็นเวลานาน เช่น โกรธ เกลียด และแสดงออกในการทำงานร่วมกัน					
72.	ท่านทราบว่าการทำงานตามอย่างเพื่อนตลอดเวลาเป็นสิ่งไม่ควร					
73.	แบบทดสอบวัดการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนืองและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ ท่านเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน เช่น ช่วยจัดงานวันปีใหม่ เลี้ยงอาหาร มอบรางวัลต่างๆ					
74.	ท่านยินดีใช้เวลาให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมกิจกรรมอย่างครบถ้วน					
75.	ท่านพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือกลุ่มอื่นๆ เมื่อมีการติดต่อขอรับความช่วยเหลือ					
76.	ท่านทำงานร่วมกับบุคคลอื่นเพื่อให้ชุมชน สังคม น่ายิ่งขึ้น					
77.	ท่านมักเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้ส่วนรวมดีขึ้น					
78.	ท่านมีส่วนร่วมกับกิจกรรมที่นำไปสู่การอยู่ร่วมกันที่ดีในชุมชน/สังคม					
79.	ท่านกระตือรือร้นในการมองหาแนวทางการร่วมมือใหม่ๆ ในการทำประโยชน์เพื่อสังคม					
80.	ท่านจะให้ความสนใจอนาคตในการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน					
81.	ท่านร่วมกิจกรรมกับกลุ่มต่างๆ เพื่อให้ชุมชน สังคม น่ายิ่งขึ้น					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
82.	ท่านเชื่อว่าความรับผิดชอบต่อชุมชน/ สังคมของตนเองและกลุ่มต่างๆ จะส่งผล ต่อชุมชน/สังคม ให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น					
83.	ท่านยินดีเข้ารับการอบรมในเรื่องจิต สาธารณะการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
84.	ท่านแบ่งปันทรัพยากรในกลุ่มตนเองให้ กลุ่มอื่นใช้ร่วมกันในการจัดกิจกรรม					
85.	แบบทดสอบวัดการมีองค์ความรู้และ ความสามารถในการแสวงหาความรู้ เมื่อได้รับมอบหมาย ท่านรีบค้นหาข้อมูล จากคอมพิวเตอร์ทางอินเทอร์เน็ตโดยเร็ว เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำกิจกรรม					
86.	ท่านชอบพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับคนอื่นในการทำกิจกรรมสาธารณะ					
87.	ท่านทราบว่าตนเองมีความสามารถและ ความถนัดในด้านใดและจะทำเรื่องนั้นให้ สำเร็จในการช่วยเหลือส่วนรวม					
88.	เมื่อท่านค้นคว้าหาข้อมูล พบเพื่อนที่จะ หาข้อมูลในลักษณะที่คล้ายกัน ท่านจะให้ ข้อคิดเห็นและคำแนะนำ					
89.	ท่านยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ข้อทักท้วงและคำตำหนิจากผู้อื่น และ นำมาพิจารณาปรับเป็นองค์ความรู้ของ ตนเอง					
90.	เมื่อมีผู้ว่ากล่าวตักเตือน เกี่ยวกับ แนวทางและรูปแบบการค้นคว้าหาข้อมูล ของท่าน ท่านจะไม่แสดงอาการไม่พอใจ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง มาก ที่สุด	จริง มาก	จริง น้อย	ไม่ ค่อย จริง	ไม่จริง เลย
91.	ท่านเข้าไปศึกษาหาความรู้วิธีป้องกันตนเองจากสื่อออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต เพราะให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
92.	ท่านสอบถามเพื่อนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสาธารณะ เพราะเป็นความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับตนเองได้					
93.	ท่านกำหนดขั้นตอนและแนวทางในการหาข้อมูลก่อนลงมือทำกิจกรรม					
94.	ท่านจะแสวงหามุมมองหรือวิธีการใหม่ในการแก้ไขปัญหา					
95.	ท่านจะสนับสนุนให้สมาชิกในกลุ่มเสนอแนวคิดแก้ไขปัญหาที่เคยเกิดขึ้นด้วยวิธีการใหม่ ๆ					
96.	ท่านจะส่งเสริมการใช้เหตุผลและหลักฐานในการแก้ไขปัญหา มากกว่าการใช้ทัศนคติในด้านลบ					

แบบประเมินผลกิจกรรมอบรม

แบบสอบถามนี้ใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมด้านความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอบรม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ให้ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ความชัดเจนของเนื้อหากิจกรรม					
2	การดำเนินการในแต่ละกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์					
3	การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำกิจกรรม					
4	กิจกรรมอบรมมีประโยชน์					
5	สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง					
6	การเตรียมความพร้อมของวิทยากร					
7	วิทยากรมีความรู้ความสามารถ					
8	วิทยากรตรงต่อเวลา					
9	วิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอด					
10	มีบุคลิกภาพดีแสดงพฤติกรรมเหมาะสม					
11	มีความตั้งใจดำเนินกิจกรรมอบรม					
12	มีการยกตัวอย่างที่ชัดเจน					
13	มีการนำเสนอให้เข้าใจได้ง่าย					
14	เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงออกอย่างทั่วถึง					
15	เอกสารประกอบการอบรม					
16	สื่ออุปกรณ์ประกอบการกิจกรรมอบรม					
17	ระยะเวลาในการทำกิจกรรม					
18	การจัดสถานที่					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
19	การจัดบริการอาหารว่าง					
20	การอำนวยความสะดวก					

ภาคผนวก ค

คุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	29.369	49	43.557
2	29.391	50	45.837
3	29.509	51	43.085
4	29.255	52	44.793
5	28.437	53	41.928
6	28.254	54	42.196
7	28.284	55	41.941
8	29.174	59	43.226
9	29.112	57	42.727
10	28.710	58	42.471
11	29.066	59	46.736
12	28.666	60	46.575
13	28.316	61	35.757
14	28.628	62	36.630
15	28.621	63	35.893
16	28.348	64	35.940
17	28.287	65	37.900
18	28.395	66	36.473
19	28.004	67	36.851
20	27.412	68	36.923
21	27.862	69	36.165
22	27.348	70	37.529
23	27.958	71	38.490
24	27.792	72	38.503
25	40.273	73	35.058
26	40.057	74	35.367
27	38.992	75	35.241

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
28	37.752	76	34.734
29	39.343	77	35.540
30	39.176	78	35.364
31	38.543	79	34.583
32	38.026	80	35.666
33	39.601	81	35.318
34	41.901	82	35.402
35	41.643	83	35.804
36	41.497	84	35.192
37	47.202	85	35.833
38	44.505	86	35.160
39	45.453	87	34.614
40	46.434	88	34.319
41	46.446	89	34.316
42	45.115	90	34.204
43	43.986	91	34.343
44	44.574	92	34.611
45	44.589	93	34.237
46	42.986	94	34.690
47	44.977	95	33.801
48	45.181	96	33.717

1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะของนิสิต
นักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร เท่ากับ 0.92

1.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนิสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เท่ากับ 0.92

1.4 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ
ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เท่ากับ 0.98

ภาคผนวก ง

กิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ

กิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สภาพปัญหาและความจำเป็นของกิจกรรมฝึกอบรม

ภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาประการหนึ่ง คือการสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้และคุณธรรมเพื่อออกไปพัฒนาสังคมและประเทศชาติ สถาบันอุดมศึกษามีการขับเคลื่อนพัฒนา มีการเปลี่ยนแปลงไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง มีการแข่งขันกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ เพื่อการคงอยู่หรือเพื่อความอยู่รอด ตามหลักการและเงื่อนไขของการปฏิรูปการศึกษา การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจในวิชาความรู้ และมีความสามารถเรียนรู้และปรับตัวอยู่ในสภาพสังคมได้

สถาบันอุดมศึกษา จะต้องเตรียมพร้อมเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความสมบูรณ์ในทุกๆด้าน การพัฒนานิสิตให้มีจิตสาธารณะ ความรับผิดชอบ ความมั่นคงทางอารมณ์ มีประสิทธิภาพในการทำงาน เป็นกลุ่มความเป็นผู้นำ มีความเอื้ออาทรและความสามัคคี สิ่งเหล่านี้จะเป็นการปลูกฝังบทบาทที่สำคัญในการเรียนรู้การเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ ช่วยให้บัณฑิตมีทักษะในด้านการสื่อสาร การประชุมในระดับมหาวิทยาลัย เกิดการเรียนรู้และการแก้ปัญหาอย่างมีมนุษยธรรม ทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการศึกษาสนใจในการพัฒนานิสิต มีความตระหนักและเคารพในสิทธิของผู้อื่นและนิสิตที่มีภาวะผู้นำด้านจิตสาธารณะ จะสามารถพัฒนามหาวิทยาลัย สังคม และประเทศชาติได้ในอนาคต ซึ่งเป็นบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องพัฒนาทั้งความรู้ ความสามารถและฝึกประสบการณ์ต่างๆ ให้กับนิสิต เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

ผลจากการวิจัย พบว่าคุณลักษณะที่จำเป็นต้องเสริมสร้างเพื่อให้มีความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ คือด้าน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และการมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ แต่จากการวิเคราะห์ข้อคำถาม พบว่าคุณลักษณะทั้งสองด้านดังกล่าวข้างต้น เชื่อมโยงในด้านการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบงานให้ทันสมัย ซึ่งจากการศึกษาความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม พบว่า กลุ่มจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้สังคมเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งเสริมการทำงานแบบเป็นประชาธิปไตย เกิดความสามัคคี เกิดความมั่นใจ เกิดแรงจูงใจ และเกิดอำนาจต่อรองในเรื่องต่างๆ

กิจกรรมอบรม ได้นำแนวคิดทฤษฎีจากทฤษฎีประชาสังคม (civil society theory) (เรียม นมรักษ์. 2552: 23 - 24; อ้างอิงมาจาก ชาย โพธิ์สิตา, อุไรวรรณ คณิงชุกเกษม และ อมราสุนทร ชาติดา. 2540: ข) มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมอบรมจิตสาธารณะ โดยมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านคุณธรรมและสิทธิหน้าที่ของบุคคลในสังคมที่มีจิตสำนึกในการช่วยเหลือสังคมเพื่อแก้ไขปัญหา โดย ประชาสังคม (civil society) หมายถึง การให้ความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการช่วยเหลือสังคม

โดยองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม หรือจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อชุมชน เป็น เครื่องมือทางสังคม เช่น แม่บ้าน มูลนิธิ ชมรม ชุมชน มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เน้นความสัมพันธ์เป็น กลุ่มสมาชิกต้องมีอุดมการณ์และหลักการร่วมกัน 2) มีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย การดูแล ผลประโยชน์ การตรวจสอบสาธารณะ และการรับผิดชอบต่อสาธารณะ 3) ความเป็นธรรมต่อสังคม 4) มีความยุติธรรมต่อสังคม 5) เป็นเครือข่ายสังคม 6) การติดต่อสื่อสาร และ 7) มีวิสัยทัศน์ และ ลักษณะบางประการของทฤษฎีประชาสังคมนั้น ยังมีความเกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ดังนี้ (เรียม นม รักษ์. 2552: 27 - 29; อ้างอิงมาจาก ชูชัย ศุภวงศ์. 2540: 22)

1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คือ ความเป็นกลุ่ม เป็นองค์กรที่ร่วมกันมองถึงอนาคต รับรู้และ เข้าใจร่วมกันในเรื่องจิตสาธารณะหรือสำนักต่อสาธารณะ การร่วมกันทำกิจกรรม หรือกำหนด ทิศทางต่าง ๆ ร่วมกัน จะเป็นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันของกลุ่ม และเป็นเงื่อนไขกำหนดให้กลุ่มมี พลัง มีทิศทางและเป้าหมายในการทำงาน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการคิดปรับเปลี่ยน กระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน

2. มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง คือ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทุกคน ให้เกิดการรับรู้ ตัดสินใจ แล้วร่วมลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงร่วมกันจะเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ องค์กรประกอบของประชาสังคมนั้น มีความหลากหลาย และเกิดการร่วมสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. ความเป็นธรรมชาติที่ไม่ได้การจัดตั้งแข่งขัน คือ ประชาสังคมมีความเป็นองค์กรที่ ไม่ได้ยึดติดความควบคุมของรัฐ ความเป็นอิสระ และพัฒนาขึ้นตามระดับความสำคัญของความเป็น พลเมือง (civil consciousness) ซึ่งสามารถแสดงศักยภาพในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนของ ชุมชนหรือสังคมได้

4. มีความรัก ความเอื้ออาทร สมานฉันท์ คือ การรวมกลุ่มของประชาสังคมบนพื้นฐานที่ หลากหลาย จำเป็นต้องสร้างบนพื้นฐานของความเมตตา สามัคคี จะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความ ร่วมมืออย่างมีพลัง

5. มีสติปัญญา ความรู้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา คือ ประชาสังคมจะต้องมีการ สร้างองค์ความรู้ที่สามารถปรับใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีศักยภาพที่ สามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้

6. มีการเรียนรู้จากปฏิบัติหรือทำกิจกรรมร่วมกัน คือ การเรียนรู้ร่วมกันของคนใน สังคมจะทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละชุมชน สังคม

7. มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่องและมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ คือ การ สื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะทำให้ประชาสังคมมีความก้าวหน้าและขยายกลุ่มออกไปอย่าง มั่นคงและกว้างขวาง การคิดค้นรูปแบบใหม่ ๆ การเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือต่าง ๆ และมีความ ร่วมมือกับสื่อมวลชน เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งด้านการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และกิจกรรมของประชาสังคมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงมีความจำเป็นต้องมีกิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสำหรับนิสิต โดยนำกิจกรรมการทำงานเป็นทีมมาเป็นส่วนหนึ่งเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้ดีขึ้นนั้น ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การแสดงบทบาทสมมติเพื่อแสดงจิตสาธารณะที่ดีและเหมาะสม การจัดกิจกรรมแนะแนว การบรรยายให้ความรู้ และการส่งเสริมให้นิสิตทำกิจกรรมเป็นทีมที่เกี่ยวข้องจิตสาธารณะ ฯลฯ วิธีการพัฒนาการทำงานเป็นทีมที่ดีและเหมาะสมแก่นิสิตแต่ละวิธีนั้นอาจขึ้นอยู่กับความสนใจและความต้องการหรือความแตกต่างระหว่างบุคคลของนิสิตแต่ละคน ซึ่งแต่ละวิธีการก็มุ่งเน้นให้นิสิตเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและทักษะการฝึกปฏิบัติ และส่งผลให้การพัฒนาผู้นำด้านจิตสาธารณะของนิสิตมีประสิทธิภาพมากขึ้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนากิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามผลการวิจัยในระยะที่ 2 ที่พบว่า การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ ส่งผลมากต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หลักการของกิจกรรมฝึกอบรม

การสร้างกิจกรรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเป็นการเฉพาะโดยมีหลักการดังนี้

1. เป็นกิจกรรมฝึกอบรมที่เน้นเสริมสร้างความรู้เจตคติและทักษะการปฏิบัติงานแก่นิสิตเพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานต่อไปในอนาคต
2. เป็นกิจกรรมฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการในการดำเนินงานของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. เป็นกิจกรรมอบรมที่ได้มาจากผลการวิจัยในระยะที่ 2 พบว่า การตระหนักถึงจิตสาธารณะและการทำกิจกรรมร่วมกันส่งผลมากต่อจิตสาธารณะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมฝึกอบรม

เพื่อให้นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่เข้ารับการฝึกอบรมตามกิจกรรมนี้เป็นผู้ที่มีความรู้เจตคติและทักษะการปฏิบัติตนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื้อหาของกิจกรรมอบรม

เนื้อหาของการสร้างกิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะมีดังนี้

หัวข้อที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมมี 2 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1.1 กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย

กิจกรรมที่ 1.2 กิจกรรมสำรวจตนเอง

หัวข้อที่ 2 เรื่องการเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีมแบ่งเป็น 3 กิจกรรม
ดังนี้

กิจกรรมที่ 2.1 กรณีศึกษา เรื่อง เรื่องของหนู

กิจกรรมที่ 2.2 การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่ 2.3 การต่อรูปสี่เหลี่ยม

วิธีดำเนินการกิจกรรมอบรม

กิจกรรมอบรมมีวิธีดำเนินการดังนี้

1. กิจกรรมปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงในรายละเอียดการเข้าร่วมกิจกรรม
2. การสร้างความคุ้นเคยใช้เกมในการสร้างความคุ้นเคยเพื่อช่วยสร้างบรรยากาศแห่งการเป็นมิตรต่อกัน และการเปิดเผยตัวเองให้สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมได้รู้จักกันเพื่อลดความตึงเครียด
3. การทดสอบก่อนการอบรมใช้แบบสอบถามจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมก่อนการอบรมเพื่อวัดระดับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4. การดำเนินการอบรมใช้รูปแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เข้ารับการอบรมเป็นสำคัญ จำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจตนเองกิจกรรมที่ 3 กรณีศึกษา เรื่อง เรื่องของหนู กิจกรรมที่ 4 การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ กิจกรรมที่ 5 การต่อรูปสี่เหลี่ยมโดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆเพื่อการเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆในกลุ่ม
5. การทดสอบหลังการอบรมใช้แบบสอบถามจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมเพื่อวัดระดับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงใด
6. กิจกรรมปิดการอบรมเพื่อสรุปประเมินผลกิจกรรม

เทคนิคกิจกรรมอบรม

1. การบรรยาย
2. การอภิปรายกลุ่ม
3. การระดมสมอง
4. เกม
5. การฝึกปฏิบัติ
6. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

สื่อกิจกรรมอบรม

1. กิจกรรมอบรม
2. เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องฉาย Power point
3. เอกสารประกอบการอบรมและวัสดุอุปกรณ์
4. แบบสอบถาม แบบประเมินต่างๆ

การวัดและประเมินผลกิจกรรมอบรม

การวัดและประเมินผลกิจกรรม ประกอบด้วย

1. สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ
3. แบบประเมินผลกิจกรรม

กิจกรรมปฐมนิเทศ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เข้ารับการอบรม และสร้างสัมพันธภาพที่ดีของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. เพื่อแจ้งให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับทราบวัตถุประสงค์และวิธีการพัฒนาคุณลักษณะรวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม
3. เพื่อชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทราบรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมและระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมและวิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวถึงความเป็นมาของกิจกรรมอบรมจิตสาธารณะและการทำงานเป็นกลุ่มจากผลการวิจัยในระยะที่ 1 และ 2
2. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีพัฒนาจิตสาธารณะและการทำงานเป็นกลุ่มด้วยกิจกรรมอบรมรวมทั้งประโยชน์ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมจะได้รับในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้
3. ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของแต่ละหัวข้อ แต่ละกิจกรรมและกำหนดการอบรม
4. ผู้วิจัยชี้แจงถึงลักษณะการอบรมว่าเป็นการอบรมในรูปแบบที่เน้นการใช้กิจกรรมประกอบ

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เครื่องฉาย Power point

การประเมินผล

1. การสังเกตผู้เข้ารับการอบรมจากปฏิกริยาการให้ความร่วมมือและความสนใจในกิจกรรม
2. การสังเกตผู้เข้ารับการอบรมจากการซักถามเกี่ยวกับข้อสงสัย
3. การสังเกตผู้เข้ารับการอบรมจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เมื่อจบกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย ผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีความสามารถดังนี้

1. บอกคุณลักษณะของตนเองได้
2. บอกคุณลักษณะของเพื่อนสมาชิกในกลุ่มได้
3. ทำความรู้จักคุ้นเคยกับเพื่อนได้ดี

กิจกรรมและวิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแจกเอกสารกิจกรรมเพื่อนใหม่ให้เขียนชื่อนามสกุลของตนเองแล้วไปสัมภาษณ์เพื่อนใหม่อีก 5 คน
2. เมื่อได้คำสัมภาษณ์แล้วมอบให้ผู้วิจัย
3. อภิปรายสรุปผลการสัมภาษณ์และแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารประกอบกิจกรรมเพื่อนใหม่จำนวน 20 แผ่น
2. ปากกาจำนวน 20 ด้าม

การประเมินผล

สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการทำกิจกรรม

ข้อคิดจากกิจกรรม

กิจกรรมสร้างความคุ้นเคยจัดขึ้นโดยมีประเด็นดังนี้

1. ช่วยทำลายกำแพงหรือเกราะของแต่ละคนให้เข้ากันได้อย่างสนิทใจ
2. ช่วยสร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรที่ดีต่อกันลดความเครียดลงได้
3. ช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสดงออกเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน
4. ช่วยสร้างความสนิทสนมและผู้ที่รู้จักกันอยู่แล้วจะยิ่งมีความรู้จักกันเพิ่มมากยิ่งขึ้น

หัวข้อที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม

เวลา 6 ชั่วโมง

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เมื่อจบกิจกรรมอบรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสามารถดังนี้

1. อธิบายความหมายของจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมได้อย่างถูกต้อง
2. อธิบายความสำคัญของจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหาการอบรม

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม
2. ความหมายและความสำคัญของจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดหลักการด้านความหมายความสำคัญของจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม
2. แบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมออกเป็น 4 กลุ่มๆละ 5 คนให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายหัวข้อ “ความสำคัญของจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม”
3. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มละ 5 นาที
4. สมาชิกอื่นๆและผู้วิจัยร่วมกันอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ
5. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมปฏิบัติกิจกรรมที่ 1.1 การสำรวจตนเอง
6. ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันอภิปรายสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมที่ 1.1
7. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรมปฏิบัติกิจกรรมที่ 1.2 กระจกสะท้อนตน
8. ผู้วิจัยและสมาชิกร่วมกันอภิปรายสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมที่ 1.2

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เครื่องฉาย Power point
2. ใบงาน
3. กระดาษ A 4

การประเมินผล

1. การสังเกตการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ผลการวิเคราะห์ตนเอง

กิจกรรมที่ 1.1 การสำรวจตนเอง

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เมื่อจบกิจกรรมอบรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสามารถดังนี้

1. บอกได้ว่าตนเองมีบุคลิกภาพเป็นอย่างไร โดยการวิเคราะห์ตนเอง
2. บอกสิ่งที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นเกี่ยวกับตนเอง

แนวคิด

การสำรวจตนเอง เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาได้หันมาให้ความสำคัญกับบุคลิกภาพที่เหมาะสมโดยทั่วไปเป็นอย่างไร เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตนเอง ปรับปรุงตนเอง ซึ่งจะทำให้เราได้รู้จักตนเองและเข้าใจ รู้จักผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เครื่องฉาย Power point
2. ใบงานกิจกรรมที่ 1.1 แบบวิเคราะห์ตนเอง

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตนเอง ทำความรู้จักกับนักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นชี้แจงให้นักศึกษาทราบข้อตกลงที่จะต้องทำร่วมกัน
2. ผู้วิจัยแจกใบงานกิจกรรมที่ 1.1 แบบวิเคราะห์ตนเอง 30 ข้อ ให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม วิเคราะห์ตนเองอย่างตรงไปตรงมาว่าท่านมีบุคลิกภาพลักษณะต่อไปนี้หรือไม่ โดยขีด ✓ ช่อง มี หรือ ไม่มี
3. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมอบรม ทำใบงานกิจกรรมเสร็จแล้ว ผู้วิจัยให้นับจำนวนข้อ มี หรือ ไม่มี กี่ข้อ
4. แบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 5 คนให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายจากการทำแบบวิเคราะห์ตนเอง
5. ให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มละ 5 นาที
6. สมาชิกอื่นๆและผู้วิจัย ร่วมกันอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ผลการวิเคราะห์ตนเองของนักศึกษาจากคำตอบในใบงาน

ใบงานกิจกรรมที่ 1.2 แบบวิเคราะห์ตนเอง

โปรดวิเคราะห์ตัวท่านเองอย่างตรงไปตรงมา ท่านมีบุคลิกภาพลักษณะต่อไปนี้หรือไม่ (ขีด ✓)

ที่	รายการตรวจสอบ	มี	ไม่มี
1	ยิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริง เป็นมิตรอยู่เสมอ		
2	รักษาความสะอาดบนใบหน้าและส่วนต่างๆ ของร่างกาย		
3	สุขภาพแข็งแรง อนามัยดี		
4	กิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนน้อม เป็นกันเอง		
5	ระมัดระวังตัวเองในทุกๆ อิริยาบถตลอดเวลาที่อาจมีคนพบเห็น		
6	รู้จักตรวจสอบและขจัดท่าทางซ้ำๆ ซากๆ ที่อาจก่อให้เกิดความรำคาญ		
7	เลือกแต่งกายให้สะอาด ประณีต เหมาะสมกับกาลเทศะ		
8	รู้จักระสับระยาบของการแต่งกายให้เหมาะกับสถานภาพของตน		
9	รู้จักเลือกเสื้อผ้าที่มีสีสันทัน และลายเข้ากับบุคลิกลักษณะของตนเอง		
10	รู้จักการเลือกใช้ถ้อยคำในการพูดจาให้เหมาะสม		
11	รู้ว่าเมื่อไรควรพูด เมื่อไรควรฟัง		
12	รู้จักเตรียมคำพูดให้เหมาะสมสำหรับคนแต่ละคน		
13	มีการออกเสียงหรือใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง		
14	มีความพอใจที่คบหาสมาคมพูดคุยกับบุคคลต่างๆ		
15	รู้จักชวนผู้อื่นสนทนาในเรื่องที่เขาสงสัย		
16	มีความมั่นใจ ทั้งจิตใจและอารมณ์		
17	มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น		
18	มีความมานะพยายามทำสิ่งใดก็มุ่งทำจนประสบความสำเร็จ		
19	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์งานใหม่ๆ เป็นตัวของตัวเอง		
20	อดทน หนักเอาเบาสู้ ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค		
21	มีความคล่องตัว ทำงานได้ว่องไว มีประสิทธิภาพสูง		
22	มีความจริงใจต่อเพื่อน หรือบุคคลทั่วไปที่ตนสัมพันธ์ภาพด้วย		
23	มีความจงรักภักดีต่อครอบครัว เลื่อมใสในครอบครัว		
24	มีความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจในแง่คิดของผู้อื่นอยู่เสมอ		
25	มีนิสัยชอบช่วยเหลือ บริการผู้อื่น แม้ไม่ได้ประโยชน์ตอบแทนโดยตรง		
26	รู้จักสังเกต จดจำ มีความจำดี		
27	รู้จักบันทึก สะสมความรู้หรือข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจ		
28	มีวิจารณ์ญาติที่ดี ไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนเสมอ		
29	มีนิสัยเป็นนักอ่าน นักฟัง		
30	รู้ความสำคัญของเวลานัดหมายแล้วรักษาเวลา		
	รวมคะแนน มีเท่าไร ไม่มีเท่าไร		

กิจกรรมที่ 2.1 กรณีศึกษา

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เมื่อจบกิจกรรมการอบรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสามารถดังนี้

1. บอกได้ว่าการทำงานเป็นทีมที่ดีและเหมาะสมควรเป็นอย่างไร
2. ทำงานร่วมกันเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิด

กระบวนการในการทำงานเป็นทีม เพื่อการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีการติดต่อประสานงาน ตัดสินใจร่วมกัน ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เครื่องฉาย Power point
2. ใบงานกิจกรรมที่ 2.1 กรณีศึกษาเรื่อง เรื่องของหนู
3. กระดาษ A 4

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแบ่งผู้เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็น 4 กลุ่มๆละ 5 คน
2. ผู้วิจัยแจกกระดาษ A 4 และใบงานกิจกรรมที่ 2.1 กรณีศึกษา เรื่อง เรื่องของหนู ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายจากการทำกิจกรรมที่ 2.1
3. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปรายกลุ่มละ 5 นาที
4. สมาชิกอื่นๆและผู้วิจัย ร่วมกันอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ผลการวิเคราะห์กรณีศึกษา

ใบงานกิจกรรมที่ 2.1 กรณีศึกษาเรื่อง เรื่องของหนู

ในหมู่บ้านของสมาชิก มียุงข้าวคนละหนึ่งละ ตั้งอยู่ห่างจากตัวบ้านประมาณ 500 เมตร มีหนูมาขโมยกินข้าวในยุ้งทุกวัน สมาชิกจะทำอย่างไร จึงจะสามารถขจัดปัญหาของหนูได้

คำถามเพื่อการอภิปรายกลุ่ม

1. จงเสนอแนะวิธีแก้ปัญหามาคนละ 1 วิธี
2. ถ้าสมาชิกในหมู่บ้าน ไม่สนใจแก้ปัญหา จะเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง
3. การกระทำของหนูส่งผลเสียหายอย่างไรบ้าง
4. สมาชิกในกลุ่มมีหลักในการปฏิบัติตน เพื่อวางแผนทางในการป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำ
อย่างไรบ้าง

กิจกรรมที่ 2.2 การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เมื่อจบกิจกรรมการอบรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสามารถดังนี้

1. บอกได้ว่าการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพควรมีลักษณะอย่างไร
2. ร่วมแสดงความคิดเห็นได้

แนวคิด

การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข และเสริมสร้างแนวทางให้ประสบความสำเร็จได้ และช่วยเพิ่มพูนความรู้สึกในการยอมรับนับถือในการทำงาน จะเป็นปัจจัยก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจในการทำงานร่วมกันได้ดียิ่งขึ้น

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เครื่องฉาย Power point
2. กระดาษ A4

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยใช้คำถามว่า “ นิสิตท่านใดเคยเห็นการทำงานของมดบ้างยกมือขึ้น ” พร้อมฉายภาพให้เห็นอีกครั้ง และถามต่อว่า “ ท่านรู้สึกชอบหรือไม่ อย่างไร ”
2. ผู้วิจัยให้ชมรูปภาพของการทำงานของกลุ่มบุคคล และสัตว์ต่างๆ
3. ผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคน
4. สมาชิกอื่นๆและผู้วิจัย ร่วมกันอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. การแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2.3 การต่อรูปสี่เหลี่ยม

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

เมื่อจบกิจกรรมการอบรมผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสามารถดังนี้

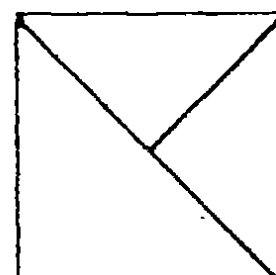
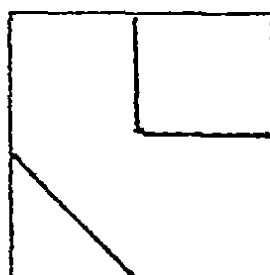
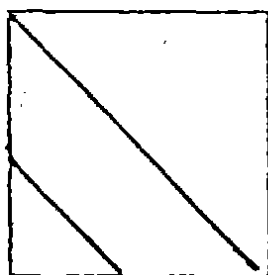
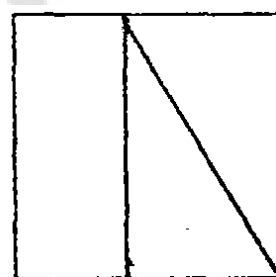
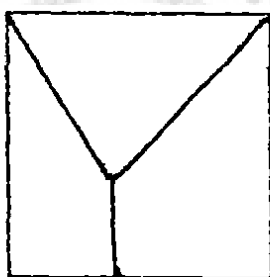
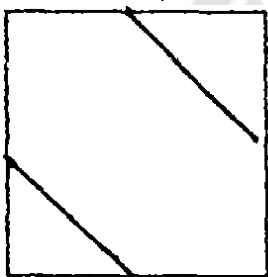
1. ผู้เข้าอบรมสามารถตัดสินใจร่วมกันและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิด

การตระหนักถึงปัญหาและการสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกัน จะเกิดขวัญและกำลังใจ จะช่วยให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สื่อประกอบกิจกรรม

1. กระดาษสี ตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 10x10 นิ้ว กระดาษสีแต่ละแผ่นแบ่งออกเป็น 3 ส่วน จำนวน 6 ชุด ดังภาพประกอบ

ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยแบ่งผู้เข้าอบรมออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 6 คน
2. ผู้วิจัยแจกกระดาษสีให้คนละ 1 ชิ้น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมนำชิ้นส่วนที่ได้รับแจก เข้ากลุ่มต่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาด 10x10 นิ้วกลุ่ม 1 แผ่น
3. กติการในการหากกลุ่ม คือ ห้ามพูด ห้ามส่งสัญญาณ
4. ผู้วิจัยสังเกต การจัดลำดับกลุ่มที่ต่อเสร็จก่อน - หลัง

5. ผู้วิจัย เชิญกลุ่มที่ต่อเสร็จอันดับที่ 1 มารายงานวิธีดำเนินงาน พร้อมทั้งบอกปัญหาและอุปสรรคต่างๆ และผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันอภิปรายให้ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล

1. สังเกตผู้ร่วมกิจกรรมการต่อรูปสี่เหลี่ยม

กิจกรรมอำลาปิดการอบรม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อสรุปผลของการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม

กิจกรรมและวิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมช่วยกันสรุปเกี่ยวกับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม ประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงแนวทางในการนำไปใช้ในมหาวิทยาลัย
2. ผู้วิจัยมอบของที่ระลึกให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
4. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมกิจกรรม และปิดการอบรม

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เครื่องฉาย Power point
2. ของที่ระลึก

การประเมินผล

1. สังเกตจากการสรุปผล

เนื้อหาสาระ

ความรู้จิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

1. ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ

1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ พบว่า ในภาษาไทยมีการเรียกชื่อที่แตกต่างกัน เช่น จิตสำนึกต่อสังคม จิตสำนึกต่อส่วนรวม จิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งชื่อดังกล่าวนั้นมีความหมายใกล้เคียงกัน ในภาษาอังกฤษ คำว่า จิตสาธารณะ ใช้คำว่า Public Consciousness หรือ Public Mind

สมาร์ท, แซนสัน, ซิลวา และ ทูมบอโร (Smart, Sanson, Silva, and Toubourou. 2000: 5-6) ได้ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า เป็นความเต็มใจของบุคคลที่จะแสดงบทบาทอย่างจริงจังและขยันขันแข็งเพื่อแสดงฐานะความเป็นพลเมืองของประเทศ โดยมุ่งเน้นทั้งการเอาใจใส่ต่อตนเองและต่อส่วนรวม ซึ่งอาจแสดงออกได้หลายรูปแบบ เช่น 1) ความรับผิดชอบต่อชุมชน เป็นการปฏิบัติและมีพฤติกรรมเชิงบวกโดยตั้งใจและสมัครใจในการให้บริการแก่ผู้อื่น 2) จิตสำนึกทางการเมือง เป็นเจตคติและพฤติกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะส่งผลต่อคุณลักษณะเบื้องต้นของการมุ่งสู่สังคมประชาธิปไตย และ 3) ความรับผิดชอบต่อชุมชนท้องถิ่นและสังคมโลก คือการรับรู้ในเอกลักษณ์ของตนเองร่วมกับบุคคลอื่น การมีแนวคิดในเรื่องการรับผิดชอบต่อส่วนรวมและบทบาทที่ทุกคนต้องแสดงความรับผิดชอบต่อชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542: 14) ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบง่าย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

1.2 ความสำคัญของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะมีความสำคัญต่อบุคคล องค์กร สังคม และประเทศชาติ เนื่องจากจะทำให้เกิดการเห็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่เห็นต่อประโยชน์ส่วนตน การอาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติของส่วนรวม การใช้สาธารณะสมบัติอย่างรู้คุณค่าและทะนุถนอม รู้จักแบ่งปันโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำมาสู่ชุมชนและสังคมที่เข้มแข็ง การพัฒนาประเทศที่ก้าวทันประเทศต่างๆ ลดการขัดแย้งระหว่างประเทศได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552: 11) จิตสาธารณะเป็นลักษณะอันพึงประสงค์ ควรมีการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ถ้าหากปลูกฝังในทางที่ถูกต้องจะทำบุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม การอยู่ร่วมกันต้องพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งถ้า

หากคนในสังคมขาดจิตสาธารณะ จะส่งผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน ประเทศชาติ และระดับโลก ดังนี้ (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัจจกร. 2543: 22 - 29)

1. ผลกระทบระดับบุคคล ทำให้เกิดปัญหา การสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง และการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

2. ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา ความสามัคคีในครอบครัวลดลง และเกิดการแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

3. ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา การแบ่งพรรคแบ่งพวกในองค์กร ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น การถือเอาสมบัติส่วนตัวเป็นของตนเอง และองค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

4. ผลกระทบระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหา ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา และเสื่อมทรุดลง การมีอาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง และชุมชนขาดศูนย์รวมทางจิตใจ เพราะขาดผู้นำในการแก้ปัญหา และมองเฉพาะปัญหาของตนเอง

5. ผลกระทบระดับชาติ หากบุคคลในชาติขาดจิตสาธารณะ จะทำให้เกิดปัญหา ประเทศชาติอยู่ในสภาพไม่พัฒนา ล้าหลัง เกิดปัญหาในประเทศบ่อยครั้งและแก้ไขไม่ได้ เกิดการทำลายทรัพยากรและสาธารณะสมบัติ เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เห็นแก่ประโยชน์กลุ่มตนเอง และเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

6. ผลกระทบระดับโลก ทำให้เกิดปัญหาการสะสมอาวุธระหว่างประเทศ เนื่องจากเกิดความไม่ไว้วางใจ และมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาระดับประเทศ เกิดการเอาเปรียบทางการค้าระหว่างประเทศ และเกิดการเหยียดเชื้อชาติ ดูถูกชนชาติหรือเผ่าพันธุ์ที่รู้สึกว่าจะด้อยกว่าตนเอง

1.3 องค์กรประกอบของบุคลิกภาพ

องค์กรประกอบของจิตสาธารณะ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น 2) ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี 3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม 4) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ 5) ยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น 6) มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน 7) มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ 8) มีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ สำหรับความหมายขององค์กรประกอบของจิตสาธารณะทั้ง 8 องค์ประกอบนั้นสรุปได้ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น หมายถึง การมีแนวคิดร่วมกัน รับรู้ และตระหนักถึงทิศทางและเป้าหมายในอนาคตเพื่อการลดความขัดแย้งในสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

2. ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้สึกต่อการช่วยเหลือสังคม มีความรักและความเอื้ออาทรต่อสังคม ให้ความร่วมมือในการทำ

กิจกรรมต่างๆ มีความรับผิดชอบ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และการเคารพสิทธิของผู้อื่น

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม หมายถึง การรับรู้ในกิจกรรมของสังคม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การให้ความร่วมมือเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ การใช้สิทธิและการเคารพสิทธิของผู้อื่นในกิจกรรมเพื่อสังคม การรู้จักคิดริเริ่มกิจกรรม การพิจารณาและการวางแผนในกิจกรรมเพื่อสังคม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดกิจกรรมเพื่อสังคม

4. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ หมายถึง การรับรู้ความรู้ความสามารถของตนเองเพื่อแก้ไขปัญหาของสังคม มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม และมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ

5. การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น หมายถึง การรับรู้ในบทบาทของตนเอง ยอมรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างเสมอภาค การยกย่องผู้อื่นด้วยความจริงใจ

6. การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน หมายถึง การรับรู้และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการในปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รู้จักเชื่อมโยงปัญหา วิเคราะห์ปัญหา วางแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแนวทางป้องกันในอนาคต

7. การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือในการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันในการแก้ไขปัญหา การเชื่อมโยงปัญหา และวิธีการที่ได้รับ การยอมรับจากทุกฝ่าย มีการเรียนรู้ ปฏิบัติร่วมกันอย่างเต็มใจ และติดต่อสื่อสารเพื่อประสานการทำงานอย่างต่อเนื่อง

8. การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ หมายถึง การเรียนรู้จากการร่วมกิจกรรม การสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่เพื่อปรับใช้ การเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหา การคิดวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดเงื่อนไขในการจัดกิจกรรม และการพัฒนาความรู้ในกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. การเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1 ความหมายของการทำงานเป็นทีม

คิธีย์ สังข์รัมย์ (2544: 33) ได้สรุปความหมายของการทำงานเป็นทีมว่า เป็นพฤติกรรมที่กลุ่มบุคคลเข้ามารวมกันโดยมีเป้าหมายร่วมกัน และทุกคนในกลุ่มมีบทบาทช่วยในการดำเนินงาน มีการติดต่อสื่อสารและประสานงานกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กลุ่มได้กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ของทีม โดยทุกคนในทีมช่วยกันผลักดันไปในทิศทางเดียวกัน ยอมรับในความสามารถของทุกคน มีการเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน และละเว้นจากการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ส่วนตัว

2.2 ประโยชน์ของการทำงานเป็นทีม

อนันต์ บุญประเทือง (2552: ออนไลน์) สรุปความสำคัญของประโยชน์ของการทำงานเป็นทีมว่า จะช่วยให้การทำงานเป็นระบบที่ดี มีการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบทำให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่กลุ่มและทีมงานรับผิดชอบ ช่วยให้มีการนำหลักมนุษยสัมพันธ์มาใช้ในกลุ่มและทีมงาน เช่น การรู้เรา รู้เขา เอาใจเขามาใส่ใจเรา งานของกลุ่มและทีมงานจะดำเนินไปด้วยดี ช่วยให้เกิดความรักสามัคคีระหว่างสมาชิกของกลุ่มและทีมงาน ในการทำงานให้ประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานกลุ่มและทีมงาน ตามมาตรฐานการทำงาน และช่วยให้เกิดความรู้สึกการยอมรับนับถือของสมาชิกในทีมงานที่เรียกว่า คารวะธรรม มีการเคารพนับถือเป็นพี่เป็นน้อง ก่อให้เกิดการถ้อยทีถ้อยอาศัย การทำงานเป็นทีม คือ หัวใจของความสำเร็จ และทีมที่มีคุณภาพเท่านั้นจึงจะสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานร่วมกันไปสู่ความสำเร็จได้ ทีมคุณภาพที่มีจะสามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสได้อย่างสร้างสรรค์และก่อให้เกิดผลลัพธ์ของงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.3 การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

บุญยมาศ แสงเงิน (2553 : ออนไลน์) กล่าวถึงลักษณะของการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ดังนี้

1. มีเป้าหมายร่วมกันของกลุ่ม
2. แต่ละคนมีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่
3. ต้องมีความสัมพันธ์กับงานและทีมสมาชิกแต่ละคนต้องรู้จักกัน
4. ต้องมีความยืดหยุ่นในการทำงาน
5. ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชามีพฤติกรรมการทำงานที่เกื้อหนุนกัน
6. ต้องทำความเข้าใจต่อเพื่อนร่วมงานเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม
7. จัดให้มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
8. มีการสื่อสารและสัมพันธ์ภาพที่ดีในกลุ่ม
9. ควรปรับตัวให้เป็นคนที่มีปฏิกริยาตอบโต้
10. การขจัดข้อขัดแย้งภายในกลุ่ม
11. ใช้วิธีประสานประโยชน์ในเรื่องความรู้
12. การมีภาวะการเป็นผู้นำและการตัดสินใจที่ดี
13. ต้องเป็นหัวหน้าทีมที่เป็นผู้ฟังที่ดี
14. การปรับทัศนคติต่อสมาชิกใหม่
15. สมาชิกมีการยอมรับนับถือกัน
16. หัวหน้าทีมควรเป็นแบบอย่างที่ดี
17. มีระบบการให้คุณและการให้โทษ

**ตารางกิจกรรมอบรมเพื่อเสริมสร้างเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการทำงานเป็นทีม
สำหรับนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ระหว่างวันที่ 21 - 24 ธันวาคม พ.ศ. 2558
ณ ห้อง 602 ชั้น 6 คณะสังคมศาสตร์**

วันจันทร์ ที่ 21 ธันวาคม 2558

- 16.00 – 16.15 ลงทะเบียนและทำแบบสอบถามก่อนการอบรม
- 16.15 – 16.30 พิธีเปิดและปฐมนิเทศกิจกรรมอบรม
- 16.30 – 17.00 กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย
- 17.00 – 17.30 พักรับประทานอาหารว่าง
- 17.30 – 19.00 ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม

วันอังคาร ที่ 22 ธันวาคม 2558

- 16.00 – 16.15 ลงทะเบียนและกิจกรรมเตรียมความพร้อม
- 16.15 – 17.00 ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะและการทำงานเป็นทีม
- 17.00 – 17.45 กิจกรรมกิจกรรมสร้างความคุ้นเคย
- 17.45 – 18.15 พักรับประทานอาหารว่าง
- 18.15 – 19.00 กิจกรรมกระจกสะท้อนตน

วันพุธ ที่ 23 ธันวาคม 2558

- 16.00 – 16.15 ลงทะเบียนและกิจกรรมเตรียมความพร้อม
- 16.15 – 17.15 การทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ
- 17.15 – 17.45 พักรับประทานอาหารว่าง
- 17.45 – 19.00 กิจกรรมกรณีศึกษา

วันพฤหัสบดี ที่ 24 ธันวาคม 2558

- 16.00 – 16.15 ลงทะเบียนและกิจกรรมเตรียมความพร้อม
- 16.15 – 17.15 การต่อรูปสี่เหลี่ยม
- 17.15 – 17.30 พักรับประทานอาหารว่าง
- 17.30 – 18.30 กิจกรรมอำลา และพิธีปิดการอบรม
- 18.30 – 18.45 ทำแบบสอบถามหลังการอบรม สรุป – ประเมินผล

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้เข้าอบรม

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม วันที่ 21 ธันวาคม 2558

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สังกัด	ชั้นปี
1	พิมลวรรณ พันธุ์วัน	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
2	ณัฐชิตา ขตารออากาศ	สำนักงานศสส	2
3	พิชชาดา ชาญภา	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
4	ฉิมพณิศา รัตนพรหม	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
5	วิจิตร วัฒนชาติ	สำนักงานศสส	3
6	ฉัตรภา วัฒนชาติ	สำนักงานศสส	3
7	อรุณรัตน์ อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
8	พนิดา อรรถจักร	สำนักงานศสส	3
9	นภสร นวลวิจิตร	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
10	จิตต์ลลภพ สาภานันท์	สำนักงานศสส	3
11	ชลภัษา ไรศรีเสถียรกุล	สำนักงานศสส	3
12	นรภัชญา เทพจันทร์	สำนักงานศสส	3
13	กนกนรินทร์ อัครนันท	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
14	เปศุณี นวลวิจิตร	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
15	กัญญาภา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
16	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
17	ปวีณา ศิริวิจิตร	สำนักงานศสส	3
18	ชานันท์ อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
19	กัญญาภา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
20	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
21	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
22	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
23	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
24	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
25	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
26	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
27	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
28	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
29	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3
30	อริยา อัครวิไล	วิทยาลัยชุมชนสิรินธรสกลนคร	3

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม วันที่ 22 ธันวาคม 2558

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สังกัด	ชั้นปี
1	ชาม ทราวิชัย เทพจันทร์	สังคมศาสตร์	3
2	ช.ล. นกอร สมภรณ์	วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม	3
3	น.ส. จรพร อธิ์โสมน	" " "	3
4	น.ส. สุวิไล คุ้มศรี	" " "	3
5	รพีช พงษ์สิทธิ์	(เรียนธรรมสิ่งแวดล้อม)	
6	ช.ล. เกษวิทย์ อัครนชน	วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม	3
7	ทศพร (สงวน) อู่แก้ว	วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม	3
8	ปัทม สรีจำปา	วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม	3
9	ศุภมาส อัญพราน	สังคมศาสตร์	3
10	พิชฌา ชาญ	ECE	3
11	กวีล มณีมาศ	สังคมศาสตร์	3
12	พิมลารณ พันธ์อิน	วิศวกรรมสิ่งแวดล้อม	3
13	น.ส.กมลพร ภาชนะ 9	ECE	3
14	วิมล วิเศษกุล	สังคมศาสตร์	3
15	กัญจिता ขตราชิต	สังคมศาสตร์	3
16	กิตติศักดิ์ นันทโชติ	สังคมศาสตร์	3
17	วิมลพร นันทโชติ	สังคมศาสตร์	3
18	ชญาณี ศาสตร์ศรีกุล	สังคมศาสตร์	3
19	กัญจिता อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
20	ชัชวาลย์ อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
21	น.ส. อธิ์ทอง อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
22	พิชฌา นพรัตน์	สังคมศาสตร์	3
23	ชัชวาลย์ อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
24	ชัชวาลย์ อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
25	ชัชวาลย์ อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
26	ชัชวาลย์ อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
27	ชัชวาลย์ อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
28	ชัชวาลย์ อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
29	ชัชวาลย์ อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3
30	ชัชวาลย์ อธิ์ทอง	สังคมศาสตร์	3

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม วันที่ 23 ธันวาคม 2558

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สังกัด	ชั้นปี
1	พี่ท่ง ศรีจำปา	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
2	พิมพ์ฉัตร อนุพราน	สังคมศาสตร์	3
3	นังวีดา ขตราชัก	สังคมศาสตร์	2
4	พี่มากรณ พันธุ์	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
5	นรทีชณ์ เทพจันทร์	สังคมศาสตร์	3
6	วิมล ชาญ	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
7	รุจีเวท ไชยพิทย	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
8	อุษณร อภิโชค	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
9	อริยาพร อภิโชค	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
10	ทศพร ศรีวิวัฒน์	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
11	อริยาพร อภิโชค	สังคมศาสตร์	3
12	อริยาพร อภิโชค	สังคมศาสตร์	3
13	ฉัตรกานต์ สารงาม	สังคมศาสตร์	3
14	ชญาณี ธีระสิทธิ์สิริกุล	สังคมศาสตร์	3
15	นังวีดา อรรถกมล	สังคมศาสตร์	3
16	นงนภชญา อัครวิวัฒน์	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
17	ปราณี ศรีวิวัฒน์	สังคมศาสตร์	3
18	ศุภวิมลพร ทอนัน	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
19	อริยาพร อภิโชค	สังคมศาสตร์	3
20	สุวิมล พันธุ์	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
21	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3
22	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3
23	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3
24	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3
25	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3
26	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3
27	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3
28	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3
29	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3
30	ศุภวิมลพร ทอนัน	สังคมศาสตร์	3

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม วันที่ 24 ธันวาคม 2558

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	สังกัด	ชั้นปี
1	นาย ทรัพย์สิน เทพจันทร์	สังคมศาสตร์	3
2	น.ส. วรรณวิมล อิศโรอักษร	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
3	พ.จ. พันทิพย์ อัครทศิลป์	จิตวิทยาสิ่งแวดล้อม	3
4	อ.ศ. ศิวินทร อธิษฐ์	นิเทศศาสตร์	3
5	น.ส. นพคุณ นพวิมล	วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	3
6	น.ส. รุจิโรจ โสภณพัฒน์	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
7	น.ส. พิมพ์วิมล พิมพ์อักษร	วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	3
8	กานต์กมลชัย ทอสน์	ECE	3
9	พ.นิตยา อรรถสิริวัฒน์	สังคมศาสตร์	3
10	ชญาน์นิภา อัญพราน	สังคมศาสตร์	3
11	น.ร. ปัทมา ศรีจำปา	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
12	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม	3
13	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
14	สุวิมล อธิษฐ์	วัฒนธรรม	3
15	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
16	สุวิมล อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
17	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
18	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
19	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
20	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
21	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
22	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
23	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
24	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
25	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
26	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
27	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
28	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
29	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3
30	น.ส.ศรียา อธิษฐ์	สังคมศาสตร์	3

ภาคผนวก จ

ภาพกิจกรรมการอบรม

ภาพกิจกรรมการอบรม

ภาพกิจกรรมการอบรม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายอนุพนธ์ คำปັນ
วันเดือนปีเกิด	9 ตุลาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	78 ม. 6 บ. ท่าค้อ ต. ท่าค้อ อ. เมือง จังหวัดนครพนม 48000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการการศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานคณบดี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528	ประถมศึกษา จาก โรงเรียนบ้านท่าค้อ จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2532	ประถมศึกษา จาก โรงเรียนสุนทรวิจิตร จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2543	วท.บ. (ชีววิทยา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2549	กศ.ม. (การอุดมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2559	กศ.ด. (การอุดมศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ